

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Midtvejsevaluering af Danmarks nationale programmer for EU's Regionalfond og Socialfond Plus

Erhvervsstyrelsen

April 2026

Version	1.0
Udgivelsesdato	27.03.2026
Udarbejdet af	AAC, HMF, MF, RLF, MW, FMP
Kontrolleret af	FMP

INDHOLD

1	Indledning	3
2	Sammenfatning	5
3	Overblik over EU-indsatsområder og signaturindsatser	17
4	ERDF 1.1 Mere forskning og innovation i danske SMV'er	21
5	ERDF 1.2 Digitale løsninger	31
6	ERDF 1.3 Internationalisering, digitalisering og grøn omstilling	34
7	ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er	43
8	ERDF 3 Udvikling af turismeområder (UTO)	50
9	ERDF 5 Udvikling af styrkeposition for velfærdsteknologi	58
10	ESF+ 1.1 Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse	65
11	ESF+ 1.2 Kompetenceløft og livslang læring	73
12	ESF+ 1.3 Social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse	83
13	ESF+ 2.1 Kompetencer til fremtiden	92
14	ESF+ 2.2 Uddannelse til alle	101
15	ESF+ 3 Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed	110
16	ESF+ 4 Iværksætterier	117
	Bilag: Datagrundlag og metode	124

1 Indledning

Pluss Leadership og Iris Group har i efteråret 2025 gennemført en midtvejsevaluering af de danske programmer for Regionalfonden og Socialfond Plus.

Formålet med midtvejsevalueringen er at skabe viden og læring, der kan styrke programmernes effektskabelse for danske virksomheder og borgere. Konkret skal evalueringen bidrage med viden om de vigtigste læringspunkter vedrørende implementeringen, målopnåelsen, effektskabelsen, omkostningseffektiviteten og forenklingen for især slutbrugeren af de igangsatte projekter inden for – og på tværs af – hver prioritet. En viden som skal bruges til at understøtte styrket effektskabelse, forenkling af administrationen og det videre arbejde med erhvervsfremmesystemet og samhörighedspolitikken efter 2027.

I 2021-2027-perioden implementeres størstedelen af EU-midlerne i de danske programmer for Regionalfonden og Socialfond Plus via signaturindsatser fastlagt af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i strategien "Virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024-2027". Midtvejsevalueringen skal på den baggrund også bidrage med viden om, hvordan signaturindsatserne fungerer som den primære mekanisme til at implementere EU-programmerne.

Midtvejsevalueringen omfatter 13 af de i alt 15 indsatsområder (specifikke målsætninger) i programmerne for Regionalfonden (ERDF) og Socialfond Plus (ESF+). ERDF 4 *Bæredygtig byudvikling* og ESF+ 5 *Social innovation* indgår ikke, da der under disse indsatsområder ikke er projekter, som på tidspunktet for midtvejsevalueringen er langt nok i gennemførelsen til, at vi meningsfuldt kan forholde os til deres implementering, effektskabelse m.v. Klyngeprogrammet, som har modtaget en mindre del af finansieringen fra regionalfondsprogrammets prioritet 1.1. *Mere forskning og innovation i danske SMV'er*, indgår heller ikke i evalueringen. Klyngeprogrammet udgør en væsentlig del af den samlede danske innovations- og styrkepositionsindsats, men indgår ikke, da de evalueres med særskilt evalueringsmodel. Nedenstående tabel viser en samlet oversigt over de 13 indsatsområder, samt hvilke signaturindsatser som hvert af indsatsområderne implementeres gennem.

Tabel 1: Overblik over midtvejsevalueringens genstandsfelt

Indsatsområde	Implementeres via signaturindsatserne	Kapitel
ERDF 1.1: Mere forskning og innovation i danske SMV'er	Erhvervsfyrtårnene og Klyngeprogrammet. Klyngeprogrammet evalueres dog i særskilt setup og indgår derfor ikke i denne midtvejsevaluering.	4
ERDF 1.2: Digitale værktøjer	Ingen signaturindsats	5
ERDF 1.3: Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling	Erhvervsfyrtårnene og Virksomhedsprogrammet	6
ERDF 2: Grøn omstilling i SMV'er	Virksomhedsprogrammet samt Grøn omstilling og cirkulær økonomi	7
ERDF 3: Udvikling af turismeområder (UTO)	Turismeindsats	8
ERDF 5: Udvikling af styrkeposition for velfærdsteknologi	Ingen signaturindsats, men dog udmøntet i sammenhæng med indsatser under ESF+.	9
ESF+ 1.1: Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse	Erhvervsfyrtårnene og Kvalificeret arbejdskraft	10

Indsatsområde	Implementeres via signaturindsatserne	Kapitel
ESF+ 1.2: Kompetenceløft og livslang læring	Erhvervsfyrtårnene, Virksomhedsprogrammet og Kvalificeret arbejdskraft	11
ESF+ 1.3: Social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse	Kvalificeret arbejdskraft	12
ESF+ 2.1: Kompetencer til fremtiden (regional indsats)	Ingen signaturindsats	13
ESF+ 2.2: Uddannelse til alle (regional indsats)	Ingen signaturindsats	14
ESF+ 3: Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed	Ingen signaturindsats	15
ESF+ 4: Iværksætteri	Iværksætterprogrammet	16

Det er vigtigt at være opmærksom på, at midtvejsevalueringen ikke omfatter alle projekter under indsatsområderne. Midtvejsevalueringen omfatter alene erfaringer fra projekter, som har modtaget tilskud på over 3 mio. kr., da projekter med under 3 mio. kr. i tilsagn som udgangspunkt ikke evalueres. Derudover er midtvejsevalueringen alene baseret på erfaringer fra projekter, som per september 2025 var langt nok i gennemførelsen til, at de enten er midtvejsevalueret i egen ret, eller at vi meningsfuldt har kunne indhente erfaringer gennem et interview med projektholder. Det betyder, at alle de projekter, som vi har fokus på i midtvejsevalueringen, er igangsat i første halvdel af programperioden (2022-2024). Det fremgår i de enkelte kapitler, hvor mange og hvilke projekter fra de enkelte indsatsområder, som er omfattet af midtvejsevalueringen.

Rapporten er struktureret efter EU-programmernes indsatsområder og indeholder et kapitel for hvert indsatsområde. Før disse kapitler har vi dog en sammenfatning af midtvejsevalueringens hovedkonklusioner (kapitel 2) og en illustration af sammenhængen mellem indsatsområder og signaturindsatser (kapitel 3). Rapportens metode og datagrundlag uddybes i et bilag til sidst i rapporten.

2 Sammenfatning

I dette afsnit sammenfatter vi de vigtigste tværgående hovedkonklusioner og læringspunkter om projekternes implementering og effektskabelse. Konkret kommer vi i sammenfatningen ind på følgende forhold, som vi vurderer, har stor betydning for vellykkede projekter:

- *Input og organisering*: Fokus på om projekternes organisering, samarbejder, tilgængelige kompetencer, rollefordelinger m.v. understøtter en vellykket implementering.
- *Rekruttering*: Fokus på om projekterne formår at rekruttere og/eller mobilisere virksomheder, personer, investorer e.l., som er relevante ift. deres ønskede effekter.
- *Virkemidler*: Fokus på om projekternes virkemidler fungerer som tiltænkt, og om de kritiske antagelser bag forandringsteorien holder i praksis.
- *Forankring*: Fokus på om projekterne formår at skabe forudsætninger for langsigtet værdiskabelse efter projektperioden – hos deltagerne og de involverede aktører.
- *Outcome & effekt*: Fokus på om projekterne formår at skabe den ønskede værdi for deltagerne i projektperioden (outcomes), samt om det samlet set er sandsynligt, at projekterne på sigt vil skabe de ønskede effekter.
- *Signaturindsatser som implementeringsmekanisme*: Fokus på om signaturindsatserne har haft en betydning for implementeringen og effektskabelsen af de projekter, som bliver implementeret via signaturindsatserne.

2.1 Input og organisering

Generelt er projekterne præget af god projektledelse, velfungerende samarbejder og tydelig rollefordeling. Det hænger formentlig sammen med, at langt de fleste projektholdere er erfarne, og at mange projekter bygger videre på tidligere indsatser og partnerskaber. Vi kan se en tydelig udvikling fra 2014-2020-perioden i retning af færre og mere erfarne operatører, og at det gør en positiv forskel for projekternes implementering. Vi har således kun få eksempler på projekter, som har udfordringer med projektledelsen og samarbejdet mellem projektpartnerne.

Det er også tydeligt, at mange projekter gennemføres i store partnerskaber. Store partnerskaber bidrager til, at projekter kan trække på mange forskellige aktører og kompetencer, hvilket alt andet lige øger den faglige kvalitet og legitimiteten af projekterne. De store partnerskaber er i et vist omfang muliggjort af større og mere fokuserede investeringer i færre indsatser, som alt andet lige også skaber et mere overskueligt erhvervsfremmesystem med færre konkurrerende indsatser. Store partnerskaber er dog også præget af lange beslutningskæder, ressourcekrævende koordinering og administrativ kompleksitet, hvilket i nogle tilfælde gør det vanskeligt for projekterne at reagere hurtigt på udfordringer. Det hænger sammen med, at nye partnerskaber ofte bliver sammensat under tidspres i ansøgningsprocessen, og at partnerne derfor bruger meget tid på forventningsafstemning, rollefordeling m.v. i starten af projektperioden. Projekterne kommer i disse tilfælde sent i gang med at gennemføre projektaktiviteterne, hvilket alt andet lige gør det sværere at nå i mål inden for projektperioden.

Den primære årsag til, at mange af projekterne alligevel er veldrevne er, at de bygger videre på allerede etablerede partnerskaber fra tidligere projekter. *I det omfang Danmarks*

Erhvervsfremmebestyrelse i de kommende EU-programmer fortsat ønsker at fokusere midlerne på store indsatser med store partnerskaber, anbefaler vi, at kontinuitet indgår som et væsentligt hensyn. Ellers er der risiko for, at store dele af en treårig projektperiode går med at etablere partnerskabet, hvilket alt andet lige vil have negativ betydning for projekternes effektskabelse.

*I forlængelse heraf anbefaler vi, at Erhvervsstyrelsen overvejer, om udmøntningsstrategien, hvor alle midler konkurrenceudsættes, under visse betingelser kan fraviges. Både Erhvervsstyrelsen og projektholdere bruger mange ressourcer på denne proces. Ressourcer, som er godt givet ud i de tilfælde, hvor der er en reel konkurrence om midlerne, som alt andet lige øger sandsynligheden for, at de bedste projekter får midler. Men i de tilfælde hvor Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse ønsker kontinuerede investeringer i allerede etablerede indsatser, og hvor det er sandsynligt, at den reelle konkurrence om midlerne vil være begrænset, vil en direkte tildeling alt andet lige være mere effektiv. Det gælder fx *Virksomhedsprogrammet* samt den brede og specialiserede iværksætterindsats, hvor det er svært at forestille sig, at andre end de allerede etablerede partnerskaber med erhvervshusene i centrum vil have en reel chance for at vinde konkurrencen. Der kan dog også være tilfælde, hvor Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse ønsker at investere i en bestemt indsats – fx erhvervsfyrtårnene – men hvor det ikke på forhånd er givet, at de vil investere i alle erhvervsfyrtårnene i samme omfang. Her giver det, selv med et ønske om kontinuitet, mening, at midlerne konkurrenceudsættes. *Endeligt anbefaler vi, at Erhvervsstyrelsen og projektholdere overvejer, om en partnerskabsmodel altid er den mest effektive, eller om nogle projekter med fordel kunne gennemføres i en enklere leverandørmodel med færre faste partnere og øget anvendelse af eksterne leverandører.* Det vil give større fleksibilitet og bedre mulighed for at honorere aktørerne efter deres bidrag.*

I praksis består de store partnerskabsbaserede projekter ofte af en række mindre delprojekter, som er mere eller mindre afkoblede fra hinanden. Der er sjældent tale om et egentlig fælles og sammenhængende projekt, hvilket betyder, at projekterne ofte ikke får udnyttet de potentialer for synergi, som store partnerskaber ellers indebærer. Det kommer fx til udtryk i flere af *erhvervsfyrtårnene* og de regionale projekter, mens *Virksomhedsprogrammet* samt den specialiserede og brede iværksætterindsats er undtagelser. Det er ikke afgørende, at der er vidensdeling og synergi mellem alle dele af et projekt, men det er vigtigt, at Erhvervsstyrelsen og projektholdere forholder sig til, om det kan skabe værdi og designer rammerne for projekter herefter. Sat på spidsen er ansøgningerne ofte fyldt med tanker om videndeling, samarbejde og synergi, som vi sjældent kan genfinde i praksis. Nogle af disse tanker er måske urealistiske og tilføjet til ansøgningerne for at øge vinderchancerne, men andre er lavthængende frugter, som burde være mulige at realisere. Vores indtryk er, at projekterne ofte bliver optaget af projektdriften, og at de bevidst eller ubevidst kommer til at underprioritere den tværgående videndeling – særligt når projektdesignet er opdelt i separate arbejdsplaner, hvis fremdrift ikke afhænger af de øvrige arbejdsplaner.

2.2 Rekruttering

Færre, større indsatser med et kendt brand, og som kører over mange år bidrager positivt til rekrutteringen. Det giver alt andet lige mindre konkurrence om deltagerne, og det bliver mere enkelt at finde de rigtige tilbud. Derudover er det tydeligt, at projekter lykkes bedst med rekrutteringen, hvis de allerede i ansøgningen har analyseret deres målgruppe – herunder dens størrelse, behov og hvordan partnerne bedst får fat i dem. Vi har flere

eksempler på, at projektholderne er blevet overraskede over målgruppens størrelse, udgangspunkt, behov o.l. I den forbindelse er det også vigtigt at være opmærksom på at identificere målgruppens reelle behov og ikke alene de behov, som målgruppen ifølge politiske strategier m.v. ideelt set burde have. Fx ser det i flere tilfælde ud til, at virksomhedernes efterspørgsel efter kompetencer i relation til grøn omstilling og erhvervsfyrtårnenes fokusområder har været mindre end forventet. Det er dog også vigtigt at være opmærksom på, at virksomheder, personer m.v. ikke nødvendigvis har erkendt deres behov, og at en central del af erhvervsfremme er at hjælpe dem med at erkende deres behov. Det handler om at designe indsatser, som adresserer en markedsfejl og har en merværdi ift. hvad virksomheder, personer m.v. sandsynligvis ville gøre på egen hånd, men som også er tilstrækkeligt tæt på deres egen opfattelse af deres behov til, at de faktisk oplever, at projekterne har et værditilbud.

Mange projekter er lykkedes med at definere og kommunikere et klart værditilbud. Det gælder fx *Virksomhedsprogrammet* og flere af de uformelle kompetenceudviklingsindsatser under ESF+ 1.2. Det afgørende er, at der er en tydelig kobling mellem indsatsen og målgruppens strategier og opfattede behov, eller at det relativt ressourceeffektivt er muligt at få målgruppen til at erkende behovet. Når dette er opfyldt, er det lettere at rekruttere, ligesom det tydeligt øger sandsynligheden for, at målgruppen omsætter viden, kompetencer m.v. fra projekterne til reelle forandringer og effekt. I flere tilfælde er værditilbuddet dog uklart. Det kan fx skyldes, at projekterne har fokus på områder, hvor der endnu ikke er tydeligt markedspotentialt for SMV'er, fx fordi teknologierne endnu er umodne, eller fordi markedspotentialt afhænger af politiske beslutninger som endnu ikke er truffet. Det kan også skyldes, at projekternes fokus er for snævert defineret til, at det harmonerer med målgruppens oplevelse af deres behov. Derudover er rekrutteringen også i nogle tilfælde udfordret af, at projekterne ikke har en tilstrækkelig tydelig adgang til målgruppen, eller at rekrutteringsansvaret ikke er placeret hos partnere med bedst adgang til målgruppen. I den forbindelse er det et relevant opmærksomhedspunkt, at personlig kontakt og netværk er afgørende for succesfuld rekruttering, og at partnere ofte skal have økonomi i projektet, før de for alvor har incitament til at bidrage aktivt til rekrutteringen. Det skyldes, at rekruttering næsten altid bliver mere ressourcekrævende end forventet, særligt hvis projekterne forsøger at rekruttere uden for deres eksisterende netværk og relationer.

Når rekrutteringen er udfordret, bliver projekterne mindre selektive i udvælgelsen af deltagervirksomheder i deres bestræbelser på at nå deres måltal, hvilket reducerer sandsynligheden for, at projekterne får fat i deltagere, som har potentiale for at opnå de ønskede effekter, og som ikke ville kunne have opnået dem på egen hånd. Det er vanskeligt at vurdere, om projekterne generelt får fat i 'de mest relevante' deltagere, dvs. dem med størst effektspotentiale. I flere tilfælde kan vi dog se, at projekterne i hvert fald får fat i relevante deltagere. Det kommer til udtryk ved, at deltagere og virksomheder ifølge dem selv gennemfører reelle forandringer og tiltag som følge af indsatsen. Vi ser dog også tilfælde, hvor projekterne ikke lykkes med at få fat i deltagere og virksomheder, som har potentiale for effekt. De rekrutterer i stedet fx virksomheder, hvor kompetenceudviklingen ikke har et strategisk ophæng, eller som ikke kan se de økonomiske fordele i substitutionsindsatser og tilknytning af arbejdstagere på kanten af arbejdsmarkedet (og alene deltager i inklusionsindsatser af et godt hjerte). Samtidig ser vi projekter som vælger, at alle elever på bestemte uddannelser skal deltage i et projekt. Det gør rekrutteringen nem, men er også med til at sprede ressourcerne ud, så der bliver brugt mindre på dem, som faktisk har potentiale for den ønskede effekt.

På baggrund af ovenstående anbefaler vi, at Erhvervsstyrelsen i de kommende EU-programmer er særligt opmærksomme på at forholde sig kritisk til ansøgere antagelser om målgruppen samt ikke mindst deres strategier for markedsføring og kommunikation af projektets værditilbud til målgruppen for at styrke rekrutteringen – og vurdere, hvorvidt omfanget af allokerede ressourcer og roller i projektet til rekruttering er tilstrækkelige. Herunder at beskrivelserne af målgruppens behov ikke alene er baseret på politiske målsætninger, strategier m.v., men at projekterne faktisk har en strategi for, hvordan de vil koble projektets værditilbud til målgruppens oplevelse af deres egne behov. Det vurderer vi er en nødvendig betingelse for, at det kan lykkes at indlede en dialog med målgruppen om evt. ikke-erkendte behov. Det er også relevant at være opmærksom på, at projekterne ikke bruger ressourcer på for mange personer, virksomheder m.v. hvor potentialet for de ønskede effekter er begrænsede, blot fordi det er nemmest fx at tage alle i målgruppen med i projektet.

2.3 Virkemidler

På tværs af indsatsområder anvender projekterne overvejende velkendte virkemidler, som ser ud til at fungere efter hensigten, fx innovationssamarbejder, rådgivningsvouchers, kompetenceudvikling, mentorordninger, brobygning, udvikling af undervisningsmateriale m.v. Der er dog også enkelte eksempler på mere eksperimenterende og dermed mere risikable virkemidler som etablering af værdikædesamarbejder i *Closing Loops* eller implementering (og ikke udvikling) af velfærdsteknologi. Samtidig er investeringen i innovation i relation til erhvervsfyrtårnene i flere tilfælde også forbundet med en vis risiko. Trods disse eksempler vurderer vi, at midlerne i overvejende grad bliver anvendt på kendte virkemidler med kendt værdiskabelse. Vi har ikke grundlag for at vurdere, om den aktuelle balance mellem velkendte og mere eksperimenterende virkemidler er den rigtige. Det afhænger i høj grad af, hvordan man politisk ønsker at bruge midlerne. *Vi anbefaler dog, at Erhvervsstyrelsen fortsat er opmærksomme på, om balancen i porteføljen matcher ønskerne og risikovilligheden i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og andre relevante politiske hensyn.*

Selvom projekterne på tværs af indsatsområder anvender forskellige typer af virkemidler, har vi identificeret fem tværgående læringspunkter.

For det første er det tydeligt, at projekterne – uanset det specifikke virkemiddel – skaber rum til, at virksomheder og deltagere kommer ud af driften og får tid til at udvikle, reflektere og erfaringsudveksle. Nogle gange bliver rummet skabt af de økonomiske tilskud og andre gange alene af beslutningen om at være med i et projekt. Det kommer særligt til udtryk i projekter, hvor målgruppen er virksomheder, undervisere og medarbejdere, og i mindre grad i projekter, hvor målgruppen er elever, studerende, ledige, hjemløse m.fl.

For det andet fungerer det ofte godt, når flere virkemidler bliver koblet sammen i håndholdte forløb. Det kommer særligt til udtryk i indsatser under ESF+. Fx i ESF+ 1.3, hvor projekterne for at skabe matches mellem borgere og virksomheder ofte kombinerer modning af virksomhederne, opkvalificering af borgerne og en fastholdelsesindsats, eller i ESF+ 3, hvor projekterne tilbyder en helhedsorienteret støtte der adresserer både beskæftigelse, sociale forhold og adgang til rettigheder hos hjemløse. Det kommer også i nogen grad til udtryk i ERDF, fx i koblingen af indkøb af en velfærdsteknologisk løsning med kompetenceudvikling. *Erhvervsfyrtårnene* indeholder generelt mange forskellige virkemidler, men som vi belyser nærmere i afsnit 2.5, ser vi ikke i særligt stort omfang tegn på, at virkemidlerne bliver kombineret i sammenhængende forløb for virksomhederne.

For det tredje fungerer det godt, når de anvendte virkemidler har et strategisk ophæng hos de deltagende virksomheder, kommuner, byer m.v. Fx ser det ud til at have en positiv betydning for turismeinfrastrukturprojekterne, at de tager udgangspunkt i strategisk-fysiske udviklingsplaner, ligesom det er tydeligt, at kompetenceudvikling har størst værdi, når det er tænkt ind i virksomhedernes og uddannelsesinstitutionernes mere langsigtede strategier. Der er også en tendens til, at vouchers i Virksomhedsprogrammet virker bedst, når virksomhederne er afklarede om deres behov (bl.a. pga. et strategisk ophæng), og når rådgivningen, investeringen m.v. bliver skræddersyet til netop disse behov. Det øger sandsynligheden for, at projekterne fører til reelle forandringer i virksomhederne, og at virksomhederne på sigt vil opleve effekter. *Vi anbefaler på den baggrund, at Erhvervsstyrelsen og projektholdere har øget fokus på sammenhæng mellem virkemiddel og virksomhedernes skiftende behov - herunder det strategiske ophæng og forankringen af disse behov i målgruppen.*

For det fjerde er det i flere af de virksomhedsrettede indsatser vigtigt, at problemejere/aftagere bliver involveret i projekterne, da det øger sandsynligheden for, at innovation, etablerede værdikæder, eller etableret infrastruktur adresserer reelle behov og får varig effekt. Det lykkes projekterne med i forskelligt omfang. Fx er der i *Closing Loops* både værdikædesamarbejder, der dækker hele værdikæden, og værdikædesamarbejder hvor potentielle kunder eller slutbrugere endnu ikke inddraget. Sidstnævnte tilfælde indebærer en risiko for manglende markedsadgang til at kommercialisere og skalere de cirkulære løsninger. Der er også forskel på, hvor godt projekterne under ERDF 3, der handler om at udvikle turismeområder, lykkes med at inddrage potentielle investorer løbende i processen.

For det femte er det særligt de individuelle, skræddersyede og håndholdte forløb, der skaber værdi. Værdien af virkemidlerne opstår, når virksomhederne, undervisere m.v. kan relatere viden m.v. til deres praksis, hvilket ofte hænger sammen med deres oplevelse af projekternes værditilbud (se afsnit 2.2) og det strategiske ophæng (se ovenfor). Det skaber ofte mindre værdi, når forløb får karakter af generel formidling af viden, hvilket fx har været tilfælde med nogle af ERDF 1.3 og ESF+-bevillingerne til *erhvervsfyrtårnene*. *Virksomhedsprogrammet* og tilskuddene i *Iværksætterdanmark* er eksempler på skræddersyede indsatser, hvor virksomhederne kan få tilskud til rådgivning, investeringer m.v. der er tilpasset deres behov.

2.4 Forankring

Forankring dækker i denne sammenhæng over forankringen hos deltagerne – og dermed deres forudsætninger for også efter projektperioden at arbejde videre med deres effektspotentiale – samt forankring af metoder, aktiviteter m.v. på projektniveau.

Forankring på deltagerniveau

I flere af projekterne får deltagerne styrkede forudsætninger, og særligt når vi kan se, at deltagelsen i projekterne bliver omsat til ændrede arbejdsgange m.v., er det sandsynligt, at værdien af indsatsen bliver forankret og fører til varige ændringer og effekter hos deltagerne. I flere projekter er der også tegn på, at de involverede partnere får opbygget erfaringer, kompetencer og netværk, som de kan drage fordel af efter endt projektperiode – enten i nye projekter eller i deres daglige virke.

Men vi kan også i mange tilfælde se, at der er lang vej fra, at deltagerne afslutter deres forløb til de reelle effekter opstår – og at der ofte fx fortsat er et stort udviklings-, finansierings- eller fastholdelsesbehov. Forankring sker ikke automatisk. Det afhænger bl.a. af ledelsesprioritering og ressourcer til at fortsætte arbejdet. Begge dele styrkes, hvis projektet har et strategisk ophæng i virksomheden, uddannelsesinstitutionen osv. De lange effekt-kæder gør det også særligt vigtigt, at projekter hjælper deltagerne godt videre, hvilket mange projekter – men ikke alle – er gode til. Fx savner en stor del af de deltagende iværksættere at blive henvist til andre relevante tilbud, mens vi også kan se begrænsede tegn på sammenhæng mellem innovationsindsatserne og forretningsudviklingsindsatserne i erhvervsfyrårnene.

Forankring på projektniveau

Vi ser mange projekter, som kun i begrænset omfang gør sig overvejelser om forankringen. De forventer ofte – bevidst eller ubevidst – at de kan søge nye midler, som kan bringe dem videre, og de får sjældent lavet en plan for, hvordan de vil sikre en videreførelse. I den forbindelse er det relevant at skelne mellem indsatser, der har karakter af en investering i udvikling af fx styrkepositioner m.v., der på sigt skal blive selvfinansierende, og indsatser, der har fokus på at afhjælpe system- eller markedsfejl i en periode, hvor der er et rationale for vedvarende offentlig intervention.

Et eksempel på investering i styrkepositioner er *erhvervsfyrårnene*, hvor der fra start har været en tydelig forventning til økonomisk bæredygtighed. Erhvervsfyrårnenes planer om at blive økonomisk uafhængige var et væsentligt vurderingskriterie i *Erhvervsfyrårne III*, og det er tydeligt i Erhvervsstyrelsens vurderinger af de indkomne ansøgninger, at det har været vanskeligt for erhvervsfyrårnene at præsentere overbevisende planer, hvilket også er vores indtryk fra midtvejsevalueringerne. I disse tilfælde har partnerskabets sammensætning betydning for forankringen, og det er afgørende, at projekterne har aktører med, som faktisk har mulighed for at forankre indsatserne. Som udgangspunkt kan brede partnerskaber bidrage positivt til forankring, men det kan også betyde, at ansvaret for forankring falder mellem flere stole. Brede partnerskaber er altså ikke nogen garanti for, at forankringen lykkes – det er vigtigere, at de rigtige partnere indgår.

Eksempler på indsatser, der skal adressere markedsfejl i en periode, er indsatser med fokus på virksomheders grønne omstilling under regionalfondsprogrammets prioritet 2 eller understøttelse af iværksættere under prioritet 4 i programmet for Socialfond Plus. Her er der naturligt ikke de samme forudsætninger for, at indsatserne skal blive selvfinansierende. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der er meget konkurrence om projektmidler og offentlige midler i det hele taget, og at et rationale for vedvarende offentlig intervention ikke garanterer, at det kommer til at ske i praksis. Det kræver en vedvarende indsats fra projektholdere at sikre, at netop deres indsats skal have fortsat offentlig finansiering. Hvis projektholdere undervurderer denne opgave, kan det have negative konsekvenser for projekternes langsigtede effektskabelse i de tilfælde, hvor projekterne ikke allerede i projektperioden bringer virksomhederne eller deltagerne hele vejen til de ønskede effekter.

Der hvor projekterne fra start er tænkt ind i en større sammenhæng, og hvor det fx er målet at udvikle nye undervisningsplaner, værktøjskasser eller rådgivningskoncepter e.l. som efterfølgende kan integreres i erhvervsskoler, rådgivningsprogrammer eller faglige netværk, er det nemmere at lykkes, end når projektholderne skal finde ud af forankringen hen ad vejen. Fx er det i turismeinfrastrukturprojekterne afgørende for en varig effekt, at kommunerne afsætter ressourcer at vedligeholde etablerede faciliteter samt ikke mindst til at understøtte liv og aktiviteter omkring de etablerede faciliteter. Det understøtter de strategisk-fysiske udviklingsplaner.

På baggrund af ovenstående observationer anbefaler vi, at Erhvervsstyrelsen og projektholderne har øget fokus på at forstå, hvad der skal til for at skabe de ønskede effekter, hvor stor en del af dette, som kan adresseres i projektet, og på at skabe gode forudsætninger for, at de øvrige dele også kommer til at blive gennemført. Fx ved at klæde virksomheder og deltagere godt på til selv at kunne komme i mål, ved at henvise virksomheder og deltagere til øvrige indsats, eller ved at gøre en indsats for at forankre og/eller udvide indsatsen ud over projektperioden.

2.5 Signaturindsatser som implementeringsmekanisme

I perioden 2021-2027 implementeres størstedelen af EU-midlerne i de danske programmer for Regionalfonden og Socialfond Plus via signaturindsatser fastlagt af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i strategien "Virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024-2027". Syv af de 13 indsatsområder, som vi har fokus på i midtvejsevalueringen, implementeres gennem én eller flere signaturindsatser. Som en del af midtvejsevalueringen har vi derfor undersøgt, hvordan signaturindsatserne fungerer som mekanisme til at implementere EU-programmerne.

Tabellen viser et overblik over vores vurdering af de enkelte signaturindsatser betydning for implementeringen af de relevante indsatsområder. Vi har identificeret syv potentielle fordele ved at anvende signaturindsatserne som implementeringsmekanisme, som i forskelligt omfang er realiseret i praksis. I enkelte tilfælde har signaturindsatserne også haft direkte negativ betydning for implementeringen af indsatsområderne.

Tabel 2: Signaturindsatsernes betydning som implementeringsmekanisme

Signaturindsats (indsatsområder)	Retning	Medfinansiering	Synlighed	Forenkling	Synergi	Administration	Værditilbud
Virksomhedsprogrammet (ERDF 1.3, ERDF 2, ESF+ 1.2)	+	+	+	+	+	+	
Erhvervsfyrtårne (ERDF 1.1, ERDF 1.3, ESF+ 1.1, ESF+ 1.2)	+	+	+	-		-	/-
Iværksætterprogram (ESF+ 4)	+	+	+	+		+	
Grøn omstilling og cirkulær økonomi (ERDF 2, ESF+ 1.2)	+	+		+			
Kvalificeret arbejdskraft (ESF+ 1.1, ESF+ 1.2, ESF+ 1.3)	+	+					/-
Turismeindsatsen (ERDF 3)	+	+					

Note: Klyngeprogrammet indgår ikke i nærværende midtvejsevaluering og derfor heller ikke i tabellen. Midtvejsevalueringen har desuden kun fokus på den del af turismeindsatsen, som finansieres af ERDF 3 midler og ikke nationale turismemidler '+' indikerer en positiv betydning og '-' en negativ betydning, mens et tomt felt indikerer, at signaturindsatsen ingen betydning har haft. I enkelte tilfælde har vi angivet +/- eller /-. Det indikerer, at signaturindsatsen i nogle tilfælde har haft hhv. en positiv eller ingen påvirkning og i andre tilfælde har haft en negativ påvirkning.

Virksomhedsprogrammet har bidraget til at sætte en strategisk retning for udmøntningen af midler inden for ERDF 1.3, ERDF 2 og ESF+ 1.2. Herunder at en stor del af midlerne er blevet udmøntet som vouchers til rådgivning, investering og kompetenceudvikling til understøttelse af digitalisering, internationalisering, grøn omstilling og strategisk udvikling. Vi vurderer også, at *Virksomhedsprogrammet* har bidraget til forenkling ved at skabe en sammenhængende indgang for SMV'er til sådanne vouchers, og at signaturindsatsen har bidraget til at skabe kontinuitet og synlighed omkring de enkelte projekter i *Virksomhedsprogrammet*, hvilket har gjort det nemmere at rekruttere. Endeligt vurderer vi, at *Virksomhedsprogrammet* er det eneste eksempel på en signaturindsats, hvor der er opstået væsentlig synergi mellem projekterne. Både ved at ensarte procedurer for administration på tværs af projekter og regioner, samt ved at have et væsentligt flow af virksomheder mellem de enkelte projekter.

Erhvervsfyrtårnene er af særlig strategisk betydning og har været med til at definere en strategisk retning for udmøntningen af midler inden for ERDF 1.1, ERDF 1.3, ESF+ 1.1 og ESF+ 1.2 ved at stille krav til, at midlerne har skullet bidrage til den samlede udvikling af de otte tematisk afgrænsede erhvervsfyrtårne. Vi vurderer, at *Erhvervsfyrtårnene* ligesom *Virksomhedsprogrammet* har bidraget til kontinuitet i erhvervsfremmesystemet, hvilket har understøttet langsigtet mobilisering og rekruttering via synlighed. Endeligt er særligt nogle erhvervsfyrtårne lykkedes med hensigten om at tiltrække yderligere finansiering til området,

hvilket er kommet aktørerne på området til gode og indirekte kan have en positiv betydning for projekternes langsigtede effektskabelse.

Modsat kan vi ikke se, at signaturindsatsen har bidraget til at skabe en strategisk fokusering inden for de enkelte erhvervsfyrårne, samt videndeling og synergi mellem de projekter, de hver især har igangsat. Samtidig er det tydeligt, at særligt nogle af projektholderne har haft administrative udfordringer som følge af erhvervsfyrårnenes kompleksitet, og at det regionale udgangspunkt i nogle tilfælde har været med til at aflede projekternes fokus fra at skabe nationale styrkepositioner. I forlængelse heraf er det tydeligt, at omdrejningspunktet for *Erhvervsfyrårnene* er innovation, og at *Erhvervsfyrårnene* har været en bedre implementeringsmekanisme for innovationsindsatsen under Regionalfondens indsatsområde 1.1 end for de øvrige indsatsområder. Det skyldes særligt, at flere af *Erhvervsfyrårnene* har fokus på umodne økosystemer og teknologier, og at mange virksomheder som følge heraf er afventende med at investere tid og energi i kompetenceudvikling og forretningsudvikling. I den henseende er projekternes mulighed for og evne til at kommunikere et klart værditilbud til virksomhederne blevet begrænset. Fx har *Erhvervsfyrårnene* skabt en ramme for fælles kompetencekortlægninger, fælles undervisningsstandarder eller faste samarbejdsfora, men gjort det vanskeligere for uddannelses- og kompetenceudviklingsprojekter inden for indsatsområde ESF+ 1.1 og ESF+ 1.2 at fastholde et selvstændigt fokus på kompetenceeffekt i de enkelte deltagende virksomheder. Vi vurderer altså ikke, at det aktuelt er lykkedes at realisere det ønskede potentiale i *Erhvervsfyrårnene* som en sammenhængende indsats, som har kunnet tilbyde virksomhederne en kombination af innovation, forretningsudvikling og kompetenceudvikling. Det skyldes en kombination af projekternes store kompleksitet både mht. organisering, virkemidler og formål samt i flere tilfælde manglende teknologisk modenhed.

Iværksætterprogrammet har været med til at skabe strategisk retning, kontinuitet og synlighed i iværksætterindsatsen. Konkret har signaturindsatsen bidraget til en systematisk skellen mellem den brede og specialiserede iværksætterindsats, samt ikke mindst til at midlerne er fokuseret på relativt få og store projekter, som i høj grad bygger videre på allerede etablerede indsatser. Der er også tegn på administrative synergier mellem de to største indsatser – *Iværksætterdanmark* og *Beyond Beta* – som begge drives af erhvervshusene med Erhvervshus Hovedstaden som tilsagnsmottager. Begge disse projekter har anvendt samme administrative setup, som blev udviklet til den første projektperiode. Vi ser imidlertid ikke tegn på, at signaturindsatsen har bidraget til at skabe yderligere synergier mellem projekterne, da vi fx ser et begrænset flow af virksomheder fra den brede iværksætterindsats til den specialiserede. Det er vores vurdering, at det primært skyldes, at der er en betydelig forskel på målgrupperne, og at de fleste af deltagerne i *Iværksætterdanmark* ikke har vækstambitioner og potentiale til at komme med i *Beyond Beta*.

Grøn omstilling og cirkulær økonomi har været med til at skabe en strategisk retning i indsatsen i form af en systematisk sondring mellem tre typer af indsatser: støtte til køb af rådgivning mhp. værdikædeafklaring (SMV:Grøn og SMV:Bæredygtighed), støtte til værdikædesamarbejder (Closing Loops), herunder også i dybden, og støtte til skalering i den investeringsstøtteordning, som blev lanceret på Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses bestyrelsesmøde i november 2025. I denne ordning bliver der forventeligt afsat cirka 93 mio. kr. til støtte til anlæg, maskiner og udstyr mhp. skalering af SMV'ers produktion forud for kommercialisering af nye grønne og cirkulære produkter. Et fokus på at etablere nye værdikædesamarbejder er sandsynligvis forbundet med et begrænset direkte udbytte for

virksomhederne på den korte bane, men kan have stor betydning for deres forretning, hvis det lykkes. Modsat ser vi ikke tegn på, at projekterne (SMV:Grøn og Closing Loops) er blevet mere synlige, eller at de har opnået administrative eller substantielle synergier ved at være en del af signaturindsatsen. Da investeringsstøtteordningen først er lanceret i november 2025, er det endnu for tidligt at vurdere, om der på sigt opstår synergier mellem denne indsats og de øvrige projekter.

Vi vurderer, at *Kvalificeret arbejdskraft* har haft en begrænset direkte betydning for implementeringen af de relevante indsatsområder. Vi ser derfor heller ikke tegn på, at denne signaturindsats har haft betydning for projekternes kontinuitet og synlighed eller for den sagskyld har bidraget til en forenkling af erhvervsfremmesystemet eller synergi mellem projekterne. Signaturindsatsen har dog haft en betydning for projekternes strategiske fokus på kvalificeret arbejdskraft omkring den grønne omstilling og realiseringen af potentialerne i erhvervsfyrstårnene. Selvom der er eksempler på projekter, som er lykkedes med at integrere det grønne fokus, har det i flere tilfælde været en barriere for projekterne. Virksomhedernes efterspørgsel efter grønne kompetencer og kompetencer inden for erhvervsfyrstårnenes områder har været mindre end forventet, hvilket muligvis hænger sammen med, at flere virksomheder er afventende med investeringer i kompetenceudvikling i den grønne omstilling på grund af dereguleringen af bæredygtighedsrapportering m.v. i EU. Det har særligt været en udfordring i de projekter med fokus på formel uddannelse og inklusionssindsatser, som har skulle matche borgere og virksomheder. Her er det i forvejen vanskeligt at finde den rigtige timing og match mellem kompetencer, og det bliver endnu sværere, når matchet også skal understøtte virksomhedens grønne omstilling.

Vi vurderer, at *Turismeindsatsen* har begrænset direkte betydning for implementeringen af ERDF 3. Vi ser ikke tegn på, at signaturindsatsen bidrager til kontinuitet i udmøntningen af midlerne eller projekternes synlighed. Vi ser heller ikke tegn på, at projekterne ved at være en del af en signaturindsats deler viden og realiserer synergier. Det kan muligvis ændre sig, hvis Erhvervsstyrelsen beslutter at facilitere en ERFA-gruppe for projekterne. Signaturindsatsen har været medvirkende til Erhvervsstyrelsens fokus på, at ERDF 3 midlerne skal understøtte strategisk-fysiske udviklingsplaner, hvilket vi vurderer er positivt for projekternes forankring og effektpotentiale.

Selvom projekterne i *Klyngeprogrammet* ikke indgår i midtvejsevalueringen, vil vi alligevel fremhæve, at de nationale klyngeorganisationer spiller en stor rolle i flere af erhvervsfyrstårnene samt i den specialiserede iværksætterindsats, BeyondBeta. Klyngeprogrammet bidrager altså også indirekte til implementeringen af de projekter, som vi har fokus på i nærværende midtvejsevaluering.

Samlet set vurderer vi, at signaturindsatserne er lykkedes med at sætte en strategisk retning for implementeringen af flere af indsatsområderne. I nogle tilfælde har de også bidraget til forenkling, kontinuitet og synlighed, og dermed alt andet lige til at øge projekternes omkostningseffektivitet, fordi projekterne har skullet bruge færre ressourcer på rekruttering. Vi ser dog i mindre grad eksempler på, at signaturindsatserne har skabt synergi mellem de igangsatte aktiviteter og derigennem bidraget til at øge den samlede effektskabelse. Samtidig har signaturindsatserne i nogle tilfælde udfordret projekternes værditilbud og introduceret en større administrativ kompleksitet.

2.6 Outcome & effekt

I dette afsnit beskriver vi de outcomes, som projekterne på tværs af indsatsområderne skaber hos deltagerne, samt vores vurdering af sandsynligheden for, at disse outcomes bliver omsat til de effekter, som er formålet med indsatsområderne og de konkrete annonceringer. Med outcome mener vi det umiddelbare udbytte, som deltagerne opnår under og umiddelbart efter deres medvirken i projekterne. Med effekter mener vi den mere langsigtede merværdi, som indsatserne skaber for deltagerne og det bredere samfund. Status for de fælles programfaste mål for programmernes output- og resultatindikatorer inden for de forskellige indsatsområder i ESF+ og ERDF bliver ikke sammenfattet i dette afsnit, men fremgår af de efterfølgende kapitler.

Overordnet set viser midtvejsevalueringen, at støtten fra de danske EU-programmer skaber en stor merværdi på projektniveau i den forstand, at projekterne ikke var blevet gennemført uden EU-tilskuddet. Det skyldes bl.a., at EU-tilskuddet typisk er den største finansieringskilde, og at dette baner vejen for yderligere medfinansiering og realisering af projekterne. Derudover viser midtvejsevalueringen, at de støttede projekter inden for alle de 13 indsatsområder, skaber et umiddelbart udbytte for de fleste af deltagerne på ét eller flere af følgende parametre:

- Viden og kompetencer
- Netværk og relationer
- Referencer og erfaringer
- Motivation og omstillingsparathed

Viden og kompetencer er et af de mest gennemgående outcomes på tværs af de forskellige indsatsområder i ERDF og ESF+. For mange af projekterne er det en del af deres primære formål, at de skal øge deltagerens viden og kompetencer, og det er vores vurdering, at dette i høj grad lykkedes. Det gælder fx inden for ESF+ 4 *Iværksætter*, hvor deltagerne får øget viden om opstart og udvikling af deres virksomhed. Et andet eksempel er de regionale indsatser (ESF+ 2.1 *Kompetencer til fremtiden* og 2.2 *Uddannelse til alle*), hvor eleverne får øget viden om EUD og deres uddannelsesmuligheder, mens underviserne får nye kompetencer og pædagogiske redskaber.

Netværk og relationer er også et udbredt outcome på tværs af mange indsatsområder. Det gælder især for de projekter, hvor deltagerne bliver sat sammen i nye samarbejdsmodeller med et klart fælles mål. Herunder fx projekter som *Closing Loops* under ERDF 2 *Cirkulær økonomi*, hvor deltagerne får støtte til at etablere og indgå i nye værdikædesamarbejder med andre virksomheder og aktører, samt inden for ESF+ 1.2 *Kompetenceløft og livslang læring*, hvor der bliver skabt stærkere relationer mellem de medvirkende virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

Referencer og erfaringer er en tredje type af væsentlige outcomes, som støtten fra de danske EU-programmer er med til at skabe. Det gælder især for de indsatsområder og projekter, hvor deltagerne og aktørerne skal samarbejde om at løse en specifik og afgrænset opgave. Herunder fx inden for ERDF 5 *Velfærdsteknologiske løsninger*, hvor små private leverandører bliver sat sammen med offentlige sundhedsorganisationer og myndigheder på kommunalt eller regionalt niveau om at implementere en konkret velfærdsteknologisk

løsning. Her opnår alle parter værdifulde erfaringer, og de private leverandører får vigtige referencer i forhold til skaleringen af løsningerne.

Motivation og omstillingsparathed er også et vigtigt outcome fra flere af de støttede projekter, som skal forberede og modne deltagerne til udvikling. Det kan fx være inden for prioritet 1 i ESF+ (dvs. 1.1, 1.2 og 1.3) om kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne, hvor lærings- og omstillingsparatheden styrkes hos medarbejderne på uddannelsesinstitutionerne, og motivationen for uddannelse og/eller beskæftigelse øges blandt de ledige og ufaglærte.

Samlet set vurderer vi, at de danske EU-programmer i høj grad skaber et udbytte for deltagerne, som styrker forudsætningerne og sandsynligheden for reelle forbedringer og effekter. I nogle tilfælde har projekterne allerede ved midtvejsevalueringen medført konkrete forandringer og forbedringer for deltagerne. Det gælder fx inden for de indsatsområder, der implementeres gennem *Virksomhedsprogrammet*. Her angiver en række af deltagerne, at de som følge af indsatsen bl.a. har indført nye digitale processer, ledelsesstrukturer, eksportstrategier og andre professionaliseringstiltag, der er med til at styrke de enkelte deltagervirksomheders viden, vækstmuligheder og på længere sigt produktivitet og konkurrenceevne. På andre områder er implementeringen derimod knyttet til signaturindsatsen for *Erhvervsfyrtårnene*, hvor ERDF 1.1 og 1.3 samt ESF+ 1.1 og 1.2 bl.a. skal bidrage til udvikling af innovative teknologiske løsninger og nye danske styrkepositioner. Her er det på tidspunktet for midtvejsevalueringen forbundet med stor usikkerhed, om de ønskede effekter bliver realiseret.

Usikkerheden om den langsigtede effektskabelse knytter sig til flere forskellige forhold. For det første har mange af især de forsknings- og innovationsorienterede projekter stadig lang vej til markedet og et stort behov for yderligere udvikling og finansiering, hvis effekterne skal realiseres. Dette er en naturlig del af de mere udviklings- og innovationsorienterede indsatser, og usikkerheden modsvares også af store potentielle effekter på længere sigt. For det andet afhænger effektskabelsen i mange tilfælde også af eksterne faktorer. Blandt fyrtårnsprojekterne kan det fx være nationale beslutninger om regulatoriske forhold og investeringer i infrastruktur, som har afgørende betydning for, om det opstår et nyt forretningsgrundlag for SMV'erne. For de velfærdsteknologiske projekter kan politiske og administrative beslutninger på centralt og regionalt niveau fx være afgørende for, om det lykkes at udbrede og skalere de velfærdsteknologiske løsninger, og om der dermed bliver skabt bredere effekter for den danske sundhedssektor og de private leverandører. For det tredje er det vores vurdering, at det i flere tilfælde er usikkert, om der er tilstrækkelige incitamentter til, at indsatserne bliver videreført og forankret efter projekternes afslutning, hvilket også kan have en væsentlig betydning for, om de langsigtede effekter bliver opnået. Fx er det usikkert, om der er tilstrækkelige incitamentter og forretningsmæssige gevinster til, at de nye værdikædesamarbejder i *Closing Loops* under ERDF 2 bliver videreført efter projektafslutningen, når der ikke længere er direkte tilskud til samarbejdet. Inden for ESF+ 1.3 *Social inklusion* kan det muligvis blive svært at fastholde virksomhedernes sociale engagement efter projektafslutningen, da det er vanskeligt at skabe det rette match i timingen mellem de ledige og virksomhedernes behov – og dermed skabe en reel forretningsmæssig gevinst for virksomhederne.

Alt i alt er det således vores vurdering, at de danske EU-programmer er med til at skabe mange positive outcomes for deltagerne, som har potentialet til at skabe vedvarende effekter hos deltagerne. I flere tilfælde er der dog stadig stor usikkerhed forbundet med effektskabelsen ved midtvejsevalueringen. Det gælder især i forhold til de mere udviklings- og innovationsorienterede projekter, hvor effekterne først kan forventes at blive skabt på længere sigt, men hvor der samtidig også er potentiale for at skabe stor effekt og merværdi, hvis projekterne lykkedes.

Fremadrettet anbefaler vi, at der i de danske EU-programmer – herunder inden for de forskellige indsatsområder – samt i forbindelse med de enkelte annonceringer og projektbevillinger bliver sat mere eksplicit fokus på indsatsernes og projekternes karakter og tidshorisont i relation til deres effektskabelse. Det vil sige en skelen mellem, om det er tidligere indsatser, hvor de fulde og bredere samfundsmæssige effekter først kan forventes at indtræffe efter projektafslutningen, eller om det er mere kortsigtede indsatser, der fx skal afhjælpe en markedsfejl og fremskynde en udvikling blandt en mere afgrænset gruppe af deltagere. Vi vurderer, at en større tydelighed om indsatsernes ambitionsniveauer og tidshorisonten for effektskabelse vil gøre det nemmere at foretage en bevidst strategiske prioritering af midlerne på det overordnede niveau samt gøre det nemmere at opstille meningsfulde måltal og vurdere/evaluere indsatserne på det operationelle niveau.

3 Overblik over EU-indsatsområder og signaturindsatser

Dette kapitel giver et kort overblik over de danske programmer for EU's Regionalfond (ERDF) og Socialfond Plus (ESF+), som er omfattet af midtvejsevalueringen. Herunder hvor mange EU-midler, der er givet i tilsagn, og hvor stor den eksterne medfinansiering er inden for de forskellige indsatsområder. Derudover viser vi koblingen mellem de danske EU-programmer og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategiske signaturindsatser for den decentrale erhvervsfremmeindsats for 2024 – 2027.

Finansieringen af indsatsområderne i de danske EU-programmer

Der er ved midtvejsevalueringen (medio 2025) blevet givet tilsagn om EU-støtte til 86 projekter for i alt ca. 1,3 mia. kr. (0,73 mia. kr. fra ERDF og 0,56 mia. kr. fra ESF+) ud af en samlet ramme af EU-midler på ca. 2,6 mia. kr. (heraf 1,76 mia. kr. for ERDF og 0,85 mia. kr. for ESF+). Det vil sige, at der er blevet givet tilsagn om ca. halvdelen af midlerne på den samlede EU-ramme. Det skal dog understreges, at størstedelen af de resterende EU-midler er bundet, da Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i efteråret 2025 har taget beslutning om, hvordan de skal bruges (selvom der endnu ikke er givet formelle bevillingstilsagn for samtlige midler).

Tabellen herunder viser, hvor mange EU-midler der er afsat og givet i tilsagn inden for ERDF og ESF+ samt størrelsen og sammensætningen af medfinansieringen af de støttede projekter. I kapitlerne om indsatsområderne er der vist en mere detaljeret oversigt over, hvordan de enkelte områder og projekter er finansieret.

Tabel 3: Overblik over EU-midlerne og den samlede medfinansiering inden for ERDF og ESF+

	ERDF	ESF+	Total
Samlet ramme EU-midler (2024 – 2027) (mio. kr.)	1.764	853	2.617
Tilsagn EU-midler (medio 2025) (mio. kr.)	726 (37 %)	557 (43 %)	1.284 (39 %)
Erhvervsfremmetilskud (DEM) (mio. kr.)	338 (17 %)	250 (19 %)	588 (18 %)
Privat medfinansiering (mio. kr.)	576 (29 %)	241 (18 %)	817 (25 %)
Anden offentlig medfinansiering (mio. kr.)	333 (17 %)	259 (20 %)	592 (18 %)
Total	1.973 (100 %)	1.307 (100 %)	3.280 (100 %)

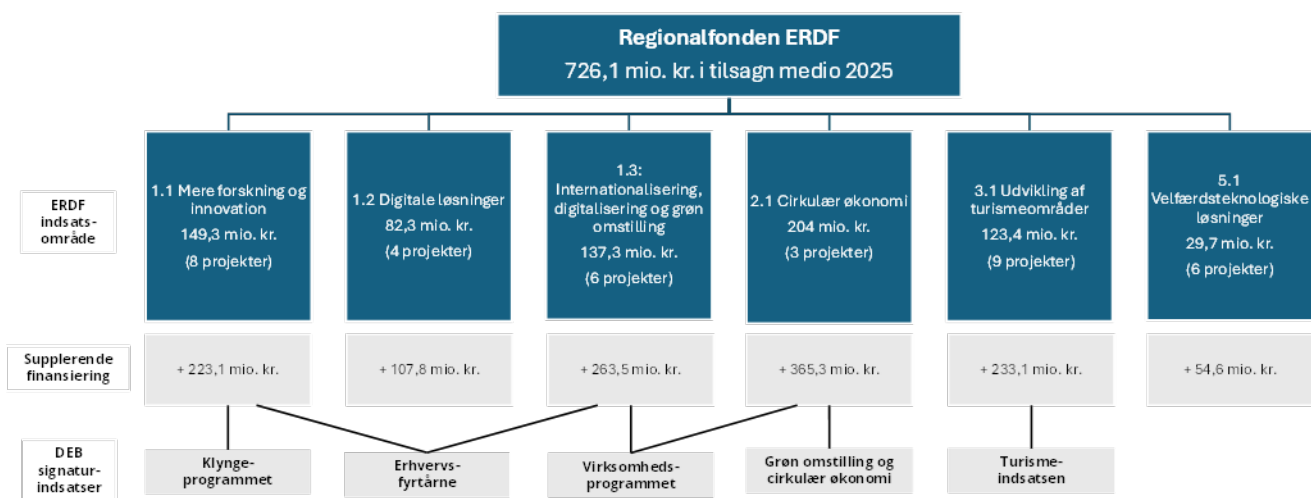
Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata for ERDF og ESF+, august 2025

Tabellen viser, at EU-midlerne udgør den væsentligste del af finansieringen af indsatserne inden for både ERDF og ESF+, hvilket i høj grad også skyldes programteknik, da der er fastsat en maksimal støtteprocent på 40 % (og 60 % for Sjælland). Derudover er det tydeligt, at en væsentlig del af medfinansieringen inden for ERDF kommer fra private midler, hvorimod andre offentlige midler udgør en større andel af medfinansieringen inden for ESF+.

Samlet set udgør de decentrale erhvervsfremmemidler (DEM) desuden knap en femtedel af finansieringen af indsatserne under de danske EU-programmer.

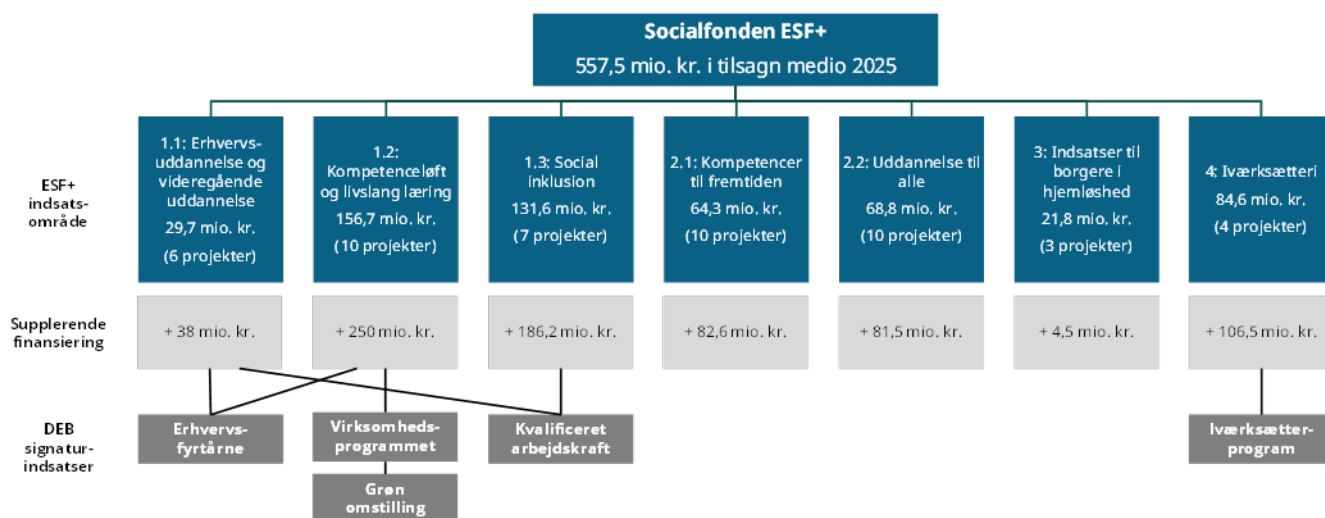
Figur 1 og 2 viser de 13 indsatsområder i de danske EU-programmer – heraf syv inden for ESF+ og seks inden for ERDF – som indgår i midtvejsevalueringen. Herunder størrelsen af de bevilligede EU-tilsagn samt antallet af projekter og den supplerende finansiering inden for hvert indsatsområde. Derudover viser figurerne også, hvilke indsatsområder der er koblet til hvilke signaturprojekter. Signaturprojekterne uddybes nærmere under figurerne.

Figur 1: ERDF Indsatsområdernes størrelse og kobling til signaturindsatserne, medio 2025

Figur 1 viser, at de tre økonomisk største indsatsområder under ERDF er tæt koblet til signaturindsatserne. Konkret drejer det sig således om ERDF 1.1 *Mere forskning og innovation*, 1.3 *Internationalisering, digitalisering og grøn omstilling* samt 2 *Cirkulær økonomi*, hvor især *Erhvervsfyrårerne* og *Virksomhedsprogrammet* har en stor betydning for implementeringen.

Figur 2: ESF+ Indsatsområdernes størrelse og kobling til signaturindsatserne, medio 2025

Figur 2 viser, at signaturindsatserne spiller en stor rolle i implementeringen af ESF+ 1.1, 1.2 og 1.3, hvor både *Erhvervsfyrtårnene*, *Virksomhedsprogrammet*, *Grøn omstilling* og *Kvalificeret arbejdskraft* udgør væsentlige implementeringsmekanismer. Derudover har *Iværksætterprogrammet* også betydning for ESF+ 4. *Iværksætteri*, hvorimod signaturindsatserne ikke har nogen betydning for de regionale indsats for *Kompetencer til fremtidig* (ESF+ 2.1) og *Uddannelse til alle* (ESF+ 2.2) eller *Indsatser til borgere i hjemløshed* (ESF+ 3)

Koblingen mellem Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser og de danske EU-programmer

I Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi for 2024 – 2027 er der fastlagt syv signaturindsatser, som skal styrke dansk erhvervslivs konkurrenceevne og innovation samt understøtte en bæredygtig udvikling i hele landet. Flere af signaturindsatserne udgør en vigtig implementeringsmekanisme for de danske EU-programmer, og der er et betydeligt sammenfald i målgrupperne og formålet med signaturindsatserne og EU-programmerne.

Konkret bliver otte af de 13 indsatsområder der indgår i midtvejsevalueringen af de danske EU-programmer helt eller delvist implementeret gennem signaturindsatser, hvoraf især *Virksomhedsprogrammet* og *Erhvervsfyrtårnene* spiller en stor rolle. Tekstboksen herunder giver en kort beskrivelse af de signaturindsatser, der indgår i midtvejsevalueringen.

Boks 1. De danske signaturindsatser som indgår i midtvejsevalueringen

Virksomhedsprogrammet: Et landsdækkende program der primært er baseret på tilskud (vouchers) til rådgivning, som skal hjælpe med at omstille og styrke væksten i danske SMV'er inden for digitalisering, grøn omstilling, internationalisering og professionalisering. Erhvervshusene er operatører på *Virksomhedsprogrammet*, der blev sat i gang allerede i 2021 af midler fra REACT-EU.

Erhvervsfyrtårnene: En ambitiøs erhvervsudviklingsindsats, der blev igangsat i 2022 med midler fra REACT-EU på baggrund af anbefalinger fra de regionale vækstteams, og som skal fremme udviklingen af nye løsninger på store samfundsudfordringer for derigennem at bidrage til udviklingen af nationale styrkepositioner inden for bl.a. grøn energi, life science, biosolutions, bæredygtigt byggeri, robotteknologi og vandteknologi. Dertil skal *erhvervsfyrtårnene* gennem sammenhængende satsninger i den regionale udvikling løfte erhvervslivet i de enkelte landsdele. Erhvervsfyrtårnene optræder samtidig som projekter af strategisk betydning i EU-programmerne.

Iværksætterprogrammet: En landsdækkende indsats, som sigter efter at øge etablerings- og overlevelsesraten blandt nye virksomheder samt øge antallet af vækstiværksættere. Programmet består af en bred og en specialiseret indsats samt en eventpulje. Eventpuljen er dog ikke finansieret med EU-midler, hvorfor den ikke er omfattet af nærværende midtvejsevaluering. Indsatsen blev igangsat med REACT-EU-midler i 2021.

Grøn omstilling og cirkulær økonomi: Har fokus på at understøtte virksomhedernes grønne omstilling, cirkulære løsninger og bæredygtige forretningsudvikling. Dette gennem støtte til køb af rådgivning, støtte til værdikædesamarbejde og støtte til skalering i investeringsstøtteordningen.

Kvalificeret arbejdskraft: Har fokus på at imødekomme efterspørgslen efter kvalificeret arbejdskraft og kompetencer, så SMV'erne kan omstille sig til skiftende udfordringer og muligheder inden for fx digitalisering, grøn omstilling og robuste forsyningskæder. Indsatsen koordineres tæt med øvrige aktører inden for beskæftigelses- og uddannelsesområdet og implementeres i stærke partnerskaber.

Turismeindsatsen: Har fokus på at understøtte turisme som en dansk styrkeposition med stor betydning for vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Herunder ved at understøtte kapacitet, planlægning og øgede investeringer med ERDF 3 midler. De øvrige dele af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses turismeindsats er finansieret med nationale turismemidler, og indgår ikke denne midtvejsevaluering.

Kilde: Virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024-2027, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Klyngeprogrammet indgår ikke i midtvejsevalueringen og derfor heller ikke i tekstboksen.

Samlet set skal signaturindsatserne samle kræfterne om de vigtigste nationale prioriteter – som grøn og digital omstilling, iværksætteri, turisme, kvalificeret arbejdskraft og udnyttelse af danske styrkepositioner – gennem landsdækkende programmer og partnerskaber mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige aktører. Signaturindsatserne skal desuden sikre, at virksomheder får bedre adgang til viden, kompetencer og markeder for derigennem at styrke grundlaget for vækst, innovation, bæredygtighed og beskæftigelse i hele Danmark.

4 ERDF 1.1 Mere forskning og innovation i danske SMV'er

4.1 Formål og indsatsstyper

Formålet med ERDF 1.1 *Mere forskning og innovation i danske SMV'er* er at øge forsknings- og innovationskapaciteten samt udbredelsen af avancerede teknologier i danske iværksættere og SMV'er for derigennem at styrke deres produktivitet, konkurrenceevne og vækst. Indsatsen bygger på en samarbejdslogik, hvor innovation sker i samarbejde og samskabelse med andre, herunder fx vidensinstitutioner, andre virksomheder eller offentlige aktører. Herudover sigter indsatsen på at fremme innovation ved at øge tilgængeligheden af test og demonstrationsfaciliteter for SMV'er.

I ERDF 1.1 ydes der støtte til indsatser der styrker innovation gennem:

- *Samarbejdsprojekter*: Innovationssamarbejdsprojekter med fokus på produkt-, service-, markedsførings-, proces- eller organisatorisk innovation i samspil mellem virksomheder og med andre nationale og internationale aktører.
- *Test- og demonstrationsfaciliteter*: Etablering af test- og demonstrationsfaciliteter, der er tilgængelige for SMV'er, samt tiltag der understøtter SMV'ernes adgang til nyetablerede eller eksisterende test- og demonstrationsfaciliteter.
- *Matchmaking, netværksskabelse og viden*: Opsøgende arbejde rettet mod bl.a. virksomheder, der ikke tidligere har deltaget i innovationsaktiviteter. Dette med henblik på at øge optaget af SMV'er og iværksættere i de relevante økosystemer.

ERDF 1.1 bidrager således til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategiske mål i strategien for 2024-2027 om at fremme danske styrkepositioner og understøtte virksomhedernes omstilling. Særligt bidrager indsatsområdet til, at flere deltagende virksomheder bliver innovative, hvilket bl.a. kan medføre produktivetsgevinster, bedre forudsætninger for bæredygtighed samt øget omsætning og vækst.

4.2 Bevillingerne og projekterne

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har medio 2025 givet bevillinger til i alt otte projekter inden for ERDF 1.1 *Mere forskning og innovation i danske SMV'er*. Hertil kommer bevillinger givet i regi af Klyngeprogrammet 2021-2024, som ikke er omfattet af denne midtvejsevaluering af EU-programmerne, da programmet var underlagt et særligt evalueringssætup i samarbejde med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen. Når vi giver status på implementeringen i afsnit 4.3, medtager vi altså udelukkende erfaringer fra de 8 projekter i tabel 1 samt den tværgående temaevaluering vi lavede af erhvervsfyrtårnsindsatsen i efteråret 2024.

Tabel 4: Overblik over projekterne inden for ERDF 1.1 Mere forskning og innovation i danske SMV'er

Projekttitle	Tilsagnsmotager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Erhvervsfyrtårn Life Science	Danish Life Science Cluster	40,2 (42 %)	20,1 (21 %)	23,7 (25 %)	11,7 (12 %)	95,6 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
NGR 2.0 Innovation	Erhvervshus Fyn	27,9 (40 %)	15,4 (22 %)	23,1 (33 %)	3,4 (5 %)	69,8 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Biosolutions Zealand	Food & Bio Cluster Denmark	21,4 (42 %)	10,5 (20 %)	18,0 (35 %)	1,4 (3 %)	51,3 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Femern Innovation Link	Erhvervshus Sjælland	19,9 (51 %)	4,5 (12 %)	13,7 (35 %)	0,6 (2 %)	38,8 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Water Valley Innovation	Erhvervshus Midtjylland	11,6 (25 %)	15,8 (35 %)	16,6 (36 %)	1,6 (4 %)	45,5 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Sektorkobling	Energy Cluster Denmark	9,0 (40 %)	5,2 (23 %)	8,2 (36 %)	0,3 (1 %)	22,7 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
CO2VISION 2.0	Green Hub Denmark	14,4 (40 %)	5,4 (15 %)	12,7 (35 %)	3,5 (10 %)	36,0 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Baltic Energy Island	Fonden Baltic Energy Island	5,0 (39 %)	3,0 (24 %)	3,8 (30 %)	0,9 (7 %)	12,7 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Total		149,3 (40 %)	79,8 (21 %)	119,8 (32 %)	23,5 (6 %)	372,4 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej. Nærværende midtvejsevaluering omfatter ikke bevillinger givet som en del af klyngeprogrammerne for 2021-2024 og 2025-2028. Derfor indgår disse bevillinger ikke i tabellen.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Alle otte projekter er en del af *erhvervsfyrtårnsindsatsen*, der indgår i EU-programmerne som projekter af strategisk betydning, og de er alle midtvejsevalueret. *Erhvervsfyrtårnsindsatsen* blev igangsat i 2022 som opfølgning på anbefalinger fra de regionale vækstteams, og indsatsen har i perioderne 2021-2023 (runde 1) og 2023-2026 (runde 2) samlet set modtaget 33 tilsagn fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og 2 fra Fonden for Retfærdig Omstilling til en samlet værdi af cirka 1,6 mia. kr. Hertil kommer, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har besluttet at udmønte 258,5 mio. kr. til den tredje – og foreløbigt sidste – runde af *erhvervsfyrtårnene* ultimo 2025.

Alle 8 erhvervsfyrtårne søgte midler fra ERDF 1.1 som en del af annonceringen *Lokale erhvervsfyrtårne II*, og alle fik tilsagn eller delvist tilsagn. Det vidner om, at innovation er kernen i *erhvervsfyrtårnene*. Det fremgår af tabellen, at de største tilsagn i runde 2 er givet til *Life Science* og *Next Generation Robotics*, mens de mindste tilsagn er givet til *Udvikling, test og demonstration af grøn energi* (Baltic Energy Island) samt *Grøn energi og sektorkobling* (Erhvervsfyrtårn Syd Fase 2). *Erhvervsfyrtårnsindsatsen* repræsenterer en tilgang til erhvervsudvikling, hvor vejen frem til realisering af et markedsfølsomt potentiale kan være lang.

4.3 Status for implementeringen

Projekterne har en begrænset fremdrift på de opstillede output- og resultatmål, hvilket særligt hænger sammen med, at flere projekter har oplevet rekrutteringsudfordringer som følge af bl.a. et uklart værditilbud og uklar ansvarsfordeling af rekrutteringen. Midtvejsevalueringerne af de enkelte projekter viser dog, at flere af projekterne oplever momentum, hvorfor vi vurderer, at det er sandsynligt, at de fleste vil indfri deres mål. Foreløbigt har projekterne imidlertid i høj grad været forudsætningsskabende, og vi vurderer, at der i de fleste tilfælde er lang vej til de ønskede effekter. Projekterne har heller ikke formået at

udnytte potentialerne for synergi, vidensdeling og forankring, som er forbundet med, at de implementeres i en større sammenhængende *erhvervsfyrtårnsindsats*.

Input og organisering

Projekterne under ERDF 1.1 bliver gennemført i de partnerskaber, som udgør grundlaget for de respektive erhvervsfyrtårne, og midtvejsevalueringerne viser, at dette medvirker til, at projekterne i høj grad har adgang til de rette kompetencer. Midtvejsevalueringerne viser også, at der i de fleste projekter er tydelig rollefordeling og et velfungerende samarbejde, hvilket bl.a. hænger sammen med, at projekterne i høj grad bygger videre på aktiviteterne og partnerskaberne fra første runde af *erhvervsfyrtårnene*, fx ved at understøtte anvendelse af de etablerede test- og demonstrationsfaciliteter, eller ved at arbejde videre med konkrete innovationssamarbejder/minifyrtårne. Enkelte partnerskaber har dog haft samarbejdsvanskeligheder, hvilket har udfordret rollefordelingen og gjort det vanskeligt at få bragt alle relevante kompetencer i partnerskabet tilstrækkeligt i spil.

I de fleste projekter er der en overordnet projektholder samt ansvarlige for de enkelte arbejdsplaner/innovationsspor. Dette bidrager til en tydelig rollefordeling, men det medvirker også til, at projekterne i begrænset omfang udnytter potentialet for vidensdeling og synergi mellem de igangsatte innovationsaktiviteter. Vi ser det ikke som vigtigt, at der er videndeling mellem alle innovationsaktiviteter, men midtvejsevalueringerne viser, at projekterne kun i begrænset omfang har forholdt sig systematisk til potentialet for videndeling. Dette hænger sammen med, at projekterne i mindre grad er baseret på en strategisk prioritering af innovationsaktiviteterne. Uden en sådan prioritering bliver det alt andet lige også mere vanskeligt at sikre sammenhæng og synergi mellem innovationsaktiviteterne. Det bliver også mere vanskeligt at skabe sammenhæng mellem innovationsbevillingerne og de øvrige bevillinger givet til *erhvervsfyrtårnene*. Midtvejsevalueringerne viser i den forbindelse, at der er et begrænset flow af virksomheder mellem bevillingerne, hvilket ellers var én af tankerne bag designet af annonceringen.

Selvom de store partnerskaber bidrager til, at projekterne kan trække på mange forskellige aktører og kompetencer, bidrager de også til at skabe stor kompleksitet i projekterne. Det er tydeligt i midtvejsevalueringerne, at selv erfarne projektholdere har oplevet vanskeligheder med at administrere projekterne, og at mange af projekterne har lange beslutningskæder, som vanskeliggør projekternes muligheder for hurtigt at reagere på udfordringer. Et eksempel herpå er, at enkelte projekter har brugt en stor del af projektperioden på at tilpasse projektet til et delvist tilsagn. Samtidig kan det være vanskeligt at engagere alle partnere i tilstrækkelig grad. Fx deltager vidensinstitutionerne i høj grad i erhvervsfyrtårnene på partnerskabsniveau, men i mere begrænset omfang i de enkelte innovationsaktiviteter. Dette skyldes ifølge vidensinstitutionerne, at støtteprocenten i den aktuelle fase af erhvervsfyrtårnene er for lav. I flere projekter – og erhvervsfyrtårne i det hele taget – er der også potentiale for i højere grad at involvere statslige myndigheder samt virksomheder, kommuner og forsyningsselskaber fra hele landet. Dette uddyber vi i afsnittet om rekruttering nedenfor.

Rekruttering

Der er betydelige forskelle på, hvor godt de enkelte projekter er lykkedes med at rekruttere SMV'er og startups. Nogle projekter bygger så meget videre på innovationsaktiviteterne i første runde af *erhvervsfyrtårnene*, at de kun i begrænset omfang har skullet rekruttere nye virksomheder. Andre projekter har derimod skulle gennemføre en betydelig

rekrutteringsindsats. Det gælder fx *Life Science*, som har skiftet fokus fra sund vægt til mental sundhed. I de tilfælde hvor projekterne har skulle gennemføre en rekrutteringsindsats, har det bl.a. stor betydning, om partnerne har klare aftaler om rekrutteringen, som udnytter partnernes netværk og relationer til virksomheder. Dette er tilfældet i de fleste projekter, men fx ikke i *Vandteknologi*.

Rekrutteringen hænger desuden tydeligt sammen med projekternes evne til at definere og kommunikere et klart værditilbud til virksomhederne. Nogle af *erhvervsfyrtårnene* beskæftiger sig med relativt umodne teknologier, hvor der endnu ikke er et etableret marked, og hvor markedet i nogle tilfælde afhænger af statslige infrastrukturbeslutninger, som er udsendt eller endnu ikke er truffet. I disse tilfælde kan vi se, at SMV'erne er interesserede i at få information, men at de er mere tilbageholdende med at engagere sig i innovationssamarbejder, fordi de endnu ikke er overbeviste om, at der er et marked. Andre projekter er derimod tættere koblet til et markedspotentiale (fx *Life Science* til sundhedssystemet eller *NGR* til forsvarsområdet), hvilket påvirker rekrutteringen positivt.

Alle *erhvervsfyrtårnene* er født med et regionalt udgangspunkt og et ønske om at understøtte en national styrkeposition. Midtvejsevalueringerne viser, at det regionale udgangspunkt i høj grad er med til at understøtte en lokal mobilisering af aktører, men også at det i nogle tilfælde er blevet en hæmsko for mobilisering og rekruttering af aktører uden for egen region. Dette hænger sammen med, at der i partnerskaberne bag erhvervsfyrtårnene er forskellige interesser. Fra kommuner og Business Regions som prioriterer den lokale udvikling til nationale klyngeorganisationer og større virksomheder som prioriterer det nationale. I nogle tilfælde bliver det derfor uklart, om erhvervsfyrtårnene er et regionalt udviklingsprojekt eller en indsats, der retter sig mod udvikling af nationale erhvervsmæssige styrkepositioner. Det påvirker fokus i projekterne under ERDF 1.1. Fx har *Femern Innovation Link* haft udfordringer med at få adgang til tunnelelementfabrikken, hvilket har medført et fokus på at skabe en national styrkeposition for megainfrastruktur, som er uafhængig af Femern, og derfor heller ikke som udgangspunkt kommer til at skabe arbejdspladser på Lolland/Falster. Modsat har *Baltic Energy Island* valgt at koble sig snævert sammen med mulighederne i Energiø Bornholm frem for en national styrkeposition om udvikling, test og demonstration af grøn energi. Da der har været stor usikkerhed om Energiøens realisering har det derfor været vanskeligt for dette projekt at italesætte et værditilbud.

Virkemidlerne

Det primære virkemiddel i projekterne er innovationssamarbejder, hvor virksomheder samarbejder med videninstitutioner, andre virksomheder og/eller offentlige aktører om at udvikle nye koncepter, produkter, processer, løsninger m.v. Innovationssamarbejder er et velkendt virkemiddel, som har været anvendt i det danske erhvervsfremmesystem i mange år. Vi vurderer da også, at innovationssamarbejder er et velfungerende virkemiddel til at understøtte, at SMV'er får prioriteret innovation i en travl hverdag, og at de ofte får bedre adgang til viden, tests osv., end de ville have på egen hånd.

Innovationssamarbejders succes afhænger i høj grad af faciliteringen, så der er en tydelig forventningsafstemning og fremdrift, samt ikke mindst af at innovationssamarbejderne kobles tæt til et konkret behov i markedet. Midtvejsevalueringerne viser kun få eksempler på, at de enkelte innovationssamarbejder er gået i stå eller er præget af udfordringer. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at innovationssamarbejderne generelt bliver understøttet af relativt erfarne projektholdere, og at innovationssamarbejderne i flere tilfælde

er fortsættelser af innovationssamarbejder fra den første runde af *erhvervsfyrtårnene*. Til gengæld viser midtvejsevalueringerne, at der i flere innovationssamarbejder er et uklart eller usikkert markedsbetov, bl.a. fordi de anvendte teknologier endnu er umodne, eller fordi markedet endnu ikke eksisterer eller afhænger af politiske beslutninger. Selv når innovationssamarbejderne er koblet tæt til et markedsbetov, er der ofte lang vej til markedsintrouktion og/eller skalering. Derfor er det også positivt, at der i nogle projekter – eller *erhvervsfyrtårne* – er fokus på at tiltrække finansiering til yderligere innovationsprojekter eller at understøtte skalering (hvilket vi uddyber under Forankring nedenfor).

Enkelte projekter har allerede i ansøgningen defineret få, store innovationssamarbejder (minifyrtårne), som de har villet arbejde med, mens andre projekter alene har anvendt åbne tilskudspuljer på de minimis-vilkår. Fordelen ved det første er, at gruppefritagelse sætter større krav til innovationshøjde (end minimumskravene i de minimis) og giver mulighed for højere støttebeløb. Samtidig giver det mulighed for, at projekterne kan komme hurtigere i gang og dermed reelt har længere tid til at nå i mål. Risikoen ved gruppefritagelse er imidlertid, at det er svært at justere projekternes indhold, at partnerne kan beslutte sig for at hoppe fra, og at det kan være vanskeligt at forudse de gode projekter og løsninger allerede på ansøgningstidspunktet. Det har dog været et begrænset problem i de projekter, som har anvendt gruppefritagelse.

Det er veldokumenteret, at der kan være positive eksternaliteter forbundet med investeringer i forskning og innovation, når ny forskning og viden spredes, og andre virksomheder eller aktører kan få gavn af det. Derfor er der som udgangspunkt også en merværdi forbundet med at støtte innovationen i SMV'er. Mange af de involverede SMV'er i projekterne er relativt udviklingsvante og har allerede relationer til videninstitutioner m.v., og i disse tilfælde opstår merværdien primært igennem økonomiske tilskud til innovationen, som er med til at gøre det muligt at udnytte relationerne i innovationssamarbejder, så der investeres mere i innovation, eller innovationen sker hurtigere og/eller med højere kvalitet. Der er dog også SMV'er – særligt startups – som via projekterne får styrket deres adgang til offentlige aktører eller videninstitutioner. Midtvejsevalueringerne viser i den forbindelse også, at flere SMV'er enten allerede har eller forventer at igangsætte forandringer som følge af projekterne (dette uddyber vi i afsnit 4.4), og at virksomhederne selv oplever, at projekterne er med til at øge omfang, kvalitet og hastighed på de tiltag og forandringer, som de måske også i et vist omfang ville have gennemført uden projekterne.

Udover innovationssamarbejder har der i nogle projekter også været et væsentligt fokus på test- og demofaciliteter, men det er fra vores evalueringer uklart, hvor meget disse test- og demofaciliteter endnu bliver anvendt i praksis og er værdiskabende for virksomhederne. Fx er der begrænset efterspørgsel efter opskaleringvouchers til anvendelse af test- og demofaciliteter i *Biosolutions*.

Forankring

Som tidligere nævnt, er de teknologiske udgangspunkter for nogle af *erhvervsfyrtårnene* relativt umodne, og der er en lang udviklingstid med et stort finansieringsbehov. Det gælder fx *CO2Vision*, *Biosolutions* og *Grøn energi og sektorkobling*. Det er i mindre grad tilfældet med de andre erhvervsfyrtårne. Fx har *Life Science* valgt at fokusere på afprøvning og justering af eksisterende løsninger frem for udvikling af nye løsninger. Men selvom det i *Life Science* i mindre grad end flere af de øvrige projekter er nødvendigt med opfølgende innovations- og udviklingsprojekter, er der stadig et stort behov for skalering af de afprøvede løsninger.

Når projekterne har denne karakter, er det særligt vigtigt, at projektpartnerne efter behov hjælper virksomhederne videre til andre tilbud, hvis de udviklede koncepter skal videreudvikles og i sidste end blive udbredt på markedet. Midtvejsevalueringerne viser, at cirka halvdelen af virksomhederne bliver henvist til andre tilbud, som er relevante for dem, og at cirka 10 % savner at være blevet henvist til relevante tilbud. Midtvejsevalueringerne viser også, at særligt nogle af erhvervsfyrtårnene er gode til at tiltrække yderligere finansiering (hvilket vi uddyber i afsnit 4.4). Modsat er der også eksempler på begrænsede henvisninger. Fx i *Life Science* hvor der begrænset henvisning fra innovationsprojektet til skaleringsprojektet, eller i *Biosolutions* hvor der er begrænset efterspørgsel efter tilbuddet om en opskaleringsvoucher pga. begrænset likviditet hos virksomhederne.

Vi har ikke indtryk af, at *erhvervsfyrtårnene* er særligt langt med at blive økonomisk uafhængige af bevillingerne fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Dette kan udgøre en stor udfordring for forankringen og den langsigtede effektskabelse, da den foreløbigt sidste runde af erhvervsfyrtårnene blev udmøntet ultimo 2025. Særligt for *Udvikling, test og demonstration af grøn energi* (Baltic Energy Island) samt *Grøn energi og sektorkobling* (Erhvervsfyrtårn Syd Fase 2), som ikke fik tilsagn i denne runde, og som derfor har et mere akut behov for at blive økonomisk uafhængige end de øvrige erhvervsfyrtårne. Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne – og *erhvervsfyrtårnene* i det hele taget – kun i begrænset omfang har en plan for, hvordan de vil opnå større økonomisk uafhængighed. En bæredygtig forankring kræver mere end intentioner. Den forudsætter klare planer og en tydelig tilgang til både organisering og finansiering. Tanken om at forankre innovationsprojekter i større erhvervsfyrtårne indebærer ellers et potentiale for forankring. Et potentiale som vi kun i begrænset omfang kan se tegn på bliver indfriet. Erhvervsfyrtårnenes planer om at blive økonomisk uafhængige var et væsentligt vurderingskriterie i *Erhvervsfyrtårne III*, og det er tydeligt i Erhvervsstyrelsens vurderinger af de indkomne ansøgninger, at det har været vanskeligt for erhvervsfyrtårnene at præsentere overbevisende planer.

Forenkling og forbedring

Det er et strategisk mål for alle Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser – som projekterne under ERDF 1.1 indgår i – at de skal understøtte et forenklet erhvervsfremmesystem. Dvs. at virksomhederne både skal opleve det som enkelt at deltage i de specifikke tilbud samt have høj tilfredshed og kendskab til relevante tilbud.

De otte projekter indgår alle som en del af en stor og kompleks *erhvervsfyrtårnsindsats*, og som tidligere nævnt viser evalueringerne, at selv erfarne projektholdere oplever udfordringer med at varetage administrationen, at de har lange beslutningskæder, og at det er komplekst for både projektholdere og Erhvervsstyrelsen at lave projektændringer. I nogle tilfælde mærker videninstitutioner og virksomheder de administrative udfordringer, men ofte absorberer projektholderne dem. På tværs af projekterne angiver cirka halvdelen af de virksomheder, som har besvaret spørgeskemaerne, at udbyttet ved at deltage i projektet enten i høj eller meget høj grad stod mål med de administrative krav. Flest oplever, at udbyttet ikke står mål med de administrative krav i *CO2Vision* og færrest i *Vandteknologi*. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der er stor forskel på karakteren af det, som respondenterne har deltaget i, på tværs af projekterne, og at der generelt, er få respondenter, som har besvaret spørgeskemaet. Antallet af respondenter varierer mellem 6 og 18 i de enkelte projekter.

Vi vurderer, at kontinuiteten i erhvervsfyrtårnsindsatsen og processen om opstart af erhvervsfyrtårnene har bidraget til at skabe stort kendskab til indsatsen inden for egen landsdel og til dels også i andre landsdele, men som tidligere nævnt er kendskabet ikke i særlig høj grad blevet omsat til aktiv mobilisering og deltagelse af aktører uden for egen landsdele.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser

De potentielle fordele ved at implementere innovationsprojekter via *erhvervsfyrtårnene* er, at innovationsprojekterne bliver en del af en større sammenhæng, hvor der er adgang til alle relevante aktører på området, hvor andre bevillinger kan hjælpe innovationssamarbejderne videre, og hvor der er større kapacitet til at tiltrække yderligere finansiering. Det er også en potentiel fordel, at *erhvervsfyrtårnene* er en langsigtet indsats, hvor der gradvist kan bygges videre på innovationssamarbejderne fra tidligere runder.

I vores evalueringer kan vi se tegn på, at nogle partnerskaber bag erhvervsfyrtårne har været gode til at tiltrække yderligere finansiering, hvilket er kommet disse erhvervsfyrtårnes innovationsprojekter til gode. I næsten alle *erhvervsfyrtårnene* kan vi også se, at innovationsprojekterne drager fordel af den langsigtede og kontinuerte indsats.

Vi kan imidlertid ikke se, at *erhvervsfyrtårnene* er med til at skabe en strategisk fokusering, vidensdeling og synergi mellem de igangsatte projekter – hvilket vi vurderer alt andet lige giver en mere uklar og sværere dokumenterbar effektskabelse. Samtidig er det tydeligt, at særligt nogle af projektholderne har haft administrative udfordringer som følge af erhvervsfyrtårnenes kompleksitet. Endeligt er de lange og usikre effektkæder i erhvervsfyrtårnsindsatsen medvirkende til, at der er relativt få kortsigtede resultater af innovationsprojekterne. Vi vurderer, at det bliver en stor udfordring for partnerskaberne at realisere de mange igangsatte projekters effektpotentiale fremadrettet. Vi er derfor i tvivl om, hvorvidt innovationsprojekterne faktisk ender med at skabe større effekter end almindelige innovationsprojekter, og dermed også om der opstår effekter, som kan opveje de store investeringer i *erhvervsfyrtårnene* og de mange ressourcer brugt på partnerskaber, økosystemopbygning m.v. Det stiller i hvert fald store krav til erhvervsfyrtårnene i tredje runde, hvis det skal lykkes.

4.4 Mål og effekter

Programmålene for ERDF 1.1 Mere forskning og innovation i danske SMV'er

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfaste indikatorer på output- og resultatniveau for ERDF 1.1. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i hele programperioden 2021-2027, mens totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud. Hvis de aggregerede projektmål er lavere end programmålene, kan det således være udtryk for, at der fortsat er midler til rådighed i programmerne til fremtidige investeringer.

Tabel 5: Status på mål for programindikatorer inden for ERDF 1.1 Mere forskning og innovation i danske SMV'er

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal virksomheder, der har modtaget støtte i form af tilskud	800	638	186 (29 %)
Antal virksomheder, der samarbejder med forskningsorganisationer	400	297	121 (41 %)
Antal SMV'er (herunder nyetablerede virksomheder) der har deltaget i kollektive innovationsrettede aktiviteter	3.400	660	173 (26 %)
Nominel værdi af forsknings- og innovationsudstyr	223.753.293	0	0 (0 %)
Antal virksomheder, der har udviklet koncepter til nye produkter eller løsninger	250	305	1 (0,3 %)
Private investeringer, som svarer til offentlig støtte (herunder tilskud og finansielle instrumenter)	286.214.100	119.842.679	28.289.836 (24 %)
Antal SMV'er, der indfører produkt- eller procesinnovation	50	170	1 (0,6 %)
Antal SMV'er, der indfører markedsførings- eller organisationsinnovation	50	51	0 (0 %)

Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 3. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ERDF 1.1. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser, at fremdriften på de programfaste outputmål og særligt de programfaste resultater per juni 2025 er begrænset. Dette skyldes bl.a. de rekrutteringsudfordringer, der har været i nogle af projekterne, samt ikke mindst at der endnu er meget få afsluttede innovationsprojekter. Vores midtvejsevalueringer viser generelt, at innovationsprojekterne aktuelt har momentum. Samlet set er vi derfor heller ikke bekymrede for indfrielsen af de opstillede resultatmål. Og selv hvis et eller flere af innovationsprojekterne ikke når deres måltal, er dele af programmålene allerede indfriet på baggrund af Klyngeprogrammet 2021-2024, ligesom Klyngeprogrammet 2025-2028 også kommer til at bidrage væsentligt til opnåelsen af programmålene. Vores primære bekymring er projekternes effektskabelse, som vi uddyber nedenfor.

De projektspecifikke outcomes inden for ERDF 1.1 Mere forskning og innovation i danske SMV'er I annonceringen *Lokale erhvervsfyrtårne II*, som alle otte projekter har fået støtte via, er det beskrevet, at *erhvervsfyrtårnene* skal bidrage til at skabe markante internationale erhvervs-succeser. Evalueringerne viser, at projekterne, og *erhvervsfyrtårnene* i det hele taget, indtil videre har været mere forudsætningsskabende end effektskabende, og at der umiddelbart er lang vej til at nå målet om at skabe internationale erhvervs-succeser.

På tværs af projekterne kan vi se tegn på, at de deltagende virksomheder får ny viden, styrkede kompetencer samt ikke mindst netværk til hinanden og andre aktører på områderne. I nogle projekter oplever virksomhederne også, at de via projekterne får testet et produkt/løsning som en forudsætning for markedsintroduktion. Det er desuden kun meget få virksomheder, som ikke oplever et udbytte af projekterne. Vi kan også se tegn på, at virksomhederne enten allerede har eller forventer at gennemføre forandringer, som følge af projekterne. De mest hyppige forandringer omhandler (fortsat) samarbejde med videninstitutioner om innovation og videre søgning af finansiering, mens der også særligt i NGR er virksomheder som har eller forventer at markedsintroducere deres produkter/løsninger. NGR – og til dels *Biosolutions* – skiller sig også ud fra de øvrige projekter ved, at en relativt

høj andel af virksomhederne enten allerede har oplevet eller forventer at opleve forbedringer i omsætning og produktivitet inden for et år, som følge af projektet. I de øvrige projekter er forventningerne til forbedringer mere langsigtede, ligesom flere ikke forventer, at de vil opleve forbedringer.

Disse resultater underbygger vores kvalitative indsigter fra evalueringerne om, at langt de fleste virksomheder fortsat har et stort udviklings- og finansieringsbehov, før de er klar til markedsintroduktion og/eller skalering. Derfor har vi også en bekymring for, om de mange små løft i sidste ende vil føre til en udvikling af området, eller om effekten i de mange lidt modnede virksomheder sidenhen går tabt. De mest markante resultater for *erhvervsfyrårnene* er i den forbindelse, at særligt nogle af dem har været med til at være katalysator for yderligere investeringer, som også kan bruges til at bringe de udviklede løsninger tættere på markedet.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at *erhvervsfyrårnene* repræsenterer en tilgang til erhvervsudvikling, hvor vejen frem til realisering af et markedsfølsomt potentiale kan være lang. Denne prioritering betyder potentielt, at innovationsprojekterne i regi af *erhvervsfyrårnene* kan realisere større potentialer end almindelige innovationssamarbejder. Foreløbigt er vi dog usikre på, om disse potentialer for effekt faktisk bliver realiseret. I nogle tilfælde forstærkes usikkerheden om effektskabelse af, at effekten i høj grad afhænger af nationale infrastrukturbeslutninger. Særligt i *Baltic Energy Island* og til dels også i *Grøn energi og sektorkobling* og *CO2Vision* har statslige beslutninger om infrastruktur stor betydning for effektskabelsen, og om der overhovedet er en forretning for SMV'er. Det gør, at nogle virksomheder er afventende og fx fokuserer på at blive leverandør til Forsvaret, hvor der er stort og mere sikkert marked. I *Baltic Energy Island* har det medført et styrket fokus på erhvervssturisme, hvilket kan være hensigtsmæssigt for at indfri indikator-tallene (da projektet oplever størst efterspørgsel her), men som mere er en afledt effekt end noget der egentlig bidrager til at skabe en styrkeposition inden for udvikling, test og demonstration af grøn energi.

Vi kan ikke udelukke, at der på sigt vil opstå erhvervsucceser som på en eller anden måde har fået gavn af projekterne – og *erhvervsfyrårnene* i det hele taget – men vi vurderer, at der er mange barrierer for, at dette vil ske, og at det formentlig ikke vil ske uden mere fokuserede opfølgende projekter, tiltag m.v.

Omkostningseffektivitet

For at få en overordnet indikation af omkostningsniveauet per deltagervirksomhed i projekterne under ERDF 1.1 har vi i tabellen herunder lavet en beregning af projekternes samlede finansiering i forhold til deres måltal for antal deltagere forstået som virksomheder, der har modtaget statsstøtte i forbindelse med deres deltagelse. Der er tale om en teoretisk beregning, som ikke er baseret på projekternes faktiske forbrug og aktiviteter, men alene på budgettal.

Tabel 6: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ERDF 1.1 Mere forskning og innovation i danske SMV'er

Indikator	Life Science	NGR	Biosolutions	Femern	Water Valley	Sektor-kobling	CO2VI-SION	Baltic Energy Island	Total
Antal deltagere* (mål)	175	26	69	60	193	17	63	35	638
Samlet finansiering (mio. kr.)	95,6	69,8	51,3	38,8	45,5	22,7	36,0	12,7	372,4
Omkostning / deltager* (mio. kr.)	0,55	2,69	0,74	0,65	0,24	1,33	0,57	0,36	0,58
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	60,2	43,3	31,9	24,4	27,3	14,1	19,8	8,0	229,1
Bevillingsmæssig omkostning / deltager* (mio. kr.)	0,34	1,67	0,46	0,41	0,14	0,83	0,31	0,23	0,36

Note: *Defineret som antal virksomheder der har modtaget statsstøtte i forbindelse med deres deltagelse. Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser, at omkostningen per deltager samlet er cirka 580.000 kr., men at der er væsentlig variation i de enkelte projekter. Omkostningerne per deltager er højest i NGR og mindst i Vandteknologi. Forskellene i omkostningseffektivitet afspejler dog i høj grad de valgte virkemidler i de enkelte erhvervsfyrtårne. Forskellene kan også afspejle forskelle i innovationshøjden i de gennemførte samarbejder, hvorfor beregningerne ikke siger noget om pris per effekt. Det ligger i erhvervsfyrtårnenes karakter og fokus, at der bliver brugt relativt flere midler per deltager end fx i Virksomhedsprogrammet, men det er alligevel tankevækkende, at forskellene på omkostningen per deltager er så store.

5 ERDF 1.2 Digitale løsninger

5.1 Formål og indsats typer

Selvom Danmark er et af de førende lande med hensyn til virksomheders anvendelse af digitale teknologier, er der stadig et uudnyttet digitaliseringspotentiale blandt SMV'erne, da de generelt er mindre digitaliserede og automatiserede end de store virksomheder. Det overordnede formål med ERDF 1.2 er derfor at understøtte de danske SMV'ers anvendelse af digitale løsninger gennem følgende indsats typer:

- *Offentlige aktørers udvikling af nationale it-løsninger:* Herunder støtte til udvikling og implementering af nationale it-løsninger til gavn for virksomheder (særligt SMV'er, mikrovirksomheder og iværksættere).
- *Digital erhvervsfremme:* Herunder støtte til udvikling af digitale redskaber og guides der kan skabe erhvervsfremmende effekter. Redskaberne skal placeres på den Digitale Erhvervsfremmeplatform, så de når ud til flest muligt danske virksomheder.

Slutbrugerne af de digitale løsninger er således SMV'er og andre danske virksomheder, men ERDF 1.2 adskiller sig fra de fleste af de andre indsatsområder i det danske regionalfondsprogram ved, at støttemodtageren på den første indsats type er en offentlig myndighed (Erhvervsstyrelsen). Inden for digital erhvervsfremme er det derimod både erhvervs-huse, videninstitutioner og andre erhvervsfremmeaktører, der kan være støttemodtagere.

5.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt to større projekter og to mindre projekter inden for ERDF 1.2 *Digitale løsninger*, hvoraf ingen er blevet midtvejsevalueret. De to mindre projekter har fået tilsagn på under 3 mio. kr. og evalueres derfor ikke, hvorfor de heller ikke fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 7: Overblik over projekterne inden for ERDF 1.2 Digitale løsninger

Projekt titel	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Rådgiverportalen	Erhvervshus Midtjylland	4,8 (40 %)	5,9 (50 %)	0 (0 %)	1,2 (10 %)	11,9 (100 %)	Nej	Nej
Digitalisering af SMV'ernes forretningsdata	Erhvervsstyrelsen	75,6 (44 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	97,8 (56 %)	173,3 (100 %)	Nej	Nej
Total		80,3 (43 %)	5,9 (3 %)	0 (0 %)	99 (53 %)	185,2 (100%)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Som tabellen viser, udgør *Digitalisering af SMV'ernes forretningsdata* det klart største projekt inden for ERDF 1.2. Der er i alt givet 173,3 mio. kr. i tilskud til projektet fordelt på 75,6 mio. kr. (44 %) fra EU og 97,8 mio. kr. (56 %) fra anden offentlig finansiering. Erhvervsstyrelsen er tilsagnsmodtager på projektet, der er opdelt i tre delprojekter: 1) Automatisk erhvervsrapportering, 2) Videreudvikling af Nemhandel og 3) SMV-venligt udbudssystem – med hver deres styregruppe, projektteam og reference-/koordinationsgruppe.

Det andet projekt under ERDF 1.2 er *Rådgiverportalen*, hvor Erhvervshus Midtjylland er projektholder. Formålet med dette projekt er at skabe en portal, der kan kvalificere virksomhedernes valg af rådgivere ved at skabe overblik og gennemsigtighed på markedet. Den primære målgruppe er virksomheder og sekundært rådgivere og bevillingsmodtagere. For alle målgrupper skal portalen være med til at understøtte en gennemsigtig, brugervenlig og omkostningseffektiv erhvervsfremme.

5.3 Status for implementeringen

Der er som nævnt ikke gennemført midtvejsevalueringer af nogen af projekterne, og vi har derfor ikke grundlag for at vurdere projekternes implementering.

Digitalisering af SMVernes forretningsdata er ifølge de udarbejdede statusnotater forløbet som planlagt i forhold til de to delprojekter "Automatisk erhvervsrapportering" og "Videreudvikling af Nemhandel". Her er aktiviteterne og udgifterne blevet afholdt som planlagt i den oprindelige projektansøgning. Det tredje delprojekt ("MitUdbud") har derimod været igennem en politisk prioritering, hvor dele af videreudviklingen af platformen er blevet nedprioriteret. Projektholder har derfor anmodet om, at de afholdte midler (ca. 16 mio. kr.) i stedet indgår som finansiering til et nyt delprojekt om Automatisk BæredygtighedsRapportering (ABR) også kaldet "grønne produktdata". Der er i den forbindelse blevet givet et yderligere bevillingstilsagn til det nye delprojekt, og hele projektet er blevet forlænget til 2027.

Rådgiverportalen blev sat i gang medio 2022 og løber også helt frem til udgangen af 2027. Ud fra vores indledende dialog med projektholder og det seneste statusnotat er det vores indtryk, at projektet er præget af væsentlige forsinkelser. Ifølge projektholders statusnotat forventes forsinkelserne imidlertid at blive indhentet i den resterende projektperiode. Det er ikke muligt for os at kvalificere denne vurdering.

5.4 Mål og effekter

Programmålene for ERDF 1.2 Digitale løsninger

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfaste indikatorer på output- og resultatniveau for ERDF 1.2 *Digitale løsninger*. Kolonnen program mål henviser til de samlede mål for indsatsområdet i hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 8: Status for de fælles indikatormål inden for ERDF 1.2 Digitale løsninger

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal offentlige institutioner, der har modtaget støtte til at udvikle digitale tjenester, produkter og processer	30	3	3 (100 %)
Værdi (mio. kr.) af digitale tjenester, produkter og processer, der er udviklet til virksomheder	282	185,2	38 (21 %)
Antal årlige brugere af nye og opgraderede offentlige digitale tjenester, produkter og processer	558.000	456.000	0 (0 %)

Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 6. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ERDF 1.2. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Det fremgår, at projekterne under ERDF 1.2 har indfriet deres indikatormål for antal offentlige institutioner, der har modtaget støtte til at udvikle digitale tjenester, produkter og processer, og 21 % af deres mål for værdi af digitale tjenester, produkter og processer, der er udviklet til virksomheder.

Der er som nævnt ikke blevet gennemført midtvejsevalueringer af projekterne, og programindikatorerne giver kun et meget begrænset indblik i projekternes outcomes og effekter. Vi har derfor pt. ikke grundlag for at foretage en nærmere vurdering af outcomes og effekter af projekterne inden for ERDF 1.2 *Digitale løsninger*.

Vi vurderer dog, at der for begge projekter er blevet opstillet en række mere relevante, konkrete og specifikke målepunkter for både for aktiviteter, outputs og resultater, der fremadrettet kan være med til at belyse, om projekterne lykkedes med at understøtte det overordnede formål med ERDF 1.2 om at understøtte de danske SMV'ers anvendelse af digitale løsninger.

6 ERDF 1.3 Internationalisering, digitalisering og grøn omstilling

6.1 Formål og indsatsstyper

Formålet med ERDF 1.3 *Stærkere SMV'er gennem Internationalisering, digitalisering og grøn omstilling* er at styrke små og mellemstore virksomheders (SMV'ers) produktivitet, konkurrenceevne og vækst gennem øget digitalisering, internationalisering og grøn omstilling. Indsatsområdet skal bidrage til, at danske virksomheder i højere grad udnytter nye teknologiske muligheder, integrerer bæredygtige forretningsmodeller og øger deres eksport og markedsadgang, så de står stærkere i den internationale værdikæde.

Indsætterne under ERDF 1.3 fokuserer på at modne og professionalisere SMV'er via rådgivning, kompetenceopbygning og investering i nye løsninger. Der ydes støtte til projekter, der fremmer:

- *Digital omstilling*: Herunder anvendelse af nye teknologier, automatisering, dataanvendelse, cybersikkerhed og brug af digitale forretningsmodeller.
- *Forretningsudvikling og professionalisering*: Herunder strategisk ledelsesudvikling, forretningsmodning, grøn omstilling og styrkelse af innovationskapacitet.
- *Internationalisering og eksport*: Herunder udvikling af eksportstrategier, markedsforberedelse, certificering og opbygning af nye internationale partnerskaber.

ERDF 1.3 bidrager således til alle fire strategiske mål i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi for 2024-2027 om at tilbyde enkle og effektfulde indsatser for virksomheder i hele landet, der skal fremme digitalisering, automatisering og bæredygtighed og understøtte SMV'er som motor for den grønne og digitale transformation i dansk erhvervsliv.

6.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt seks projekter inden for ERDF 1.3 *Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling*, hvoraf fem projekter er blevet midtvejsevalueret.

Tabel 9: Overblik over projekterne inden for ERDF 1.3 Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling

Projekttitle	Tilsagnsmotager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
SMV:Digital	Erhvervshus Midtjylland	31,3 (23 %)	38,7 (28 %)	61,3 (44 %)	6,5 (5 %)	137,8 (100 %)	Virksomhedsprogrammet	Ja
SMV:Eksport	Erhvervshus Sydjylland	45,0 (35 %)	15,0 (12 %)	48,0 (37 %)	21,0 (16 %)	128,9 (100 %)	Virksomhedsprogrammet	Ja
SMV:PRO	Erhvervshus Sjælland	45,0 (45 %)	15,0 (15 %)	37,5 (38 %)	1,9 (2 %)	99,4 (100 %)	Virksomhedsprogrammet	Ja
Erhvervsfyrstårne Life Science	Danish Life Science Cluster	8,4 (42 %)	4,2 (21 %)	6,9 (34 %)	0,5 (3 %)	19,9 (100 %)	Erhvervsfyrstårne	Ja
Biosolutions Zealand II	Erhvervshus Sjælland	5,2 (60 %)	0,3 (3 %)	3,1 (35 %)	0,1 (2 %)	8,7 (100 %)	Erhvervsfyrstårne	Nej
Baltic Energy Island	Fonden Baltic Energy Island	2,4 (40 %)	1,4 (23 %)	2,2 (37 %)	0 (0 %)	6,0 (100 %)	Erhvervsfyrstårne	Ja
Total		137,3 (34 %)	74,5 (19 %)	159,0 (40 %)	30,0 (7 %)	400,8 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Indsatsområdet er udgjort af projekter, der er koblet til signaturindsatserne *Virksomhedsprogrammet* (SMV:Digital, SMV:Eksport og SMV:PRO) og *Erhvervsfyrstårnene* (Life Science, Biosolutions Zealand og Baltic Energy Island). *Virksomhedsprogrammet* blev igangsat i 2021 som en national rammeindsats under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse med det formål at styrke små og mellemstore virksomheders vækst og konkurrenceevne. I programmets første og anden runde (2021-2025) udmøntede Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse knap 1.2 mia. kr. til indsatsen, mens der i den netop udelte tredje runde er (2026-2028) er bevilget 312,3 mio. kr. Det er kendetegnende, at bevillingerne fra indsatsområdet til sporene under *Virksomhedsprogrammet* er markant større end til projekterne i *Erhvervsfyrstårnene* og udgør 88 % af de bevilgede EU-midler. For en nærmere beskrivelse af Erhvervsfyrstårnene henvises til afsnit 4.2.

6.3 Status for implementeringen

Projekterne har generelt en fornuftig fremdrift på de programfaste output- og resultatindikatorer (uddybes i afsnit 6.5). Fx har de tre spor i *Virksomhedsprogrammet* opfyldt målet om virksomheder, der har modtaget støtte i form af tilskud, mens også projekterne under erhvervsfyrstårnene *Life Science* og *Baltic Energy Island* er langt med at indfri målet for denne indikator. Derimod har *Biosolutions Zealand* endnu ikke bidraget til indikatoren. Projekterne er generelt godt organiseret og har etableret effektive samarbejdsrelationer, men tempoet påvirkes enkelte steder af administrative processer og nationale politiske beslutninger, der har forsinket gennemførelsen af visse delaktiviteter. Samlet er det vores vurdering, at der har været god fremdrift i størstedelen af indsatsområdets projekter.

Input og organisering

Det er vores vurdering, at projekterne under ERDF 1.3 generelt har været forankret i erfarne operatørmiljøer med stærke faglige kompetencer. Med Erhvervshusene som erfarne operatører fremstår *Virksomhedsprogrammet* veldrevet, fagligt stærkt og understøttet af faste procedurer for styring og kvalitetssikring. Midtvejsevalueringen af *Virksomhedsprogrammet* viser dog også, at vejledning af de deltagende virksomheder om administrative krav og håndtering af erhvervshusenes it-system OnlineLegat har været ressourcekrævende for

erhvervshusene, hvilket har begrænset forretningsudviklernes tid til dialog og behovsafklaring med virksomhederne.

I projekterne under *erhvervsfyrtårnene* er organiseringen partnerskabsbaseret og mere kompleks. Projekterne samler kommuner, virksomheder og videninstitutioner i brede samarbejder. Dette har bidraget til stærk regional forankring og faglig bredde, men har medført lange beslutningskæder. Projekter under erhvervsfyrtårnene *Life Science* og *Biosolutions* har draget fordel af at være forankret i eksisterende klyngeorganisationer med etablerede netværk, mens *Baltic Energy Island* har været præget af en ny og mere eksperimentel fondsmodel. Denne model har bidraget til lokal mobilisering. *Baltic Energy Island* har samtidig været meget fokuseret på Energiø Bornholm frem for en bredere styrkeposition inden for Udvikling, test og demonstration af grøn energi. Det har skabt stor afhængighed af nationale energipolitiske beslutninger og Energiø Bornholms fremdrift, hvilket vi vurderer har været en ulempe for projektets implementering.

På tværs af projekterne under *erhvervsfyrtårnene* viser evalueringerne begrænset synergi mellem bevillingerne til forretningsudvikling og skalering (ERDF 1.3) og de innovationsrettede bevillinger (ERDF 1.1). Selvom bevillingerne deler partnere og strategiske målsætninger, er det vores vurdering, at arbejdet foregår i adskilte organisatoriske spor. Det betyder bl.a., at virksomhederne ikke i særlig høj grad bliver henvist fra innovationsaktiviteterne til aktiviteterne, der skal sikre kommercialisering og skalering. Det betyder, at ERDF 1.3 projekterne er blevet afviklet mere frakoblet ERDF 1.1-projekterne, end det var tilsigtet i *erhvervsfyrtårnenes* ansøgninger. Tanken om at koble ERDF 1.3-projekterne med innovationsprojekterne er god, fordi det bygger videre på virksomhedernes udvikling, skaber mere sammenhængende forløb og øger sandsynligheden for effekt på længere sigt. Det er imidlertid vores vurdering, at dette i stort omfang ikke har været tilfældet. Det svækker den langsigtede effektskabelse af ERDF 1.3-projekterne og sandsynligheden for at indfri målet om at skabe markante internationale erhvervs succeser gennem fyrtårnene.

Rekruttering

Indsatsområdets projekter har overordnet haft succes med at rekruttere virksomheder. I *Virksomhedsprogrammet* har Erhvervshusene haft en stærk adgang til målgruppen gennem eksisterende netværk. Kombinationen af et kendt brand og et lettilgængeligt værditilbud i form af tilskud til rådgivning har sikret høj efterspørgsel og kontinuerlig tilgang af virksomheder. Det er dog særligt modne SMV'er – superbrugere med erfaring fra erhvervsfremmesystemet – der deltager. Det er vores vurdering, at det administrative tidsforbrug hos virksomhederne og størrelsen på medfinansieringen kan afholde nogle af de mindst ressourcestærke virksomheder fra deltagelse, hvilket udfordrer projekternes merværdi. Erhvervsstyrelsen er opmærksomme på dette og vil fremadrettet prioritere tæt samarbejde med Erhvervshusene om opsøgende indsats overfor mindre modne virksomheder uden tidligere deltagelse i erhvervsfremmesystemet.

Af afsnit 6.4 fremgår det, at langt de fleste af virksomhederne allerede har gennemført konkrete tiltag som følge af rådgivningen eller lagt en plan for det. På den baggrund vurderer vi, at Erhvervshusene også er lykkedes med at rekruttere virksomheder, som har været i stand til at omsætte tilskuddet til tiltag, hvilket øger sandsynligheden for effekt på længere sigt. I den forbindelse det værd at nævne, at overrepræsentationen af superbrugere med stor kapacitet formentlig er med til at øge sandsynligheden for, at tilskuddet fører til konkrete tiltag i virksomhederne, idet superbrugerne ofte er relativt modne virksomheder.

Omvendt er merværdien formentlig større ved mindre modne virksomheder, der uden tilskuddet formentlig i færre tilfælde end modne virksomheder havde gennemført nye tiltag alligevel. Til gengæld er der ved de mindre modne virksomheder en større risiko for, at tilskuddet i færre tilfælde fører til reelle tiltag og forandringer på grund af manglende kapacitet til opfølgning mv. på det igangsatte projekt. Der kan også været et potentiale for, at få flere modne virksomheder til at udnytte mulighederne i erhvervsfremmesystemet til i højere grad at eksekvere på og investere i deres udvikling.

I *erhvervsfyrtårnene* har rekrutteringen i højere grad været afhængig af regionale erhvervsnetværk, klyngeorganisationer og offentlige institutioner. Projekterne har haft let ved at tiltrække partnere og virksomheder med en naturlig kobling til fyrtårnenes temaer, men sværere ved at engagere aktører uden for de etablerede partnerskaber. I *Life Science* og *Biosolutions* har deltagelsen især omfattet innovationsaktive virksomheder med egne udviklingsaktiviteter eller produkter tæt på markedet, som har brugt *erhvervsfyrtårnene* til at accelerere eller modne igangværende udviklingsaktiviteter. *Baltic Energy Island* har rekrutteret bredere end projektets oprindelige målgruppe og været påvirket af usikkerhed om etableringen af Energiøen, hvilket har gjort timing og fastholdelse af virksomheder vanskelig.

Samlet set vurderer vi, at projekterne lykkes med deres rekruttering. Vi vurderer dog også, at der er behov for mere differentierede rekrutteringsstrategier, hvis projekterne fremover skal tiltrække mindre erfarne virksomheder, hvor indsatserne alt andet lige vil være præget af større merværdi. Det handler konkret om, at andre erhvervsfremmeaktører end Erhvervshusene også skal aktiveres i rekrutteringen. Det kunne fx være de lokale erhvervs-services eller brancheorganisationer, der har et bredt virksomhedsnetværk.

Virkemidlerne

De anvendte virkemidler under indsatsområdet fungerer generelt som tiltænkt. Midtvejs-evalueringen af *Virksomhedsprogrammet* viser, at rådgivningsvouchers er et ressourceeffektivt og (for mange virksomheder) virkningsfuldt virkemiddel. Vouchers virker, når virksomhederne er afklarede om deres behov, og når rådgivningen er skræddersyet, praksisnær og koblet til virksomhedens aktuelle forretningsudviklingsbehov. Evalueringen viser, at rådgivningen ifølge virksomhederne bl.a. fører til øget digital modenhed, automatisering, markedsforberedelse og mere datadrevet ledelse. Midtvejsevalueringen viser, at virksomhederne oplever en stor merværdi af de tre projekter. Langt de fleste virksomheder vurderer, at de ikke ville have gennemført et tilsvarende rådgivningsforløb uden tilskud. Det gælder især for de mindre SMV'er. Samtidig har forløbene ifølge virksomhederne i de fleste tilfælde igangsat udviklingsaktiviteter, der ikke var blevet gennemført i samme omfang, var blevet gennemført over længere tid og i nogle tilfælde slet ikke gennemført uden tilskuddet. I forlængelse heraf viser midtvejsevalueringen, at muligheden for at søge tilskud til rådgivning i flere tilfælde fungerer som en katalysator for virksomhederne til at igangsætte et udviklingsprojekt, som de måske har tænkt over i længere tid. En ulempe ved vouchers kan omvendt være, at den langsigtede effekt af udviklingsprojektet risikerer at strande, hvis ikke virksomhederne følger op på projektforløbet med yderligere udvikling og/eller implementering. Der kan i nogle tilfælde være behov for yderligere rådgivning eller hjælp til at sikre fremdrift. En anden ulempe er, at merværdien af et voucher-tilskud for superbrugere af erhvervsfremmesystemet kan være begrænset.

Virkemidlerne i de tre erhvervsfyrtårnsprojekter omfatter målrettede virksomhedsforløb med rådgivning, kompetenceudvikling og netværk, kombineret med adgang til test- og

demonstrationsfaciliteter, der skal styrke SMV'ernes kapacitet til at skalere, dokumentere og commercialisere løsninger. Det er vores vurdering, at aktiviteterne under prioritet 1.3. i ERDF primært fungerer som drivere for markedsmodning, samarbejde og erhvervsmæssig parathed. De virker, når virksomhederne får adgang til konkrete test- og demonstrationsforløb, der hjælper dem med at dokumentere løsninger, opnå certificering eller forberede sig på nye markeder. Evalueringerne viser også, at virksomhederne især får udbytte, når der er en klar kobling mellem projektets aktiviteter og en aktuell markedsmulighed. Værdiskabelsen svækkes, når fokus i projekterne forskydes mod bred videndeling uden direkte forretningsmæssig anvendelse.

Samlet set vurderer vi, at virkemidlerne under dette indsatsområde fungerer bedst, når virksomhederne er afklarede om deres behov, når projekterne skaber en tæt kobling til efterspørgslen i markedet, og når virksomhederne har tilstrækkelig kapacitet til at omsætte rådgivningen m.v. i praksis. Det øger sandsynligheden for, at projekterne fører til reelle forandringer i virksomhederne, og at virksomhederne på sigt vil opleve effekter.

Forankring

Vi vurderer forankringen af projekterne som solid på kort sigt men med varierende dybde. De fleste virksomheder anvender ny viden og metoder efter deltagelse, men graden afhænger af ledelsesopbakning og sammenhæng til konkrete forretningsmål.

I *Virksomhedsprogrammet* er forankringen stærkest, når rådgivningen har ført til konkrete ændringer i systemer, processer eller strategier, og når ledelsen aktivt har prioriteret at fastholde nye rutiner. Evalueringen viser, at virksomheder med lav organisatorisk modenhed ofte mangler ressourcer og struktur til at videreføre arbejdet, når rådgivningen afsluttes. Kortvarige forløb uden opfølgende støtte kan derfor give begrænset effekt, selvom virksomhederne ved forløbenes afslutning er positive om værdiskabelsen. Forløbene virker her bedst, når de indgår i et længere udviklingsforløb (evt. på tværs af projekter) eller følges op af yderligere sparring. Derfor er det vigtigt, at virksomhederne ved endt forløb henvises videre til andre projekter/indsatser, hvis de har behov for det.

I projekterne under *erhvervsfyrårnene* viser midtvejsevalueringerne stærk deltagerforankring, når aktiviteterne har direkte relevans for virksomhedernes drift. Den videre forankring i de to projekter udfordres dog af flere forhold. I *Life Science* har virksomhederne ikke i tilstrækkelig grad fået etableret kontakt til offentlige aftagere og generelt har der i innovationsprojekterne ikke været et stærkt nok fokus på forretningsudvikling og skalering. Det udfordrer den fremadrettede værdiskabelse og effekt af projekterne. For *Baltic Energy Island* har det været udfordrende for forankringen, at Energiøens udskydelse har gjort usikkert, om der overhovedet kommer nye opgaver, virksomhederne kan byde ind på. Derfor har indholdet af projektet kredset om mere generelle kompetencer, som er forankret i virksomhederne, men som vi ikke vurderer vil have tilsvarende effekt og gennemslagskraft på langt sigt som, hvis projektet primært havde kredset om aktiviteter relateret til grøn energi som tiltænkt.

Forenkling og forbedring

Et centralt mål for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser er at bidrage til et mere enkelt og brugervenligt erhvervsfremmesystem. Evalueringen af *Virksomhedsprogrammet* viser, at flere deltagere oplever, at de administrative krav kan være udfordrende – særligt i forbindelse med dokumentation og brugen af erhvervshusenes it-system

OnlineLegat. Samtidig fremgår det dog af midtvejsevalueringen, at ca. 6/10 af deltagerne i de tre spor i høj eller meget høj grad vurderer, at udbyttet ved at deltage i indsatsen stod mål med de administrative krav. Det er vores vurdering, at Erhvervsstyrelsen og Erhvervs-husene allerede har taget konkrete skridt for at mindske den administrative byrde for virksomheder. Erhvervsstyrelsen har bl.a. afskaffet reglen om dokumentationen af markedsaf-søgning, fjernet kravet om detaljeret tidsregistrering og afkortet fristen for udbetaling af virksomhedernes tilskud til maksimalt 30 dage, mens erhvervshusene bl.a. har forenklet ansøgningsprocessen i OnlineLegat.

I *erhvervsfyrtårnene* oplever både operatører og deltagere høj kompleksitet, især i projekter med mange partnere og overlappende finansiering. Evalueringerne viser, at *Life Science* har haft udfordringer med omfattende krav til dokumentation og koordinering på tværs af klyngeorganisation og myndigheder, mens *Baltic Energy Island* har oplevet administrative forsinkelser pga. en tæt kobling til Energiøen, som er blevet udskudt ad flere omgange.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser

Det er vores vurdering, at *Virksomhedsprogrammet* har styrket implementeringen af ind-satsområdets projekter, men at dette ikke i samme grad er gældende for *erhvervsfyrtår-nene*. For projekterne under *Virksomhedsprogrammet* har signaturindsatsen bidraget til klar retning og styrket implementeringen gennem fælles rammer og national synlighed. Det har skabt en sammenhængende indgang for SMV'er til digitalisering, internationalisering og strategisk udvikling, og gjort Erhvervshusene til den primære indgang til tilskuds- og rådgiv-ningsforløb for SMV'er. Samtidig vurderer vi, at signaturindsatsen har professionaliseret styringen gennem ensartede procedurer for administration, kontrol og kvalitetssikring og understøttet skalerbarhed på tværs af regioner ved at have standardiseret tilbuddet natio-nalt, samtidig med at erhvervshusene kan tilpasse indsatserne regionalt.

For projekterne under *erhvervsfyrtårnene* er det vores vurdering, at signaturindsatsen især har givet politisk legitimitet gennem tydelig kobling til nationale prioriteringer inden for grøn og teknologisk omstilling og synlighed i offentligheden gennem branding som "Dan-marks Erhvervsfyrtårne", men også øget kompleksiteten i styringen. Evalueringerne viser, at synergieffekterne mellem de forskellige bevillinger givet til erhvervsfyrtårnene på tværs af indsatsområder har været begrænsede, og at projekterne ofte har opereret i parallelle spor. Det betyder, at *erhvervsfyrtårnene* ikke har indfriet potentialet for sammenhængs-kraft, vidensdeling og læring mellem bevillinger, og at betydningen af signaturindsatsen for de enkelte projekter under ERDF 1.3 har været mindre end tiltænkt.

6.4 Mål og effekter

Programmålene for ERDF 1.3 Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ERDF 1.3. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i hele programperioden 2021-2027, mens totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutnin-gen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 10: Status for de fælles indikatormål inden for ERDF 1.3 Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal virksomheder, der har modtaget støtte i form af tilskud (herunder mikro-, små-, mellemstore- og store virksomheder)	2.300	1.738	1.730 (100 %)
Beløb investeret i maskiner og udstyr	118.841.030	2.000.000	0 (0 %)
Private investeringer, som svarer til offentlig støtte (herunder tilskud og finansielle instrumenter)	140.457.314	157.977.923	61.530.999 (39 %)
Antal virksomheder med større omsætning	1.400	1.078	297 (28 %)

Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 8. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ERDF 1.3. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Projekterne har en høj fremdrift på indikatoren for antal virksomheder, der har modtaget støtte. Fremdriften på beløb investeret i maskiner og udstyr er begrænset, ligesom det generelt er et begrænset fokus i de igangsatte projekter. Det betyder også, at projekterne på dette indsatsområde sandsynligvis ikke kommer i nærheden af programmålet for denne indikator. Den væsentligste forklaring herpå er, at DEB har valgt at prioritere tilskud til rådgivning frem for tilskud til investeringer med udgangspunkt i en tanke om, at rådgivningsydelser giver større merværdi end investeringer.

Fremdriften for private investeringer og antal virksomheder med større omsætning er også fornuftig, når vi tager i betragtning, at der for begge disse indikatorer opgøres med forsinkelse. Særligt indikatoren, der måler på virksomheder med større omsætning, kan først opgøres med betydelig forsinkelse, da opgørelsen er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik. Indtil videre indgår der kun to projekter fra indsatsområdet i opgørelsen af indikatoren. Det er derfor for tidligt at vurdere, om det er sandsynligt, at projekterne vil indfri de aggregerede projektmåltal for resultatindikatorerne.

De projektspecifikke outcomes inden for ERDF 1.3 Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling

Det er vores vurdering, at projekterne under ERDF 1.3 samlet set har styrket de deltagende SMV'ers forudsætninger for vækst gennem øget digitalisering, internationalisering og styrket organisatorisk kapacitet. Virksomhederne har i stort omfang opnået ny viden og kompetencer og i mange tilfælde også indført tiltag, der har gjort dem bedre i stand til at arbejde strategisk med forretningsudvikling.

Midtvejsevalueringen af *Virksomhedsprogrammet* viser mange tilfælde af konkrete organisatoriske ændringer som følge af rådgivningen, fx i form af nye digitale processer, forbedret ledelsesstruktur eller nye eksportstrategier. Hhv. 96 % og 99 % af deltagerne i *SMV:Digital* og *SMV:PRO* har allerede gennemført eller langt en plan for nye tiltag som følge af rådgivningen. Flere virksomheder har gennemført tiltag, der effektiviserer arbejdsgange eller understøtter nye markedsmuligheder. Det er tydelige tegn på adfærdsændringer, som på længere sigt kan forventes at føre til effekter på produktivitet og vækst, selvom de endnu ikke i stort omfang kan dokumenteres via resultatindikatorerne. Midtvejsevalueringen af *Virksomhedsprogrammet* viser også, at mellem 75 % og 97 % af deltagerne i de tre spor allerede har opnået eller forventer at opnå produktivitetsforbedringer som følge af

deltagelsen. Tilsvarende har eller forventer 90 % af deltagerne fra *SMV:Digital*, 88 % fra *SMV:PRO* og 60 % fra *SMV:Eksport* at opnå effekter på omsætningen. For *SMV:Eksport* har virksomhederne opnået markedsafklaring og certificeringer, men få virksomheder er nået til konkret markedsindtræden. Det er naturligvis usikkert, om virksomhedernes forventninger til et fremtidigt udbytte viser sig at holde stik. Det er dog vores generelle vurdering, at virksomhederne oplever et stort udbytte af *Virksomhedsprogrammet*, og det realiserede udbytte kan i mange af virksomhederne forventes omsat til reelle effekter på længere sigt.

I *erhvervsfyrtårnene* er virksomhedernes kompetencer og netværk blevet styrket, men resultaterne ligger primært i opbygning af parathed og samarbejdsrelationer. I *Life Science* har virksomhederne fået forbedret deres regulatoriske dokumentation og testkapacitet, mens *Baltic Energy Island* har udviklet leverandørkompetencer og samarbejde i den bornholmske erhvervsbase. Disse resultater er væsentlige, men de langsigtede effekter på vækst og beskæftigelse kan endnu ikke dokumenteres og er mere usikre. For *Life Science* er der langt fra tests og dokumentation til skalering, særligt fordi projektet har kæmpet med at få tilstrækkeligt med offentlige aftagere med i projektet. For *Baltic Energy Island* afhænger konverteringen til kommercielle forbedringer i høj grad af realiseringen af Energiøen, der aktuelt er udskudt på ubestemt tid.

Samlet er det vores vurdering, at indsatsområdet projekter har styrket virksomhedernes forudsætninger for vækst. For de tre spor i *Virksomhedsprogrammet* har virksomhederne igangsat tiltag og adfærdændringer, som på sigt forventeligt vil kunne aflæses i produktivetsforbedringer og øget vækst. For projekterne under *erhvervsfyrtårnene* er vejen til effekt i form af produktivetsforbedringer og øget vækst længere, og de afhænger af kobling med aftagere af løsninger og eksterne faktorer (fx politiske rammer), men i høj grad også af, at *erhvervsfyrtårnene* bliver bedre til at koble skaleringsaktiviteterne med innovationssporene.

Omkostningseffektivitet

For at få en overordnet indikation af omkostningsniveauet per deltager i projekterne under ERDF 1.3 har vi i tabellen herunder lavet en beregning af projekternes samlede finansiering i forhold til deres måltal for antal deltagere forstået som virksomheder, der har modtaget statsstøtte i forbindelse med deres deltagelse. Det skal understreges, at der er tale om en teoretisk beregning, som ikke er baseret på projekternes faktiske forbrug og aktiviteter.

Tabel 11: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ERDF 1.3 Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling

Indikator	SMV: Digital	SMV: Eksport	SMV:PRO	Erhvervsfyrtårn Life Science	Biosolutions Zealand II	Baltic Energy Island	Total
Antal deltagere* (mål)	613	600	350	125	20	30	1.738
Samlet finansiering (mio. kr.)	137,8	128,9	99,4	19,9	8,7	6,0	400,8
Omkostning / deltager* (mio. kr.)	0,22	0,21	0,28	0,16	0,44	0,20	0,23
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	70,0	60,0	60,0	12,6	5,5	3,8	211,8
Bevillingsmæssig omkostning / deltager* (mio. kr.)	0,11	0,10	0,17	0,10	0,28	0,13	0,12

Note: * Defineret som antal virksomheder der har modtaget statsstøtte i forbindelse med deres deltagelse. Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser, at der ikke er store forskelle på hverken de samlede omkostninger per deltager eller de bevillingsmæssige omkostninger per deltager i projekterne under ERDF 1.3. Dog har *Biosolutions* de klart højeste omkostninger per deltager, hvilket bl.a. skyldes, at projektet arbejder med færre, mere komplekse og kapitalkrævende aktiviteter. Sammenlignet med ERDF 1.1. har projekterne under 1.3 generelt lavere omkostninger per deltager-virksomhed. Det afspejler bl.a., at vouchers og kompetenceforløb er forholdsvis enkle at implementere og kræver færre ressourcer at administrere, end indsatserne under ERDF 1.1, der omfatter innovationsprojekter, opbygning af partnerskaber blandt flere aktører mv.

Samlet set er det vores vurdering, at voucherbaserede projekter - *SMV:Digital*, *SMV:PRO* og *SMV:Eksport* - er omkostningseffektive i forhold til at styrke og hjælpe en bred målgruppe af SMV'er med at realisere deres vækstpotentiale. Det giver SMV'erne mulighed for en målrettet og skræddersyet 1:1 indsats, hvilket de i høj grad efterspørger. Projekterne under *erhvervsfyrårnene* har ligesom sporene i *Virksomhedsprogrammet* relativt lave omkostninger per deltagervirksomhed, men vejen hen til længerevarende effekt af de investerede midler på vækst og beskæftigelse står mindre tydelig for os.

7 ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er

7.1 Formål og indsatsstyper

Det overordnede formål med ERDF 2 *Grøn omstilling i SMV'er* er at bidrage til, at Danmark når klimamålene, at imødegå klimaforandringerne og nedsætte forbruget af naturressourcer. Det skal ske ved at fremme cirkulær økonomi og øge ressourceeffektiviteten i danske SMV'er gennem følgende indsatsstyper:

- *Udvikling af cirkulære forretningsmodeller, partnerskaber eller processer:* Herunder fx støtte til privat rådgivning, sparring, samarbejder og partnerskaber i individuelle og/eller kollektive forløb, som bidrager til at afklare virksomhedernes potentialer for at redesigne produkter, processer, services eller for at reducere eller genanvende affald og restprodukter.
- *Test og demonstration af cirkulære løsninger:* Herunder støtte til test af cirkulære løsninger, forretningsmodeller eller processer og/eller støtte til etablering af test-, udviklings- og demonstrationsfaciliteter. Indkøb af maskiner, udstyr og anlæg kan også støttes.
- *Viden om grøn omstilling og cirkulær økonomi:* Herunder støtte til adgang til viden, kompetencer og kompetenceløft der er nødvendige for virksomhedernes grønne omstilling (dvs. ikke længerevarende kompetenceforløb).
- *Implementering og skalering:* Herunder støtte til implementering af maskiner, udstyr, software, licenser og certificeringer som understøtter grønne cirkulære forretningsmodeller.

Samlet set er formålet og indsatsstyperne i ERDF 2 i høj grad i overensstemmelse med det strategiske mål i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi for 2024–2027 om at understøtte de danske SMV'ers grønne omstilling og styrke forudsætningerne for bæredygtig vækst.

7.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt tre projekter inden for ERDF 2 *Grøn omstilling i SMV'er*, som alle er blevet midtvejsevalueret.

Tabel 12: Overblik over projekterne inden for ERDF 2 *Grøn omstilling i SMV'er*

Projektitel	Tilsagnsmotager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
SMV: Grøn	Erhvervshus Nordjylland	80 (31 %)	20 (8 %)	122 (47 %)	39 (15 %)	261 (100 %)	Virksomhedsprogrammet	Ja
Closing Loops	Food and Bio Cluster Denmark	75 (35 %)	57 (27 %)	80 (38 %)	0 (0 %)	212 (100 %)	Grøn omstilling og cirkulær økonomi	Ja
Closing Loops SJ	Food and Bio Cluster Denmark	49 (51 %)	12 (13 %)	35 (36 %)	0 (0 %)	96 (100 %)	Grøn omstilling og cirkulær økonomi	Ja
Total		204 (36 %)	89 (16 %)	237 (42 %)	39 (7 %)	569 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Samlet set er prioritetsområdet præget af få men store bevillinger og projekter, der er tæt koblet til signaturindsatserne *Virksomhedsprogrammet (SMV:Grøn)* og *Grøn omstilling og cirkulær økonomi (Closing Loops)*. Erhvervsstyrelsen modtog relativt mange ansøgninger i forbindelse med annonceringen af *Cirkulære værdikæder for SMV'er* medio 2023, og koncentrationen af tilskuddene på få men store projekter skyldes således ikke begrænset interesse og manglende konkurrence om midlerne.

7.3 Status for implementeringen

Projekterne under ERDF 2 *Grøn omstilling i SMV'er* er ved midtvejsevalueringerne kommet langt med hensyn til aktivitetsmålene for antal ansøgninger (i *SMV:Grøn*) og outputmålene i forhold til antal værdikædesamarbejder, modning og matchmaking samt feasibility check (i *Closing Loops*). *SMV:Grøn* har dog haft svært ved at nå måltallene for antal deltagervirksomheder og tilsagn (særligt til de små rådgivningsvouchers), og det store antal ansøgninger blev især modtaget i starten af programperioden, hvor mange virksomheder endnu ikke var opmærksomme på kravet om fokus på cirkulær økonomi, da der var bredere anvendelsesmuligheder i den forudgående version af programmet, der var finansieret med REACT-EU-midler under regionalfondsprogrammet for 2014-2020. I *Closing Loops* er det især i forhold til tværgående rådgivnings- og udviklingsforløb, at der stadig udestår væsentlige aktiviteter.

Input og organisering

Generelt er projekterne under ERDF 2 blevet ledet af erfarne og kompetente operatører (Erhvervshus Nordjylland samt Food & Bio Cluster Denmark), der både har indsigt i det faglige felt samt målgruppens udfordringer og behov. Der har i begge projekter desuden været en relativt stor partnerkreds. I *Closing Loops* har der været en bred operatørgruppe med fire klyngeorganisationer, erhvervshuse og et GTS-institut (Teknologisk Institut), men midtvejsevalueringen af projektet viser, at samarbejdet har fungeret godt, samt at der har været en klar arbejdsdeling og et stort engagement i projektet. I *SMV:Grøn* har der derimod været tale om en mere enkel organisering i den forstand, at partnerkredsen udelukkende har bestået af Erhvervshuse Nordjylland og de fem øvrige erhvervshuse.

Rekruttering

Overordnet set har målgruppen været interesseret i at deltage i de grønne omstillingsprojekter under ERDF 2. Men ifølge projektholderen på *SMV:Grøn* har der i løbet af 2025 været faldende interesse på grund af dereguleringen på bæredygtighedsområdet. Det betyder, at flere af virksomhederne i målgruppen er blevet mere afventende og ikke oplever den samme brændende platform som tidligere til at igangsætte arbejde med grøn omstilling og cirkulær økonomi.

Derudover har der også været forskellige erfaringer med de konkrete aktiviteter og tilbud i de enkelte projekter. I *Closing Loops* har der allerede fra start været stor interesse for at deltage i værdikædesamarbejder, men begrænset efterspørgsel på de tværgående aktiviteter, hvor virksomheder på tværs af værdikædesamarbejder skal drøfte og finde løsninger på fælles udfordringer. I *SMV:Grøn* har der været størst efterspørgsmål på de store vouchers på op til 150.000 kr. i støtte til rådgivning eller investering, men begrænset interesse for de små vouchers (på op til 50.000 kr.).

De få men store bevillinger under ERDF 2 *Grøn omstilling i SMV'er* har betydet, at projekterne har kunnet skabe stor synlighed og et veletableret brand over for målgruppen. *SMV:Grøn* har kunnet bygge videre på kendskabet til tidligere version af samme indsats under samme navn finansieret med REACT-EU-midler fra regionalfondsprogrammet for 2014-2020. De store projekter og stærke brands har generelt været med til at styrke rekrutteringen, men der kan også spores forskellige erfaringer fra projekterne. I *SMV:Grøn* har erhvervshusene spillet en dominerende rolle i forhold til at udbrede kendskabet til programmet, og det er primært erfarne brugere af erhvervsfremmesystemet, der er kommet med. I *Closing Loops* har størstedelen af deltagerne derimod hørt om projektet fra andre virksomheder. Det skyldes sandsynligvis projektets fokus på at støtte værdikæder, hvilket motiverer virksomhederne til selv at række ud til samarbejdspartnere.

Virkemidlerne

Der er væsentlig forskel på de anvendte virkemidler i projekterne under ERDF 2. I *SMV:Grøn* støttes deltagerne med en voucher til individuel rådgivning og/eller investering, der kan styrke deres arbejde med grøn omstilling og cirkulær økonomi. Det kan fx være rådgivning om miljøpåvirkning og investering i certificeringer, miljømærkninger, software mv. Midlerne anvendes således til konkrete og afgrænsede grønne og cirkulære tiltag hos de SMV'er, der modtager tilskuddet, og der er dermed tale om et relativt enkelt virkemiddel. *Closing Loops* har derimod et bredere sigte, da projektet fokuserer på at fremme værdikædesamarbejde mellem flere virksomheder. Derudover kan deltagerne få direkte støtte til egne udviklingstimer, hvilket giver mulighed for at prioritere mere tid til langsigtet udvikling og engagere flere partnere i værdikædesamarbejdet.

Virkemidlerne og værdikædeperspektivet i *Closing Loops* giver ifølge de interviewede deltagere øget dynamik i deres udviklingsarbejde og større muligheder for forretningsudvikling og varig forandring i forhold til fx en voucher til køb af et afgrænset rådgivningsforløb (som i *SMV:Grøn*). *Closing Loops* har derfor et større potentiale for at skabe innovation og bredere effekter, da projektet hjælper med at få implementeret de cirkulære forretningsmodeller. Her tager *SMV:Grøn* kun udgangspunkt i den enkelte virksomhed, der så efterfølgende selv skal række ud til værdikæden, hvis de skal implementere en cirkulær forretningsmodel. Virkemidlerne i *Closing Loops* er dog samtidig mere komplekse og rummer flere risici for støttespild, hvis fx værdikæderne viser sig ikke at have den rette partnerkreds, relevans og forventede potentiale i forhold til CO₂- og affaldsreduktion. Det kan fx være i de mere iværksætterdrevede projekter, hvor der er risiko for manglende markedsadgang til at kommercialisere og skalere de cirkulære løsninger, hvis der ikke er relevante distributører samt potentielle kunder og slutbrugere med i udviklingsarbejdet.

Samlet set er det vores vurdering, at projekterne under ERDF 2 tilsammen omfatter størstedelen af de mulige virkemidler/indsatstype 2, der er beskrevet i det danske EU-program og annonceringerne, og at der ikke er væsentlige indsats typer, som ikke er taget i brug, jf. afsnit 7.1. Samtidig er de uddelte midler gennem ERDF 2 *Grøn omstilling i SMV'er* blevet spredt på to grundlæggende forskellige typer af projekter i forhold til virkemidler, innovationspotentialer og risici. Midlerne er således blevet anvendt på komplementære frem for overlappende eller konkurrerende indsatser.

Vi vurderer dog også, at der tidligere har været en udfordring i effektkæden i *SMV:Grøn*, da mange af de uddelte vouchers er blevet anvendt til rådgivning inden for ESG-dokumentation, hvilket kun har haft en mere indirekte effekt på det overordnede formål om at

fremme cirkulær økonomi og øge ressourceeffektiviteten i danske SMV'er. Med oprettelsen af *SMV:Bæredygtighed* primo 2025 og opsplitningen på støtte til ESG-dokumentation, grøn kompetenceudvikling samt udvikling og implementering af cirkulær økonomi er der dog skabt større klarhed om, hvordan støttemidlerne kan anvendes.

Forankring

Generelt har projekterne under ERDF 2 styrket deltagerens muligheder for selv at arbejde videre med at indfri effektspotentialet efter projektets afslutning. Konkret svarer langt størstedelen (69 %) af deltagerne i *SMV:Grøn*, at programmet har gjort dem bedre i stand til at arbejde med miljø- og klimamæssig bæredygtighed samt grøn omstilling. Og blandt deltagerne i *Closing Loops* er der en udbredt oplevelse af, at projektet har forbedret deres forudsætninger for at arbejde videre med cirkulære værdikæder samt styrket deres netværks- og samarbejdsrelationer til andre virksomheder og vidensinstitutioner. Derudover er omkring to tredjedele af alle deltagerne i de to programmer blevet henvist til andre tilbud i erhvervsfremmesystemet og kun meget få (hhv. 5 % og 8 %) har savnet dette.

Forenkling og forbedring

Det er et strategisk mål for alle Danmarks Erhvervsfremmestyrelsens signaturindsatser – som projekterne under ERDF 2 indgår i – at de skal understøtte et forenklet erhvervsfremmesystem. Det vil sige at virksomhederne både skal opleve det som enkelt at deltage i de specifikke tilbud samt have høj tilfredshed og kendskab til relevante tilbud.

En stor andel af deltagerne i *SMV:Grøn* har imidlertid oplevet brugerrejser og de administrative krav som tunge, hvilket især knytter sig til utilfredshed med ansøgningsprocessen og markedsafsøgningen. Det er dog stadig langt størstedelen, der mener, at deres udbytte af *SMV:Grøn* stod mål med de administrative krav – og kun cirka 10 % har i lav grad eller slet ikke oplevet, at deres udbytte stod mål med de administrative krav. I *Closing Loops* er det derimod kun cirka en tredjedel, der har oplevet, at udbyttet i høj eller meget høj grad stod mål med de administrative krav.

Resultaterne bekræfter det overordnede billede af, at *SMV:Grøns* vouchers til rådgivning og investering har været en relativt enkelt implementeringsmekanisme (når de først er blevet bevilliget), og at *Closing Loops* er et mere komplekst og risikofyldt projekt, der både kan resultere i store eller mere begrænsede effekter afhængigt af, om det lykkes at sammensætte de rette værdikæder. Midtvejsevalueringen viser desuden, at der hidtil har været brugt mange ressourcer på at sammensætte de rette værdikæder i *Closing Loops*, og at der fremadrettet bør fokuseres endnu mere på at få de aktører med, som er afgørende for løsningernes videre skalering og kommercialisering. Herunder fx store distributører og slutbrugere. Dertil kommer, at der fremadrettet også er behov for at få de tværgående forløb i *Closing Loops* til at fungere og skabe værdi for virksomhederne.

Overordnet vurderer vi, at den hidtidige fordeling af midlerne under ERDF 2 på relativt få men store projekter har været med til at understøtte et enkelt og overskueligt erhvervsfremmesystem, da der generelt er mange tilbud til SMV'er inden for grøn omstilling. Herunder bl.a. gennem private fonde og brancheorganisationer.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmestyrelsens signaturindsatser

Det er vores vurdering, at Danmarks Erhvervsfremmestyrelsens signaturindsatser har været med til at styrke implementeringen af ERDF 2 *Grøn omstilling* i SMV'er. I forhold til

SMV:Grøn har Virksomhedsprogrammet og det tætte samarbejde mellem operatørerne (Erhvervshusene) skabt stor synlighed samt en ensartet og relativt enkel indgang til SMV:Grøn og erhvervsfremmesystemet for SMV'er i hele landet. Vi vurderer således, at Virksomhedsprogrammet har styrket rekrutteringen til SMV:Grøn og dermed også bidraget til at styrke forudsætningerne for at fremme cirkulær økonomi og øge ressourceeffektiviteten i danske SMV'er.

Closing Loops indgår ikke i en større koordineret indsats med bevillinger fra flere indsatsområder eller prioriteter og signaturindsatsen Grøn omstilling og cirkulær økonomi består på nuværende tidspunkt alene af bevillingerne til Closing Loops.

7.4 Mål og effekter

Programmålene for ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfaste indikatorer på output- og resultatniveau for ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 13: Status for de fælles indikatormål inden for ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal virksomheder der har modtaget støtte i form af tilskud	3.000	857	255 (30 %)
Beløb (mio. kr.) investeret i maskiner og udstyr	450	101	6,8 (7 %)
Skønnet drivhusgasemission i året efter deltagelse i projektet (tons)**	380.000	864.707	721.209 (83 %)
Skønnet drivhusgasemission i året før indtrædelse i projektet (tons)**	460.000	982.382	990.967 (+100 %)
Forskel mellem skønnet drivhusgasemission før og efter indtrædelse (tons reduceret drivhusgasemission).	80.000	117.675	269.758 (+100%)
Affald brugt som råvarer (tons)**	38.300	52.000	11.404 (22 %)
Private investeringer (mio. kr.) som svarer til offentlig støtte	165	237	29,8 (13 %)
Antal SMV'er der har udviklet koncepter til nye produkter/løsninger	160	512	97 (19 %)

Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 11. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ERDF 2. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner. ** Er baseret på estimater og derfor forbundet med betydelig usikkerhed.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Samlet set indikerer tabellen, at der ved midtvejsevalueringen har været begrænset fremdrift på flere af de fælles programindikatorer for ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er. Den manglende fremdrift afspejler imidlertid hovedsageligt, at der i Closing Loops endnu ikke er afsluttet værdikædesamarbejder, og resultaterne i statusoversigten over de fælles indikatormål er dermed primært baseret på SMV:Grøn. De to indikatorer (2.1 og 2.5), hvor der er indrapporteret oplysninger fra alle tre projekter, indikerer dog, at det kan blive svært at indfri de samlede målsætninger for indikatoren antal virksomheder der har modtaget støtte i form af tilskud samt indikatoren private investeringer som svarer til offentlig støtte.

Opgørelsen viser dog også, at både de samlede projekt- og program mål for drivhusgasreduktion allerede er blevet indfriet, selvom det kun er *SMV:Grøn*, der har indrapporteret måltal på denne indikator. Der er dog tale om estimater, som er forbundet med meget stor usikkerhed.

De projektspecifikke outcomes inden for ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne under ERDF 2 øger deltagernes viden om, hvordan de kan arbejde med grøn omstilling og deres potentialer for at udvikle cirkulære værdikæder, hvilket er et af de væsentlige formål med prioritetsområdet.

Konkret vurderer to tredjedele (62 %) allerede ved afslutningen af *SMV:Grøn*, at deltagelsen har bidraget til, at virksomheden har igangsat konkrete tiltag inden for cirkulær økonomi, mens næsten en fjerdedel (24 %) har lagt en konkret plan for dette. Alle de adspurgte deltagere i *Closing Loops* tilkendegiver, at de vil fortsætte samarbejdet med andre virksomheder om at fremme cirkularitet i værdikæden. Desuden vurderer langt størstedelen, at deltagelsen i projekterne under ERDF 2 på længere sigt vil have en positiv økonomisk effekt på deres virksomhed, da de får styrket deres evne til at konkurrere på den grønne dagsorden (gennem *SMV:Grøn*) samt skabt nye netværk og værdikædesamarbejder (gennem *Closing Loops*).

Midtvejsevalueringerne viser imidlertid også, at mange af deltagerne før eller siden ville have igangsat et tilsvarende arbejde (fx med at lave EPD'er og klima-/miljørapporter), men at projekterne under ERDF 2 har været med til at fremskynde og udvide omfanget af deres arbejde med grøn omstilling. Blandt deltagerne i *SMV:Grøn* er det også hele 88 % der tilkendegiver, at tilskuddet var afgørende for, at de valgte at købe privat rådgivning.

Selvom mange af virksomhederne på et senere tidspunkt ville have iværksat tilsvarende tiltag, er det vores samlede vurdering, at de støttede projekter under ERDF 2 har skabt en merværdi og bidraget til det overordnede prioritetsmål om at fremme cirkulær økonomi og øge ressourceeffektiviteten i danske SMV'er ved at fremskynde og kvalificere deres arbejde med dette.

Det skal dog samtidig understreges, at der ved midtvejsevalueringen stadig er en vis usikkerhed knyttet til den langsigtede effektskabelse af projekterne under ERDF 2. Fx er værdikædesamarbejderne i *Closing Loops* endnu ikke afsluttet, og især de iværksætterorienterede og teknologisk umodne samarbejder – hvor aftagersiden i form af potentielle kunder eller slutbrugere endnu ikke er inddraget – er forbundet med en usikkerhed i forhold til den kommercielle skalering og implementering af den cirkulære forretningsmodel. Det kan begrænse effekterne.

Omkostningseffektivitet

For at få en overordnet indikation af omkostningsniveauet per deltagervirksomhed i projekterne under ERDF 2 er der i tabellen herunder lavet en beregning af projekternes samlede finansiering i forhold til deres måltal for antal deltagere forstået som virksomheder, der har modtaget statsstøtte i forbindelse med deres deltagelse. Det skal understreges, at der er tale om en teoretisk beregning, som er baseret på projekternes budget og ikke faktiske forbrug samt mål for antal deltagervirksomheder og ikke det faktiske antal deltagere.

Tabel 14: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er

Indikator	SMV: Grøn	Closing Loops	Closing Loops SJ	Total
Antal deltagere* (mål)	669	149	39	857
Samlet finansiering (mio. kr.)	261	212	96	569
Omkostning / deltager* (mio. kr.)	0,39	1,42	2,46	0,66
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	100	132	61	293
Bevillingsmæssig omkostning / deltager* (mio. kr.)	0,15	0,89	1,56	0,34

Note: * Defineret som antal virksomheder der har modtaget statsstøtte i forbindelse med deres deltagelse. De øvrige deltagere i feasibility checks, modning og matchmaking samt tværgående rådgivnings- og udviklingsforløb i Closing Loops er således ikke talt med.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser, at der er markant forskel på både de samlede og bevillingsmæssige omkostninger per deltageraktivitet i projekterne under ERDF 2 Grøn omstilling i SMV'er. Det afspejler bl.a. kompleksiteten i projekternes virkemidler. Herunder at vouchers er et relativt enkelt virkemiddel, som kræver færre ressourcer at administrere end at facilitere og implementere nye værdikædesamarbejder mellem flere forskellige virksomheder. Dertil kommer, at den brede partnerkreds (med GTS-institut, klyngeorganisationer, erhvervshuse og lokale aktører) også kan øge de administrative omkostninger på operatørniveau.

I det voucherbaserede projekt (SMV:Grøn) har det derimod især været ressourcekrævende at hjælpe virksomhederne ind i programmet. Det skyldes, at SMV'erne ofte både har brug for individuel sparring til afklaring af deres behov og efterfølgende i forbindelse med selve ansøgningsprocessen, hvor de bl.a. har behov for hjælp til at forstå og indfri kravet om fokus på cirkulær økonomi. Der er derfor muligvis et potentiale for at reducere de administrative omkostninger, hvis indgangen til projekterne kan gøres mere simpel og mere uafhængig af støtte og sparring fra operatørerne uden at det vil have en negativ påvirkning på effektskabelsen.

Samlet set er der ingen tvivl om, at et voucherbaseret projekt som SMV:Grøn er forholdsvist omkostningseffektivt målt på evnen til at ramme en bred målgruppe og et stort antal SMV'er. Det er dog samtidig vores vurdering, at den direkte merværdi af denne type af projekter typisk er begrænset til de virksomheder, der modtager tilskuddet, og at der er større potentielle effekter af projekter som Closing Loops, hvis det lykkedes at udvikle og implementere nye cirkulære forretningsmodeller for en bredere kreds af virksomheder inden for værdikæden. Ud af det samlede EU- og DEM-tilskud på 293 mio. kr. til projekter inden for ERDF 2 er det således cirka to tredjedele af midlerne, der er gået til mere komplekse og risikofyldte projekter med store effektpotentialer (som Closing Loops). Cirka en tredjedel af midlerne er gået til mere enkle projekter med forholdsvis lave administrationsomkostninger, men hvor de potentielle effekter primært er afgrænset til de enkelte tilskudsmodtagere og kun i begrænset omfang til resten af værdikæden.

8 ERDF 3 Udvikling af turismeområder (UTO)

8.1 Formål og indsats typer

Det overordnede formål med ERDF 3 *Udvikling af turismeområder* (UTO) er at understøtte en økonomisk, miljømæssig og kulturelt bæredygtig udvikling af turismeerhvervet.

Turismebranchen og dens følgeerhverv har oplevet et investeringsefterslæb og nedslidning af turismeproduktet uden for de store byer. Det gør det vanskeligt at tiltrække nye investeringer og imødekomme turisternes stigende efterspørgsel på overnatning og oplevelser. Samtidig kan det have konsekvenser for de personer, som er beskæftiget indenfor turismeerhvervet, herunder den store gruppe ufaglærte som branchen rummer.

Under dette indsatsområde kan der søges midler til projekter, der sikrer fornyelse og forbedring af turismeproduktet ved at gøre fysiske områder mere attraktive, så de inspirerer til ophold, aktiviteter, events og andre kommercielle tiltag. Det er et krav, at projekterne tager afsæt i strategisk-fysiske udviklingsplaner for områderne (SFU). Projekter kan vedrøre én eller flere sammenhængende lokaliteter, og de skal indgå som led i en bredere områdefornyelse eller strukturel transformation af et område. Samtidig er det væsentligt, at projekterne danner grundlag for yderligere kommercielle investeringer. Indsats typer omfatter fx:

- Etablering eller fornyelse af havnemiljøer, der lægger op til aktiviteter og kommercielle tilbud på havnen, fx havnebad, sauna, vandsportsudstyr, mv.
- Etablering af sammenhængende og varierede oplevelsesruter, der binder byrum, oplevelser og funktioner sammen, fx via en strandpromenade.
- Etablering eller udvikling af naturområder, fx via tematiserede legeområder eller opholds- og grillpladser i naturen.

8.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt 9 projekter inden for ERDF 3 *Udvikling af turismeområder*, hvoraf to er blevet midtvejsevalueret, mens to andre er ved at blive evalueret. Projekterne indgår i signaturindsatsen turisme i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi.

Tabel 15: Overblik over projekterne inden for ERDF 3 Udvikling af turismeområder (UTO)

Projekttitle	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Thyborøn 2.0: Den maritime kraft	Lemvig Kommune	14,0 (40 %)	10,0 (29 %)	8,0 (23 %)	3,0 (9 %)	35,0 (100 %)	Turisme	Ja
Bæredygtig udvikling af levebyen og turismebyen Juelsminde	Hedensted Kommune	19,2 (40 %)	10,8 (23 %)	0 (0 %)	17,9 (37 %)	47,9 (100 %)	Turisme	Undervejs
Fra havn til Strand	Lolland Kommune	21,3 (60 %)	5,3 (15 %)	0 (0 %)	8,9 (25 %)	35,5 (100 %)	Turisme	Undervejs
Investeringer i infrastruktur til flere bæredygtige besøg i Danmarks største naturpark	Middelfart Kommune	17,4 (18 %)	11,9 (12 %)	23,5 (25 %)	42,6 (45 %)	95,5 (100 %)	Turisme	Ja
Forbindelsen mellem hav og fjord	Ringkøbing-Skjern Kommune	12,3 (33 %)	7,7 (21 %)	7,0 (19 %)	10,4 (28 %)	37,4 (100 %)	Turisme	Nej
Folkeparken på Halvøen i Ebeltoft	Syddjurs Kommune	12,5 (33 %)	7,4 (20 %)	8,0 (21 %)	10,0 (26 %)	37,9 (100 %)	Turisme	Nej
Fremtidens Marina - Midt i Danmark	Kerteminde Kommune	9,2 (33 %)	6,2 (22 %)	0 (0 %)	12,5 (45 %)	27,9 (100 %)	Turisme	Nej
Destination Sydfalster – Udvikling af Gedders havne	Guldborgsund Kommune	6,1 (39 %)	4,5 (29 %)	0,1 (1 %)	4,9 (31 %)	15,6 (100 %)	Turisme	Nej
Fremtidens levedygtige oplevelses- og læringshavn	Vordingborg Kommune	11,5 (48 %)	4,3 (18 %)	1,0 (4 %)	7,0 (29 %)	23,9 (100 %)	Turisme	Nej
Total		123,4 (35 %)	68,1 (19 %)	47,7 (13 %)	117,3 (33 %)	356,6 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

De fleste projekter under indsatsområdet har et budget mellem 20 og 40 mio. kr. Et enkelt projekt har dog et relativt højt budget (*Investeringer i infrastruktur til flere bæredygtige besøg i Danmarks største naturpark*), hvilket hænger sammen med, at dette projekt investerer i infrastruktur på flere forskellige hotspots. I samme projekt kommer en betydelig del af finansieringen dog også fra projektholder (anden offentlig finansiering) og private aktører.

Generelt viser tabellen, at 35 % af budgetterne kommer fra EU, mens en næsten lige så stor andel kommer fra andre offentlige kilder, herunder ofte kommunerne selv. Endelig udgør den private medfinansiering 13 %, ligesom projekterne som nævnt ovenfor har til formål efterfølgende at tiltrække yderligere private investeringer i fx overnatningskapacitet, der ligger uden for projekternes budgetter.

Erhvervsstyrelsen har modtaget mange ansøgninger ifm. de to ansøgningsrunder på området. Bl.a. pga. den store interesse for midlerne valgte Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i anden annoncering at nedjustere både støtteprocent og det maksimale støttebeløb per ansøgning.

8.3 Status for implementeringen

På tidspunktet for nærværende midtvejsevaluering er der som nævnt kun afsluttet to midtvejsevalueringer, mens to yderligere evalueringer er under udarbejdelse. Der er altså ikke et solidt grundlag for at skrive et afsnit om projekternes implementering. Hovedparten af afsnittet er derfor baseret på de færdige midtvejsevalueringer samt foreløbige

rapportudkast og dialoger med de individuelle evaluatore, som arbejder på de to øvrige evalueringer. I det følgende omtales de fire projekter som "de midtvejsevaluerede projekter".

De midtvejsevaluerede projekter forløber generelt planmæssigt, om end enkelte projekter oplever mindre forsinkelser (grundet behov for kompetenceopbygning og behov for skærpet lokal interessentinddragelse, hvilket uddybes neden for). To projekter befinder sig i projekteringsfasen eller står umiddelbart foran opstart af anlægsfasen, og i de to øvrige projekter er dele af de fysiske faciliteter færdiggjort eller tæt på færdiggørelse.

Input og organisering

Det er kendetegnende for alle projekter under indsatsområdet, at projektholder er en kommune, jf. tabel 14 ovenfor. I nogle projekter indgår der ikke andre (økonomiske) partnere end kommunen selv, mens der i andre projekter indgår turisme- og kulturaktører (fx destinationselskaber), kommunale erhvervsserviceenheder (fx Business Lolland-Falster), private fonde (fx Realdania og Fonden Thyborøn) samt ejendoms- og lodsejere.

Organiseringen varierer mellem de fire midtvejsevaluerede projekter og afspejler forskelle i de fysiske omdannelser. I ét projekt samarbejder tre kommuner under Naturpark Lillebælt, hvor omdannelser sker på forskellige lokationer, forbundet af fælles infrastruktur. Her er der en overordnet projektleder i naturparken og lokale projektledere i hver kommune. I to andre projekter er ledelsen forankret i et sekretariat eller partnerskab mellem kommune og private fonde, der ejer dele af de områder, som omdannes. I det sidste projekt ligger ledelsen i kommunen, som ejer områderne, mens der er en samarbejdsaftale med havnen, der ejer tilstødende byggefeltet.

Resultater fra midtvejsevalueringerne tyder på, at alle fire projekter har en velfungerende organisering, som tilgodeser den opgave, som kommunerne skal løse. Der er generelt et godt samarbejde på tværs af parterne, og i flere projekter har det tætte samarbejde med private aktører (fonde og havne) været vigtigt. Dels fordi de ejer dele af de arealer, som er omfattet af eller påvirkes af projektet, dels fordi de er en vigtig stemme i udviklingen af det lokale erhvervsliv. Midtvejsevalueringerne viser også, at der i de fleste projekter har været de rette kompetencer til stede (både til at håndtere udbudsprocesser, anlægsopgaver og interessentinddragelse), herunder mulighed for at trække nødvendige ekspertkompetencer ind i projektet efter behov (fx fra forskellige afdelinger/forvaltninger eller hos eksterne rådgivere). Dog har der i et enkelt projekt været behov for at styrke de involverede medarbejderes kompetencer til at løfte disse opgaver, hvilket har forsinket projektet.

Rekruttering

I tråd med indsatsområdets formål har alle midtvejsevaluerede projekter haft fokus på at understøtte en bæredygtig udvikling blandt turismevirksomheder og relaterede erhverv (fx detail og kultur), herunder via udvidelse af sæsonen og tiltrækning af investorer. Samtidig skal projekterne skabe mere attraktive rammer omkring lokale borgere og foreninger, hvilket kan styrke bosætning. Så selvom projekterne ikke som sådan har deltagere, er mobilisering af investorer og lokale aktører afgørende for succes.

De midtvejsevaluerede projekter viser, at der generelt er stor interesse for og opbakning til projekterne blandt lokale virksomheder, borgere og foreningsliv (herunder handelsstands- og turismeforeninger). I alle projekter er der (dog i varierende grad) gjort en indsats for at

involvare de lokale interessenter. Det sker bl.a. ved at invitere dem med i projektstyregrupper, nedsætte lokale brugerråd samt afvikle åbne borgermøder og workshops, hvor kommunen orienterer om planer og processen, og hvor alle kan stille spørgsmål. I nogle projekter har der desuden været en betydelig brugerinddragelse ifm. udarbejdelsen af lokale helheds- og udviklingsplaner, som går forud for projektet.

Selvom der generelt er opbakning til projekterne, har flere også oplevet udfordringer. Det har fx handlet om, at interessenter har været bekymrede for, hvad de kommende fysiske omdannelser kan komme til at betyde for deres forretning eller lokalområdets æstetik. Omvendt har det også handlet om begrænset interesse fra virksomheder og potentielle investorer side, fordi de fysiske omdannelser endnu ikke står færdige. I begge tilfælde har kommunerne en væsentlig opgave med at gå i dialog med de lokale interessenter. Dels for at sikre fortsat bred opbakning. Dels for at fremme private investeringer, som ikke kommer af sig selv. Vi vurderer, at det kræver en proaktiv indsats undervejs i projekterne, fx for at finde ud af hvad potentielle investorer lægger vægt på, så dette kan tænkes ind i faciliteterne. En del af denne indsats sker dog uden for projektregi, som har fokus på selve anlæggene, og det understreger, at det er fremmende for projekternes effekter, når de er tænkt ind i en større strategisk sammenhæng.

Virkemidlerne

Vi har identificeret flere ligheder mellem de fire midtvejsevaluerede projekter under ERDF 3. Omdrejningspunktet for alle projekter er, at der gennemføres fysiske omdannelser på flere lokationer, som skal binde forskellige områder bedre sammen. Det kan både dreje sig om lokationer i mindre bykerner og havneområder eller om "hotspots" på tværs af større naturområder.

Alle fire projekter tager udgangspunkt i strategisk-fysiske udviklingsplaner for områderne, hvilket er et krav. Men derudover tager de typisk også afsæt i øvrige planer eller analyser, som opridsrer retning og muligheder for områdernes fremtidige udvikling. Det gælder bl.a. lokale udviklingsplaner, helhedsplaner, naturparkplaner, mv., som kan være blevet til med inddragelse af lokale interessenter (jf. ovenfor). Projekterne består typisk af følgende aktiviteter:

- Forberedelse af de fysiske omdannelser, fx via yderligere kortlægning/analyse af behov og muligheder eller opkøb af fysiske arealer.
- Forberedelse og afvikling af udbudskonkurrence blandt arkitekt- og entreprenørfirmaer som skal gennemføre de fysiske omdannelser.
- Bygge- og anlægsfase hvor de fysiske omdannelser realiseres og ny turismeinfrastruktur etableres.
- Løbende dialog og møder med lokale interessenter og potentielle investorer mhp. at sikre opbakning og fremme private investeringer.

I de midtvejsevaluerede projekter er de fysiske omdannelser endnu ikke eller kun delvist realiseret – og flere projekter er i projekteringsfasen eller skal snart i gang med anlægsfasen. I to projekter er *nogle* af de fysiske faciliteter enten færdigbygget eller tæt på at være det, men det samlede projekt er endnu ikke realiseret.

Alle midtvejsevaluerede projekter baserer sig på en antagelse om, at investeringer i forbedret infrastruktur vil styrke turisme og aktivitet i lokalområdet, hvilket vil fremme private

investeringer og økonomisk vækst til gavn for både erhvervsliv og lokale borgere. Selvom projekterne generelt har en velfungerende organisering, nyder lokal opbakning og forløber nogenlunde planmæssigt (jf. ovenfor), er flere dog også løbet ind i udfordringer undervejs, der kan forsinke implementering og påvirke effektskabelsen. Det drejer sig bl.a. om:

- Lange sagsbehandlingstider (hos Kystdirektoratet) samt krav om fælles markedsudbud på tværs af kommunerne (hos Erhvervsstyrelsen). Sidstnævnte er dog kun en udfordring i ét projekt.
- Håndtering af bekymring/skepsis hos lokale interessenter ifm. vedtagelse af nye lokalplaner, som skal danne rammen om de fysiske omdannelser i området.
- Behov for opkvalificering/tilførsel af nye kompetencer blandt de medarbejdere, som skal forberede og afvikle udbudsprocessen.
- Begrænset viden/interesse om kommende fysiske omdannelser og muligheder for investering blandt private virksomheder.

Samlet set vurderer vi, at projekterne ser ud til at lykkes med at etablere de planlagte fysiske faciliteter, selvom de har mødt udfordringer som nævnt ovenfor. Vi vurderer dog samtidig, at projekternes langsigtede effekt og værdiskabelse i særlig grad afhænger af deres evne til at tiltrække private aktører og investeringer til områderne (uddybes nedenfor i afsnittet om mål og effekter

Forankring

Det er kendetegnende for de midtvejsevaluerede projekter, at projektholdernes fokus primært har været på forberedelse og etablering af de fysiske omdannelser, mens de er knap så langt i deres overvejelser og beslutninger vedrørende efterfølgende drift, vedligehold og anvendelse af faciliteterne. Dette skal ses i lyset af, at flere projekter endnu er i projekteringsfasen eller i gang med anlægsfasen, men det er ikke desto mindre en udfordring for projekternes effektskabelse, hvis projektholderne ikke får lagt planer for forankringen.

Midtvejsevalueringerne viser, at kommuner og interessenter omkring projekterne er opmærksomme på behovet for at gøre en aktiv indsats for at sikre forankring. Det handler både om, at der skal afsættes midler til fysisk vedligehold af faciliteterne (så de fremstår velholdte), og at der gøres en indsats for at understøtte aktivitet og liv på de nye faciliteterne, så de tiltrækker turister og borgere (fx gennem arrangementer afviklet af lokale foreninger, erhvervsliv, mv.). De er også opmærksomme på, hvordan kommuner og interessenter kan spille en aktiv rolle i at koordinere og afvikle arrangementer samt kommunikere og markedsføre området effektivt. Et enkelt projekt forventer at udarbejde en plan for forankring i den sidste del af projektperioden, mens andre vil gå i dialog med relevante interessenter, når projekteringsfasen er afsluttet, og muligheder for fremtidig anvendelse er mere tydelige.

Selvom projekterne er opmærksomme på forankring, vurderer vi, at det er vigtigt, at projekterne ikke undervurderer denne opgave, som får betydning for områdernes fremtidige attraktivitet og evne til at tiltrække både borgere, gæster og investorer.

Forenkling og forbedring

Det er vanskeligt at pege på oplagte forenklingspotentialer på dette indsatsområde, som i sin karakter (anlægsinvesteringer) adskiller sig fra de andre indsatsområder. Dog oplever

kommunerne jf. afsnittet om input og organisering visse udfordringer i driften af projekterne.

For at understøtte projekternes implementering overvejer Erhvervsstyrelsen at facilitere en ERFA-gruppe på tværs af de bevilgede projekter under indsatsområdet, hvor projektholderne kan udveksle viden og erfaring. Baggrunden er, at en del bevillingsmodtagere har begrænset erfaring med at administrere større EU-projekter, og at der kan gå langt imellem, at mindre kommuner skal gennemføre større bygge- og anlægsprojekter, som er tilfældet her. Frem til nu har samspillet mellem projekterne under indsatsområdet dog været begrænset, selvom projekterne ligner hinanden mht. formål og opbygning.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser

Signaturindsatsen *Turisme* består af fem spor, hvoraf ERDF 3 bidrager til spor 3 med fokus på Kapacitet, planlægning og øgede investeringer. De øvrige spor i signaturindsatsen bliver primært adresseret gennem de nationale turismemidler (TUR-midlerne), som ikke indgår i denne midtvejsevalueringens fokus. Vores indtryk er, at signaturindsatsen *Turisme* kun i begrænset omfang har en betydning for implementering af projekterne under ERDF 3. Vi ser ikke tegn på, at signaturindsatsen bidrager til kontinuitet i udmøntningen af midlerne eller projekternes synlighed. Vi ser heller ikke tegn på, at projekterne ved at være en del af en signaturindsats deler viden og realiserer synergier. Det kan muligvis ændre sig, hvis Erhvervsstyrelsen beslutter at facilitere en ERFA-gruppe for projekterne. Vi kan ikke udelukke, at signaturindsatsen har været medvirkende til Erhvervsstyrelsens fokus på, at ERDF 3 midlerne skal understøtte strategisk-fysiske udviklingsplaner. Et greb som vi, som tidligere nævnt, vurderer, er positivt for projekternes forankring og effektpotentialer.

8.4 Mål og effekter

Programmålene for ERDF 3 Udvikling af turismeområder

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ERDF 3 *Udvikling af turismeområder*. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i hele programperioden 2021-2027, mens totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 16: Status for de fælles indikatormål inden for ERDF 3 Udvikling af turismeområder

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Projekter hvor midtvejsevaluering er gennemført eller undervejs			
Antal støttede turismeområder	10	4	0 (0 %)
Beløb investeret i turismerelateret turismeinfrastruktur	37,1 mio.	185,8 mio.	17,8 mio. (10 %)
Private investeringer som svarer til offentlig støtte	2,1 mio.	29 mio.	0,4 mio. (1 %)
Antal turismeområder med forbedret infrastruktur	10	4	0 (0 %)
Projekter der ikke er blevet midtvejsevalueret			
Antal støttede turismeområder	10	4	0 (0 %)
Beløb investeret i turismerelateret turismeinfrastruktur	37,1 mio.	113,8 mio.	0 (0 %)
Private investeringer som svarer til offentlig støtte	2,1 mio.	16,0 mio.	0 (0 %)
Antal turismeområder med forbedret infrastruktur	10	4	0 (0 %)

Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 14. *Dvs. de aggregerede projektmål for alle de 9 projekter inden for ERDF 3. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Som det fremgår af tabellen, er alle projekter – uanset om de er midtvejsevalueret eller ej – endnu et godt stykke fra at indfri deres indikatormål. Det gælder fx for indikatormål vedrørende antal turismeområder, der er blevet støttet eller forbedret. Det skyldes dog, at indikatorerne først indfris ved projektafslutning, når de fysiske omdannelser er realiseret. Indikatormål vedrørende investeringer opgøres pba. projekternes indsendte regnskaber, som gøres gennem hele projektperioden. De totale og realiserede måltal indikerer, at den private medfinansiering af projekterne frem til nu har været begrænset, hvilket dog bør ses i lyset af, at projekterne endnu ikke er nået så langt. I beskrivelsen af indsatsområdet og Erhvervsstyrelsens vurderinger af de indkomne ansøgninger lægges desuden vægt på den langsigtede tiltrækning af private investeringer, men dette måles ikke via indikatorerne, der alene fokuserer på udviklingen inden for projektperioden.

De projektspecifikke outcomes inden for ERDF 3 Udvikling af turismeområder

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne på flere måder styrker forudsætningerne for, at der vil ske en positiv udvikling (mht. turister/besøgende, tiltrækning af private investeringer og økonomisk vækst) i de områder, hvor der sker en fysisk omdannelse. Det viser sig fx ved:

- En højere kvalitet i de fysiske rammer i de projekter, hvor dele af de fysiske omdannelser er færdigbygget. Her oplever projektholdere og interessenter, at områderne fremstår mere attraktive og sammenhængende end tidligere, og at omdannelserne generelt lever op til deres forventninger.
- At besøgende/turister opholder sig længere tid i de områder, som er blevet omdannet gennem projekterne, og at de lokale erhvervsdrivende er mere opmærksomme på, hvordan de kan drage nytte af de besøgendes veje gennem områderne (øget fokus på wayfinding og nudging).

- At de lokale aktører og erhvervsdrivende i de omdannede områder får et styrket kendskab til hinandens tilbud og i højere grad ser potentialer for at samarbejde (fx på tværs af butikker og spisesteder) mhp. at give de besøgende en mere helstøbt oplevelse.

Der er dog tale om tidlige tegn på styrkede forudsætninger og forandringer, som primært kommer til udtryk i de projekter, hvor nogle af de fysiske omdannelser er realiseret. I de øvrige projekter er der dog en positiv forventning om, at de fysiske omdannelser vil styrke områdernes attraktivitet og både bidrage til flere besøgende og bedre flow af gæster.

Selvom der kan spores en positiv udvikling i projekterne, er effekten på antal besøgende/turister og større private investeringer i områderne endnu begrænset. Der er dog eksempler på investeringer i de projekter, som er længst i bygge- og anlægsfasen. Her har nye erhvervsdrivende etableret sig (fx butikker, hotel, sejlmager, mv.), ligesom eksisterende virksomheder har renoveret deres forretninger. Derudover giver flere lokale erhvervsdrivende på tværs af projekterne udtryk for, at de ser et potentiale for at udvide forretningen, når de fysiske omdannelser er realiseret. Dog bemærker flere lokale erhvervsdrivende også, at de først ønsker at investere, når de kan observere en reel stigning i antal turister (og dermed har grundlag for at investere).

Samlet set vurderer vi, at projekterne har gode forudsætninger for at skabe langsigtede effekter, men at en målrettet indsats for drift, vedligehold, markedsføring og aktivitet i områderne bliver afgørende for at tiltrække gæster og investorer – og forløse det kommercielle potentiale. Indsatsen skal både adresseres inden for projekterne, ligesom ansvaret skal forankres hos relevante aktører, som løber videre med opgaven efter projektafslutning.

Omkostningseffektivitet

Modsat andre indsatsområder, er der ikke oplagte enhedsomkostninger på dette område, da der er tale om bygge- og anlægsinvesteringer (og ikke projekter der har et måltal for fx antal deltagere). I stedet har Erhvervsstyrelsen i vurderingen af ansøgningerne lagt vægt på, hvor stor en målgruppe projekterne forventeligt/potentielt kan nå ud til. Denne vurdering er særligt foretaget med afsæt i de strategisk-fysiske udviklingsplaner for områderne, som forholder sig til områdernes potentialer samt opbakning fra relevante aktører. Men det er alt i alt vanskeligt at uddrage konklusioner om projekternes omkostningseffektivitet på denne baggrund.

9 ERDF 5 Udvikling af styrkeposition for velfærdsteknologi

9.1 Formål og indsats typer

Formålet med ERDF 5 er at fremme danske SMV'ers vækst, internationalisering og konkurrenceevne inden for velfærdsteknologi. Samtidig skal indsatsområdet bidrage til at afhjælpe rekrutteringsudfordringerne i det danske sundhedssystem samt forbedre medarbejdernes arbejdsgange og øge kvaliteten for borgerne. Der er dermed flere forskellige "bundlinjer" for projekterne under ERDF 5, der både skal vurderes i forhold til deres effekter for virksomhederne/de danske SMV'er, sundhedsvæsenet og borgerne. Der er i det danske regionalfondsprogram specificeret følgende indsats typer inden for ERDF 5 *Udvikling af styrkeposition for velfærdsteknologi* (herefter *Velfærdsteknologi*):

- *Understøttelse af indkøb, implementering og skalering af velfærdsteknologi*: Herunder støtte til indkøb, implementering og skalering af velfærdsteknologiske løsninger inden for social-, ældre- og sundhedsområdet
- *Facilitering af adgang til specialiserede testfaciliteter*: Herunder støtte til etablering og adgang til specialiserede test-, udviklings- og demonstrationsfaciliteter, som skaber merværdi for SMV'er.

I forhold til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi for 2024-2027 understøtter ERDF 5 især målsætningerne inden for fremme af danske styrkepositioner om at delta-gerne øger deres eksport og omsætning. De velfærdsteknologiske projekter, som er blevet støttet af ESF+ og har fokus på kompetenceudvikling af medarbejdere i SMV'er og sundheds- og omsorgssektoren indgår i kapitlet om indsatsområdet ESF+ 1.2 *Kompetenceløft og livslang læring*.

9.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt syv projekter inden for ERDF 5 *Velfærdsteknologi*, hvoraf ét er blevet annulleret og fire er blevet midtvejsevalueret.

Tabel 17: Overblik over projekterne inden for ERDF 5 Velfærdsteknologi

Projekttitle	Tilsagnsmotager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Kræftrehabilitering med lcura på Sjælland	Region Sjælland	0,9 (12 %)	4,5 (57 %)	0,1 (2 %)	2,3 (29 %)	7,9 (100 %)	Nej	Ja
Optimering af iltbehandling af respiratoriske patienter i eget hjem og på hospitaler	FIERS	3 (47 %)	1,1 (17 %)	0,7 (12 %)	1,6 (25 %)	6,4 (100 %)	Nej	Ja
Open-API sensorer til kontinuerlig overvågning af vitale værdier		Annulleret						
AI støtte til behandling af kroniske patienter	Copenhagen Data	9,8 (44 %)	1,9 (8 %)	7,4 (33 %)	3,4 (15 %)	22,5 (100 %)	Nej	Nej
Digital Kognitiv StimulationsTerapi til borgere med demens	BRAIN+	2,4 (41 %)	1,1 (19 %)	2,4 (41 %)	0 (0 %)	5,9 (100 %)	Nej	Ja
VISER	UCL	11,6 (40 %)	4,4 (15 %)	0 (0 %)	13,1 (45 %)	29,1 (100 %)	Nej	Nej
Implementering og skalering af digital træning i den kommunale rehabiliterings- og genoptræningsindsats	Thisted Kommune	1,9 (15 %)	5 (40 %)	0,8 (7 %)	4,8 (38 %)	12,6 (100 %)	Nej	Ja
Total		29,7 (35 %)	18 (21 %)	11,5 (14 %)	25,2 (30 %)	84,3 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Generelt er ERDF 5 Velfærdsteknologi præget af budgetmæssigt relativt små projekter sammenlignet med flere af de andre indsatsområder under ERDF. Der er dog også forholdsvis stor forskel på projekternes størrelse inden for ERDF 5. Det bør i den forbindelse bemærkes, at de to budgetmæssigt største projekter (*VISER – Velfærdsteknologisk Implementering, Skalering og Erhvervsfremme* samt *AI støtte til behandling af kroniske patienter*) endnu ikke er blevet midtvejsevalueret.

Alt i alt viser tabellen, at EU-tilskuddene og de decentrale erhvervsfremmemidler (DEM) finansierer over halvdelen (56 %) af de velfærdsteknologiske projekter, men at de fleste af projekterne i høj grad også er afhængige af anden offentlig finansiering, som typisk kommer fra de medvirkende kommunale eller regionale projektpartnere.

9.3 Status for implementeringen

Der er ved midtvejsevalueringerne god fremdrift på de programfaste mål i de fleste af de velfærdsteknologiske projekter. Nogle projekter (som fx *Implementering og skalering af digital træning i den kommunale rehabiliterings- og genoptræningsindsats*) er kommet langt i forhold til at uddanne medarbejderne i at anvende den nye løsning, men er derimod bagud med hensyn til antallet af borgere, der skal igennem træningsforløbene. Andre projekter (som fx *Digital Kognitiv Stimulations Terapi til borgere med demens*) har fået mange borgere igennem forløb med den nye digitale løsning, men er bagud i forhold til antal uddannede fagpersoner.

Samlet set er det således vores vurdering, at der har været god fremdrift i de velfærdsteknologiske projekter under ERDF 5, men at der udestår stadig væsentlige aktiviteter i de fleste af projekterne, som har kritisk betydning for den videre effektskabelse og forankring.

Input og organisering

De velfærdsteknologiske projekter er generelt lykkedes godt med at sammensætte en relevant partnerkreds, hvor både leverandørerne og aftagerne af løsningerne indgår. Det gælder uanset, om den formelle projektledelse har været varetaget af en offentlig organisation eller privat virksomhed.

Det er desuden vores vurdering, at det har fungeret godt, at projekterne har været organiseret som samarbejder mellem leverandører og aftagere af løsningerne, da det har været med til at understøtte fokus på de forskellige "bundlinjer" – dvs. at der både skal skabes kommerciel, organisatorisk og sundhedsfaglig værdi, jf. formålet med ERDF 5. På trods af at der er væsentlig forskel på kulturen og incitamenterne hos de private leverandører og de kommunale eller regionale organisationer, er det vores samlede indtryk, at projekterne generelt har formået at skabe et godt samarbejde. Vi vurderer derfor også, at det har været hensigtsmæssigt, at der i forbindelse med annonceringen medio 2023 blev lagt positiv vægt på, at der både indgik offentlige myndigheder og private virksomheder i projekterne.

Flere af projekterne har dog været præget af udskiftninger undervejs i partnerkredsen, hvilket bl.a. skyldes, at der i nogle tilfælde har vist sig ikke at have været tilstrækkelig vilje og/eller ressourcer til at medvirke i projektet. Der er imidlertid typisk fundet nye relevante partnere, så de organisatoriske justeringer har primært haft en negativ betydning for fremdriften og omkostningseffektiviteten og ikke den mere langsigtede effektskabelse.

Rekruttering

Annonceringen *Implementering og skalering af velfærdsteknologi* (på tværs og ERDF og ESF+) viste, at der er stor efterspørgsel på midlerne inden for velfærdsteknologi blandt de offentlige og private aktører i målgruppen. Det skyldes bl.a., at mange offentlige myndigheder genkender de udfordringer, som ERDF 5 skal bidrage til at håndtere. Herunder manglen på sundhedspersonale, flere ældre og plejkrævende borgere samt tekniske, kulturelle og organisatoriske udfordringer med at implementere nye velfærdsteknologiske løsninger.

De rekrutteringsmæssige udfordringer har derimod knyttet sig til implementeringen af de enkelte projekter, hvor det i nogle tilfælde har været vanskeligt at få tilstrækkeligt mange medarbejdere og/eller borgere til at anvende og afprøve de nye løsninger.

Virkemidlerne

Projekterne under ERDF 5 er i høj grad bygget op om det samme overordnede design, der består af følgende virkemidler i kronologisk rækkefølge:

- Indkøb og indledende implementering af den velfærdsteknologiske løsning
- Uddannelse og undervisning af nøglemedarbejdere i anvendelse af løsningen
- Afprøvning og justering af løsningen
- Bred implementering og skalering af løsningen blandt flere medarbejder- og borgergrupper
- Forankring, dokumentation og markedsføringsmateriale som understøtter salg og udbredelse af løsningen

Det er erfaringen fra implementeringen af de velfærdsteknologiske projekter, at der grundlæggende er tale om velfungerende virkemidler, der understøtter formålet med ERDF 5. Der er ved midtvejsevalueringen især gjort erfaring med de virkemidler, der knytter sig til

den første del af projekterne. Dvs. indkøb af den specifikke løsning, uddannelse af nøglemedarbejdere og indledende afprøvning. Dette har generelt fungeret godt på tværs af projekterne. Nøglemedarbejderne i kommunerne og regionerne oplever de velfærdsteknologiske løsninger som relevante og velfungerende redskaber, og at de bliver godt klædt på til at anvende dem gennem diverse uddannelses- og undervisningsforløb. De kompetenceopbyggende virkemidler og undervisningsaktiviteter har således været velfungerende. Et enkelt af de midtvejsevaluerede projekter (*KræftRehabilitering med Icura på Sjælland*) har haft udfordringer med medarbejdernes (terapeuternes) motivation og kompetencer, hvilket primært tilskrives, at medarbejderne stadig kun har begrænset erfaring med at anvende den nye teknologi på de mest velegnede patientgrupper.

De kritiske forhold i projekternes virkemidler og effektkæde er især knyttet til den brede implementering og skalering af løsningerne samt den videre forankring. Dvs. om det lykkes at fortsætte udbredelsen og anvendelsen – og effektskabelsen – af de velfærdsteknologiske løsninger blandt andre end de personer og aktører, der indgik i den indledende del af projektet. Det er ved midtvejsevalueringen svært at vurdere, om projekterne vil lykkes med dette, og om de valgte virkemidler har været tilstrækkelige. Det er dog en generel erfaring, at der kan være betydelige barrierer af både teknisk, kulturel, organisatorisk og økonomisk karakter i forhold til at udbrede løsningerne, og at det derfor er vigtigt, at projekternes virkemidler fra start også er tilrettelagt med henblik på at håndtere dette.

Forankring

Viden og erfaring med implementering af de velfærdsteknologiske løsninger vil være forankret hos både de offentlige og private partnere efter afslutningen af projekterne under ERDF 5. Men ved midtvejsevalueringen er der i flere tilfælde ikke en tydelig plan for den fremadrettede forankring og skalering. Det er derfor stadig usikkert, om de pågældende løsninger vil blive videreført og udbredt i større skala blandt de danske kommuner og regioner, når projektperioderne ophører, og løsningerne skal sælges og implementeres på almindelige kommercielle vilkår uden tilskud.

Forenkling og forbedring

Det er vores vurdering, at det har fungeret godt, at midlerne under ERDF 5 er gået direkte til de virksomheder og kommuner, der arbejder med løsningerne, selvom det i nogle tilfælde har været svært for de private projektholdere at håndtere de administrative krav.

Det er dog samtidig vores vurdering, at partnerkredsen i flere af projekterne er relativt smal, hvilket bl.a. begrænser mulighederne for at teste og skalere løsningerne samt gøre projekterne sårbare overfor frafald. Herunder fx hvis nogle af de offentlige partnere alligevel ikke kan medvirke, og/eller hvis den private leverandør skifter strategisk retning, opkøbes eller går konkurs. Derved kan brugerne risikere at miste adgang til de velfærdsteknologiske løsninger, som der har været investeret mange offentlige og private midler i at udvikle.

Det er desuden en vigtig erfaring fra projekterne under ERDF 5, at der skal arbejdes systematisk med at dokumentere løsningernes gevinster for aftagerne, hvis det efterfølgende skal lykkedes at skalere og udbrede/sælge løsningerne til andre end partnerne i projektet, der også har fået implementeringsstøtte. Der skal derfor fra start være fokus på, hvordan der kan opstilles en solid business case, som dokumenterer, at de velfærdsteknologiske løsninger skaber økonomiske og sundhedsfaglige gevinster, der overstiger investeringen

og omkostningerne ved at anskaffe og implementere løsningen. Det er erfaringen fra midtvejsevalueringerne, at mange af projekterne hidtil primært har haft fokus på at etablere samarbejdet og implementere løsningen blandt projektpartnerne, men at der med fordel fra start kunne have været (endnu) mere eksplicit fokus på at indsamle data, der dokumenterer løsningernes økonomiske og sundhedsfaglige gevinster.

9.4 Mål og effekter

Programmålene for ERDF 5 Velfærdsteknologi

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ERDF 5 Velfærdsteknologi. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i regionalfondsprogrammet for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 18: Status for de fælles indikatormål inden for ERDF 5 Velfærdsteknologi

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Virksomheder der har modtaget støtte i form af tilskud	50	6	6 (100 %)
Beløb investeret i maskiner/udstyr	45,1	0	-
Private investeringer (mio. kr.) som svarer til offentlig støtte	18,4	11,5	2,7 (23 %)
SMV'er der samarbejder med kommuner/regioner om implementering af velfærdsteknologi	45	12	6 (50 %)
Velfærdsteknologiske løsninger indkøbt af kommuner/regioner	34	9	5 (56 %)
Velfærdsteknologiske løsninger tilpasset og udviklet med/vist for potentielle kunder	16	8	1 (13 %)

*Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 16. *Dvs. de aggregerede projektmål for alle de seks projekter inden for ERDF 5. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.*

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser, at de seks velfærdsteknologiske projekter ved midtvejsevalueringen er kommet relativt langt med at indfri flere af deres indikatormål. Herunder fx i forhold til antal virksomheder der har modtaget støtte i form af tilskud (100 %), antal SMV'er der samarbejder med kommuner eller regioner om implementering af velfærdsteknologi (50 %) og antal velfærdsteknologiske løsninger, der er indkøbt af kommuner eller regioner (56 %). En væsentlig del af forklaringen er, at disse indikatormål "automatisk" bliver indfriet allerede i forbindelse med opstarten af projekterne, når der gives tilskud til en privat leverandør af velfærdsteknologi og løsningen indledningsvis indkøbes af en kommune eller region. Derimod vil indikatormålet om velfærdsteknologiske løsninger tilpasset og udviklet med/vist for potentielle kunde typisk først blive indfriet senere på baggrund af viden og erfaringer fra projektet.

De projektspecifikke outcomes inden for ERDF 5 Velfærdsteknologi

Projekterne under ERDF 5 giver i høj grad de medvirkende private og offentlige parter øget viden om implementering af velfærdsteknologiske løsninger og erfaring med at anvende de specifikke løsninger. Denne viden er med til at styrke de private leverandørers

forudsætninger for at sælge og skalere deres løsninger til andre markeder/kunder og øge de offentlige organisationers modenhed og kompetencer i forhold til at anvende nye velfærdsteknologiske løsninger. Dertil kommer, at nogle af projekterne allerede har bidraget til at forbedre behandlingskvaliteten for de borgere, der har medvirket i afprøvningen af løsningerne. Det gælder fx i *Digital Kognitiv Stimulations Terapi til borgere med demens*, hvor de demensramte borgere i de medvirkende kommuner har fået et mere systematisk behandlingsforløb med den digitale CST-assistent, og i *Implementering og skalering af digital træning i den kommunale rehabiliterings- og genoptræningsindsats*, hvor der blandt medarbejderne er en udbredt opfattelse af, at løsningen (ExorLive Assistant) øger behandlingskvaliteten, da den giver borgerne mulighed for at få mere og bedre genoptræning sammen med en SOSU-medarbejder eller træningsassistent.

Det er også et af de centrale formål med projekterne under ERDF 5, at de skal bidrage til at afhjælpe arbejdskraftmanglen i det danske sundhedssystem og forbedre medarbejdernes arbejdsgange. Det er i den forbindelse et væsentligt opmærksomhedspunkt, at det endnu er for tidligt at konstatere, om de afprøvede løsninger bidrager til at spare arbejdskraft og ressourcer blandt de offentlige sundhedsmyndigheder.

Samlet set er det vores vurdering, at de midtvejsevaluerede projekter under ERDF 5 har været med til at styrke de medvirkende SMV'ers forudsætninger for vækst og internationalisering, da de gennem projekterne har fået vigtig viden, erfaring og referencer, som kan anvendes i deres videre salgs- og udviklingsarbejde. Det er dog samtidig vores vurdering, at det er en relativt smal kreds af SMV'er, der har medvirket i projekterne, og som oplever dette udbytte. Derudover vurderer vi, at de medvirkende offentlige aktører har fået styrkede kompetencer og forudsætninger for at aftage og implementere de velfærdsteknologiske løsninger. Men de konkrete effekter i forhold til omsætningsvækst blandt SMV'erne og ressourcebesparelser blandt de offentlige aktører samt øget behandlingskvalitet – og herunder udbredelse og skalering af løsningerne – kan endnu ikke observeres ved midtvejs-evalueringen. Projekterne under ERDF 5 har skabt forudsætninger for dette, men det er stadig forbundet med usikkerhed, i hvilket omfang de potentielle effekter bliver realiseret. En væsentlig faktor er i den forbindelse, om det i den resterende del af projektperioderne lykkes at dokumentere og synliggøre løsningernes gevinster overfor en bredere kreds af potentielle kunder, da det er afgørende for udbredelsen og skaleringen, jf. afsnittet og forenkling og forbedring.

Vi vurderer desuden, at tilskuddet til projekterne under ERDF 5 har en stor merværdi og merværdi i den forstand, at projekterne og aktiviteterne ellers ikke var blevet gennemført uden midlerne. Dvs. at de offentlige og private partnere ikke havde etableret tilsvarende samarbejder, og at der ikke var blevet gennemført tilsvarende indkøb, uddannelsesforløb og afprøvninger af de specifikke velfærdsteknologiske løsninger uden medfinansieringen fra EU og DEM.

Omkostningseffektivitet

ERDF 5 skal som nævnt både bidrage til at styrke danske SMV'ers vækst, afhjælpe rekrutteringsudfordringerne i sundhedssektoren, forbedre medarbejdernes arbejdsgange og øge behandlingskvaliteten for borgerne. Derudover er det også væsentligt, at projekterne under ERDF 5 ikke kun skaber effekter for de aktører og borgere, der indgår direkte i projektet. Løsningerne skal også udbredes og skaleres. Det er derfor komplekst at vurdere

projekternes omkostningseffektivitet, og det giver begrænset mening på nuværende tidspunkt, hvor de langsigtede effekter endnu ikke kan dokumenteres, jf. det forudgående afsnit.

I forhold til organiseringen af projekterne under ERDF 5 er det vores vurdering, at forankringen af projektledelsen direkte hos de private leverandører eller offentlige aftagere (fremfor hos en operatør) er med til at forbedre omkostningseffektiviteten og reducere de administrative omkostninger i de enkelte projekter. Omvendt vurderer vi også, at denne organisering kan være med til at begrænse effekterne for de danske SMV'er, da der typisk kun indgår én privat leverandør med et meget specifikt produkt i de enkelte projekter. Her kan en operatørmodel muligvis i højere grad åbne op for projekter, der involverer flere forskellige danske SMV'er, aftagere og samarbejdspartnere, hvilket kan skabe større skala i indkøbet og implementeringen af løsningerne.

10 ESF+ 1.1 Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse

10.1 Formål og indsats typer

Indsatsen under ESF+ 1.1 *Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse* har til formål at styrke uddannelsessystemernes kvalitet, inklusion, effektivitet og arbejdsmarkedsrelevans. Dette sker bl.a. gennem validering af ikke-formel og uformel læring og gennem støtte til tilrettelse af nøglekompetencer, så kompetenceudbuddet i højere grad matcher virksomhedernes behov og arbejdsmarkedets udvikling. Indsatsen omfatter:

- *Unge og erhvervsuddannelser*: Tiltag der skal motivere flere unge til at vælge, starte på og gennemføre en erhvervsuddannelse. Det sker gennem styrket indhold og kvalitet i uddannelserne samt øget adgang til oplæringspladser.
- *Opkvalificering af voksne*: Tiltag der retter sig mod faglig opkvalificering af ansatte i SMV'er og ledige eller omskoling til nye områder med direkte kobling til virksomhedernes konkrete behov.
- *Omskoling af medarbejdere*: Tiltag målrettet personer med forældet uddannelse eller nedslidte kompetencer, så de kan opnå nye faglærte eller videregående kvalifikationer.
- *Virksomhedernes strategiske kompetenceudvikling*: Støtte til virksomheders grønne eller digitale omstilling gennem længerevarende uddannelsesforløb, mentorordninger samt matchmaking mellem virksomheder og lærlinge.

Indsatsen skal bidrage til at øge antallet af personer med en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse og samtidig styrke uddannelsessystemets kobling til arbejdsmarkedets behov. Indsatsområdet søger således at bidrage til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategiske mål i strategien for 2024-2027 ved at skabe bedre forudsætninger til at understøtte virksomhedernes omstilling og fremme danske styrkepositioner.

10.2 Bevillingerne og projekterne

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har medio 2025 givet bevillinger til seks projekter inden for ESF+ 1.1 *Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse*. Et projekt *Kvalificeret arbejdskraft til den grønne fremtid* – er siden blevet lukket, mens alle øvrige projekter er blevet midtvejsevalueret.

Tabel 19: Overblik over projekterne inden for ESF+ 1.1 Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse.

Projekt-titel	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
#Bio2Me	Professionshøjskolen Absalon	9,9 (60 %)	1,6 (10 %)	0 (0 %)	4,9 (30 %)	16,4 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
Uddannelse til grønne job	Projekter iMidt	8,1 (40 %)	6,1 (30 %)	0 (0 %)	6,1 (30 %)	20,3 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
Kvalificeret arbejdskraft til den grønne fremtid*	University College Nordjylland	1,1 (40 %)	0,8 (30 %)	0,3 (12 %)	0,5 (18 %)	2,6 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Nej
Andre Muligheder I Grøn Omstilling	Zealand Business College	3,1 (33 %)	3,5 (37 %)	0 (0 %)	2,8 (30 %)	9,6 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
Grønne kvalifikationer	Fonden Baltic Energy Island	4,8 (40 %)	2,3 (19 %)	4,0 (34 %)	0,9 (7 %)	11,9 (100 %)	Erhvervsfyr-tårne	Ja
Kvalificeret arbejdskraft til fyrtårn syd	Work-Live-Stay Southern Denmark	2,8 (40 %)	2,1 (30 %)	0 (0 %)	2,1 (30 %)	7,0 (100 %)	Erhvervsfyr-tårne	Ja
Total		29,7 (44 %)	16,4 (24 %)	4,3 (6 %)	17,3 (26 %)	67,7 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej. *015. Kvalificeret arbejdskraft til den grønne fremtid er blevet lukket og er derfor ikke midtvejsevalueret.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Projekterne indgår enten i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser for *Kvalificeret arbejdskraft* eller *Erhvervsfyr-tårne*. I Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi 2024-2027 er det et særskilt mål, at projekter under *erhvervsfyr-tårnene* styrker SMV'ernes adgang til kvalificeret arbejdskraft til den grønne omstilling. Samtidig skal projekter under signaturindsatsen for *Kvalificeret arbejdskraft* understøtte, at flere påbegynder og gennemfører en erhvervsuddannelse, samt at personer på kanten af arbejdsmarkedet bliver fastholdt som medarbejdere. Begge signaturindsatser udgør en ramme for, at ESF+ 1.1 kan bidrage til et større og mere kvalificeret udbud af arbejdskraft, som kan understøtte virksomhedernes grønne og digitale omstilling.

Projekterne har tilsammen modtaget 29,7 mio. kr. i EU-tilskud og 16,4 mio. kr. i national medfinansiering (DEM-tilskud), suppleret af 4,3 mio. kr. i privat finansiering og 17,3 mio. kr. fra anden offentlig medfinansiering, svarende til en samlet finansiering på 67,7 mio. kr. Sammenlignet med andre indsatsområder er andelen af anden offentlig medfinansiering (26 %) høj og andelen af privat medfinansiering (6 %) lav. Det kan indikere, at målgruppen – SMV'er og uddannelsesinstitutioner – er afhængige af offentlig støtte til indsats målrettet formel uddannelse.

10.3 Status for implementering

Der er samlet en acceptabel fremdrift på de fælles indikatormål inden for ESF+ 1.1. Projekterne under *kvalificeret arbejdskraft* har bidraget til et styrket samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder, men har vanskeligt ved at omsætte det brede fokus på grøn omstilling til konkrete og relevante tiltag for virksomhederne. Projekterne under *erhvervsfyr-tårnenes* implementering hænger i høj grad sammen med de samlede erhvervsfyr-tårnes realisering og fremdrift, da denne er afgørende for virksomhedernes efterspørgsel og engagement.

Input og organisering

Projekterne under ESF+ 1.1 har erfarne projektholdere, en klar rolle- og ansvarsfordeling samt et godt samarbejde mellem de involverede aktører. I *kvalificeret arbejdskraft* er projektholderne og -partnerne primært uddannelsesinstitutioner, mens projekterne under *erhvervsfyrtårnene* er forankret i de etablerede konsortier for erhvervsfyrtårnene.

På tværs af signaturindsatserne er tæt koordination og løbende statusopfølgning en væsentlig styrke, der har skabt tillid og et solidt afsæt. Alligevel oplever flere projekter udfordringer i opstartsfasen – fx frafald af partnere, begrænsede ressourcer og planlægningsvanskeligheder i forhold til unges varierende behov. Midtvejsevalueringerne indikerer desuden behov for mere systematisk erfaringsudveksling og inddragelse af eksterne aktører, særligt for at styrke de virksomhedsrettede aktiviteter. I *erhvervsfyrtårnene* har erfaringerne fra den første runde bidraget til en hurtigere opstart og bedre koordination, men kompleksiteten stiger, når flere projekter kører parallelt. Det stiller øgede krav til koordination, videndeling og kapacitetsstyring, hvis ressourcerne skal omsættes til effekter. Erhvervsfyrtårnsprojekterne lykkedes generelt godt med styring og ledelse, men vi har endnu ikke oplevet, at ressource er omsat til mærkbare effekter. Kun få projekter under *kvalificeret arbejdskraft* har ikke opstartsvanskeligheder og har siden måtte tilpasse projekterne.

Samlet viser evalueringerne, at projekterne står stærkest, når projektledelsen har organisatorisk tyngde og kontinuitet, mens aktiviteter, der er personbårne og afhænger af enkeltpersoners engagement, er mere sårbare – hvilket vi har set i ét fyrtårnsprojekt. Med organisatorisk tyngde mener vi, at projektledelsen er solidt forankret i en stærk værtsorganisation med klare aftaler, adgang til ledelsesopbakning og tilstrækkelige ressourcer til koordinering og beslutningstagning. Flere projekter – særligt under *kvalificeret arbejdskraft* - har desuden givet udtryk for begrænset forberedelsestid og en ikke-tilstrækkelig afklaring af målgruppe, organisering og partnerskaber ved ansøgningstidspunktet. Det medfører, at nogle partnere trækker sig tidligt, og at projekterne i opstartsfasen møder et bredt og uforudset spænd i deltagerbehov. Disse forhold forlænger implementeringsfasen og stiller store krav til robuste og fleksible projektstrukturer, hvis indsatserne skal realisere deres fulde potentiale.

Rekruttering

I projekterne under *kvalificeret arbejdskraft* påvirkes rekrutteringen af personer i uddannelsessystemet bl.a. af små ungdomsårgange, lav interesse for STEM-fag og strukturelle barrierer i uddannelsessystemet. Efter en vanskelig opstart lykkes projekterne dog nu godt med at rekruttere denne del af målgruppen.

Sammenlignet med tidligere programperioder er indsatserne i denne periode i højere grad rettet mod virksomheder, hvilket har skabt nye muligheder, men også nye rekrutteringsudfordringer. Flere virksomheder oplever, at projekterne er tidskrævende og har et uklart værditilbud, der ikke tydeligt viser værdien ved deltagelse. Det uklare værditilbud hænger særligt sammen med, at projekternes fokus på at understøtte virksomhedernes grønne omstilling ikke er tydeligt defineret og kommunikeret til målgruppen, hvilket skaber usikkerhed og ender med at udgøre et benspænd for rekrutteringen.

Det er også en udfordring at matche deltagerens tilgængelighed med virksomhedernes aktuelle behov, hvilket udfordrer progressionen fra forløb til praktik eller job. De bedste resultater ses i projekter, der arbejder med visitering, lavere aldersgrænser og tæt personlig

støtte, hvor kontaktpersonordninger, håndholdte forløb og praksisnær vejledning har vist sig særligt effektive til at engagere unge og borgere på kanten af arbejdsmarkedet.

I *erhvervsfyrtårnsprojekterne* er rekruttering en gennemgående udfordring for både virksomheder og deltagere. Engagementet fra virksomhederne er ujævnt og ofte afhængigt af personlige relationer. Mange SMV'er mangler ressourcer til at deltage i praktikforløb og kompetenceudvikling, særligt i højkonjunktur, hvorfor der skal være en tydelig gevinst for virksomhederne, hvis de skal afsætte ressourcerne til det. Flere af *erhvervsfyrtårnene* har fokus på relativt umodne teknologier og markeder, hvorfor det er uklart for mange SMV'er, hvorvidt der på sigt vil opstå et marked for dem. Gevinsten er altså usikker og værditilbuddet derfor uklart, hvilket udfordrer virksomhedernes incitamenter til at deltage. Projekterne når mange unge gennem skolebesøg og uddannelsesdage, men det er vanskeligere at fastholde dem i længerevarende aktiviteter som mentor- og ambassadørforløb. Økonomiske barrierer (SU, kost og logi) og begrænset adgang til praktikpladser gør det desuden vanskeligt at opretholde deltagelsen, og mange initiativer er sårbare, fordi de hviler på lokale ildsjæle.

Samlet vurderer vi, at rekruttering fortsat er en af de mest ressourcekrævende dele af ESF+ 1.1. Projekterne opnår de bedste resultater dér, hvor der arbejdes med fleksible rammer, tydelige og konkrete værditilbud og tæt relationel støtte, men små ungdomsårgange og manglende incitamenter hos virksomhederne udgør vedvarende barrierer, der begrænser mulighederne for at skabe et stabilt match mellem deltagere og virksomheders behov.

Virkemidlerne

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne under *kvalificeret arbejdskraft* i høj grad anvender virkemidler baseret på personlig kontakt, håndholdte forløb og individuel vejledning. Funktioner som kontaktpersoner, 1:1-sparring og løbende opfølgning skaber tryghed, fleksibilitet og kontinuitet for deltagerne og styrker fastholdelse og klarhed over uddannelsesvalg. Både unge og projektpartnere vurderer, at disse tiltag er afgørende, selvom der fortsat er udfordringer med at sikre smidige overgange mellem uddannelsesforløb og virksomheder. Aktiviteter som skolebesøg og uddannelsesdage engagerer målgruppen effektivt, mens mere eksperimenterende formater som events, makerspaces og talentforløb har haft begrænset effekt. For *erhvervsfyrtårnene* udgør ambassadørkorps, sparrings- og mentorforløb samt uddannelses- og bosætningsaktiviteter (fx på Bornholm) centrale virkemidler. Ambassadørkorps og mentorforløb fungerer generelt godt, men projekterne har vanskeligt ved at udvikle tilstrækkeligt relevant indhold i erhvervspartnerskaberne og sikre bred målgruppeinvolvering.

Samlet udviser projekterne under ESF+ 1.1 en høj grad af fleksibilitet og evne til tilpasning. De er dog udfordrede af, at virksomhedernes efterspørgsel efter kompetencer i relation til grøn omstilling og erhvervsfyrtårnenes fokusområder har været mindre end først antaget. For *kvalificeret arbejdskraft* betyder det, at projekterne i høj grad skaber motivation og fremdrift blandt deltagerne, men i mindre grad opnår tæt samarbejde med virksomheder. For *erhvervsfyrtårnene* betyder det, at projekterne står stærkest på uddannelses- og formidlingsiden (fx undervisningsforløb, studenterprojekter og ambassadørkorps), men har udfordringer med virksomhedsrekruttering, jobcentersamarbejde og medarbejderdeltagelse.

Forankring

Projekterne viser forskellige grader af modenhed, hvilket giver forskellige forudsætninger for forankring efter projektafslutning. Projekterne under *kvalificeret arbejdskraft* arbejder systematisk med dokumentation, opfølgning og erfaringsopsamling, hvilket øger sandsynligheden for, at de mest værdifulde elementer kan videreføres. Kontaktpersonordninger og håndholdte forløb har styrket deltagernes motivation og tilknytning til arbejdsmarkedet, særligt blandt unge og borgere på kanten. Der er desuden tegn på, at partnerskolerne har opbygget kompetencer og erfaringer, der kan anvendes i kommende forløb, hvilket øger sandsynligheden for varige effekter i målgruppen. Det indikerer, at forankringen står stærkt, når aktiviteterne er koblet til eksisterende strukturer og organisationer.

For at skabe mere langsigtet effekt er der behov for, at projekterne under *erhvervsfyrtårnene* arbejder med en klar strategisk retning og et tydeligt værditilbud til virksomhederne, som kan motivere dem til fortsat engagement efter projektperioden. Enkelte initiativer som ambassadørkorps og netværk viser potentiale for varig forankring hos både deltagere og virksomheder, men videreførelsen af aktiviteter hviler primært på intentioner og forhåbning om midler fra tredje udmøntning af erhvervsfyrtårnsmidler, uden konkrete planer eller bæredygtig finansiering. Erhvervsfyrtårnenes planer om at blive økonomisk uafhængige var et væsentligt vurderingskriterie i *Erhvervsfyrtårne III*, og det er tydeligt i Erhvervsstyrelsens vurderinger af de indkomne ansøgninger, at det har været vanskeligt for erhvervsfyrtårnene at præsentere overbevisende planer.

Forenkling og forbedring

Det er et strategisk mål for alle Danmarks Erhvervsfremmestyrelsens indsatser – herunder projekterne under ESF+ 1.1 – at bidrage til et mere forenklet og sammenhængende erhvervsfremmesystem, hvor virksomheder oplever enkel adgang og relevant støtte. Midtvejsevalueringerne viser dog, at der fortsat er et forbedringspotentiale. Nogle projekter har haft deltagervirksomheder, der udtrykker, at erhvervsfremmesystemet opleves fragmenteret og komplekst, hvilket indikerer, at der fortsat er plads til forbedring. Andre projekter har dog fungeret som værdifulde sparringspartnere for deltagervirksomheder, især i situationer, hvor regler om merit, voksenlærlingeordninger og samspillet mellem kommuner og erhvervsskoler har været vanskelige at navigere i. Data fra spørgeskemaundersøgelserne indikerer, at virksomhederne kun i begrænset omfang oplever at være blevet bedre klædt på til vækst eller henvist videre til andre relevante tilbud i erhvervsfremmesystemet.

Billedet er mere positivt på individniveau. På tværs af både *kvalificeret arbejdskraft* og *erhvervsfyrtårnene* er det i høj grad lykkedes at forenkle deltagelsen gennem personlig støtte, fleksible forløb og tæt kontakt. 1:1-sparring, faste kontaktpersoner og opsøgende indsatser er centrale virkemidler, der reducerer barrierer og skaber overskuelighed for deltagerne.

Samlet set peger evalueringerne på, at forenklingen er lykkedes bedst på deltager- og uddannelsessiden, mens der fortsat er behov for at styrke systematikken og sammenhængen i virksomhedsdimensionen, så erhvervsfremmesystemet opleves som mere tilgængeligt, koordineret og værdiskabende.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmestyrelsens signaturindsatser

Det er vores vurdering, at Danmarks Erhvervsfremmestyrelsens signaturindsatser *Kvalificeret arbejdskraft* og *Erhvervsfyrtårnene* kun i begrænset omfang har styrket implementeringen af ESF+ 1.1 i forhold til, hvis projekterne ikke havde indgået i signaturindsatserne.

Kvalificeret arbejdskraft er ikke på samme måde som flere af de andre signaturindsatser en sammenhængende indsats. Vi ser derfor heller ikke tegn på, at denne signaturindsats har haft betydning for projekternes kontinuitet og synlighed eller for den sags skyld har bidraget til en forenkling af erhvervsfremmesystemet. Vi ser dog tegn på, at koordinationsgruppen i nogen grad har været med til at skabe en oplevelse af fælles retning og gensidig læring på tværs af projekterne. Vi kan heller ikke udelukke, at signaturindsatsen har medvirket til at styrke projekternes adgang til national medfinansiering, og dermed til, at det har været muligt for projekterne at udvikle og afprøve kontaktpersonordninger, håndholdte forløb og praksisnær vejledning uden en særlig grad af privat medfinansiering.

Erhvervsfyrtårnene har i nogen grad givet projekterne en klarere strategisk retning og øget synlighed, samtidig med at de har forsøgt at koble uddannelsesaktiviteter tættere til dele af erhvervslivet. Denne ramme har bidraget til at skabe regional legitimitet og organisatorisk tyngde, som i få tilfælde har styrket samarbejdet med virksomheder. De konkrete resultater afhænger dog i høj grad af, om de erhvervsmæssige investeringer i fyrtårnenes innovationsspor omsættes til efterspørgsel efter nye kompetencer – noget projekterne endnu kun er lykkedes med i meget begrænset omfang.

Den mest direkte betydning af begge signaturindsatser er, at de har været med til at præge projekternes strategiske fokus på kvalificeret arbejdskraft omkring den grønne omstilling og erhvervsfyrtårnenes fokusområder. Selvom der er eksempler på projekter som er lykkedes med at integrere dette fokus, har det i flere tilfælde været en barriere for projekternes værditilbud til virksomhederne.

10.4 Mål og effekter

Programmålene for ESF+ 1.1 Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfaste indikatorer på output- og resultatniveau for de enkelte projekter og for ESF+ 1.1 *Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse* som helhed. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i programmet for Socialfond Plus for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 20: Status for de fælles indikatormål inden for ESF+ 1.1 Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal deltagere	6.600	1.164	534 (46 %)
Antal deltagere, der er i uddannelse umiddelbart efter deltagelsen	3.300	692	139 (20 %)
Antal deltagere, der opnår formelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen	800	167	14 (9 %)

*Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 18. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ESF+ 1.1. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner. Note: Projekt 015. 'Kvalificeret arbejdskraft til den grønne fremtid' er medtaget på trods af at det ikke er blevet midtvejsevalueret.*

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Samlet viser tabellen en blandet fremdrift på de fælles programindikatorer per juni 2025. Projekterne har haft 534 deltagere, hvilket svarer til 46 % af de samlede projektmål på 1.164. Til gengæld er fremdriften lavere for progression til uddannelse (20 %) og især for opnåelse af formelle kvalifikationer (9 %). Det afspejler dels en tidsmæssig forskydning i opgørelsen af indikatorerne, dels at det kræver vedvarende og målrettet indsats at omsætte deltagelse til varige resultater i form af uddannelsesstart eller kvalifikationsløft.

De projektspecifikke outcomes inden for ESF+ 1.1

Projekterne under ESF+ 1.1 er samlet set lykkedes med at styrke forudsætningerne for deltagere og (i mere begrænset omfang) virksomheder. Det ligger i tråd med indsatsens formål om at øge uddannelsessystemernes kvalitet, inklusion, effektivitet og arbejdsmarkedsrelevans.

For projekterne under *kvalificeret arbejdskraft* ses tydelig værdiskabelse for personerne i uddannelsessystemet. Indsatserne har øget unges og ufaglærtes viden om uddannelsesmuligheder, jobperspektiver og egne kompetencer. Kontaktpersoner, 1:1-vejledning og håndholdte forløb har styrket fremmøde, trivsel og afklaring i forhold til uddannelsesvalg. Disse virkemidler har forbedret tilgængeligheden og kvaliteten af uddannelsesforløb. På virksomhedssiden har projekterne under *kvalificeret arbejdskraft* bidraget indirekte ved at skabe nye kontaktflader og gøre uddannelsesforløb mere praksisnære. Flere virksomheder har medvirket som cases, oplægsholdere eller sparringspartnere for erhvervsskolerne, hvilket i nogle tilfælde har styrket forbindelsen mellem uddannelse og arbejdsmarked. Engagemmentet er dog sårbart. Mange virksomheder deltager gerne, når de ser en konkret værdi, men trækker sig, når indsatsen opleves som administrativt tung eller irrelevant for driften. Værdien kan fx opstå ved, at virksomheden opnår synlighed og adgang til relevant kvalificeret arbejdskraft (se også afsnittet om 'Rekruttering' i afsnit 10.3), eller ved at virksomhederne får styrket deres brand gennem lokalt engagement.

Ved *erhvervsfyrårnsprojekterne* er der et tydeligere fokus på virksomheder og regionale kompetenceøkosystemer. Projekterne har bidraget til at styrke dialog og samspil mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder. Men kun få virksomheder anvender projekterne strategisk til at afdække kompetencebehov eller justere praksis, og der er begrænset dokumentation for kortsigtede effekter på drift, produktivitet eller medarbejderkompetencer. Deltagelse er ofte ressourcekrævende og uden klart afkast, og effekten afhænger i høj grad af personlige relationer frem for formaliserede samarbejdsstrukturer.

Samlet viser evalueringerne, at projekterne primært er forudsætningskabende. Deltagerne opnår øget viden, motivation og afklaring, mens uddannelsesinstitutioner og virksomheder gradvist opbygger nye samarbejdsflader. Således kan vi kun i begrænset omfang se tegn på konkrete forandringer og adfærdændringer for ikke at tale om effekt i form af øget uddannelsesoptag, kvalifikationsløft og målbar efterspørgsel efter nye kompetencer. Sandsynligheden for, at projekterne allerede på kort sigt vil bidrage markant til de ønskede effekter, vurderer vi som begrænset, hvilket i høj grad afspejler, at uddannelsesindsatser udvikler sig over tid og først viser effekt på længere sigt. Potentialet for effekt er dog til stede, hvis projekterne formår at omsætte de skabte forudsætninger til varige ændringer i praksis. Det kræver, at projekterne lykkes med at koble aktiviteterne til virksomhedernes reelle og strategiske kompetencebehov, hvilket kan være vanskeligt med på forhånd fastlagte forløb.

Omkostningseffektivitet

Der er ikke markante forskelle i omkostningsniveauet mellem deltagerne, og projekterne har generelt relativt lave omkostninger per deltager sammenlignet med andre indsatsområder.

I enkelte projekter under *kvalificeret arbejdskraft* har manglende erfaring og kapacitet hos projektholdere medført øgede omkostninger i opstartsfasen, men flere evalueringer peger på, at samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder gradvist er blevet mere systematisk, hvilket kan forbedre omkostningseffektiviteten over tid. Projekterne under *erhvervsfyrtårnene* er mere komplekse med mange aktører og en høj grad af processtyring. Dette afspejler sig dog ikke i nævneværdig grad i omkostningerne per deltager.

Tabel 21: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ESF+ 1.1.

Indikator	#Bio2me	Uddannelse til grønne job	Andre Muligheder I Grøn Omstilling	Baltic Energy Island	Kvalificeret Arbejdskraft (fyrtårn Syd)	Total
Antal deltagere (mål)	260	195	200	204	155	1.164
Samlet finansiering (mio. kr.)	16,4	20,3	9,4	11,9	7,0	67,7
Omkostning / deltager (mio. kr.)	0,06	0,10	0,05	0,06	0,05	0,06
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	11,5	14,2	6,6	7,0	4,9	46,1
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (mio. kr.)	0,04	0,07	0,03	0,03	0,03	0,04

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

11 ESF+ 1.2 Kompetenceløft og livslang læring

11.1 Formål og indsattstyper

Indsatsen under ESF+ 1.2 *Kompetenceløft og livslang læring* skal styrke arbejdsstyrkens kompetencer og fremme en læringskultur på tværs af brancher og sektorer. Målet er, at både virksomheder, medarbejdere og offentlige institutioner får bedre forudsætninger for at tilpasse sig et arbejdsmarked i hastig forandring præget af grøn og digital omstilling, nye teknologier og ændrede kompetencekrav. Indsatsen skal bidrage til øget produktivitet, højere deltagelse i efter- og videreuddannelse og bedre udnyttelse af den samlede arbejdsstyrke.

Der lægges vægt på, at kompetenceudvikling bliver en integreret del af organisationers udviklingsstrategi – ikke et særskilt uddannelses tilbud – og at både individers færdigheder og virksomhedernes kapacitet til læring, innovation og omstilling styrkes. Målgruppen omfatter både beskæftigede og ledige, herunder faglærte, ufaglærte og medarbejdere med behov for omskoling eller nye kvalifikationer.

Indsatsen omfatter:

- *Virksomhedsrettede kompetenceforløb*: Rådgivning, læring og uddannelsesaktiviteter, der kombinerer virksomhedsudvikling med opkvalificering af ledere og medarbejdere. Indsatserne skal gøre virksomheder bedre i stand til at planlægge, gennemføre og forankre kompetenceløft i takt med den grønne og digitale omstilling.
- *Partnerskabs- og klyngebaserede initiativer*: Samarbejder mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner og offentlige aktører, hvor der udvikles praksisnære læringsforløb, nye undervisningsmoduler og strategiske kompetenceplaner i brancher eller geografiske fyrtårnssamarbejder.
- *Offentlige kompetenceprojekter*: Lærings- og udviklingsforløb i sundheds-, velfærds- og uddannelsessektoren, hvor ledere og medarbejdere opbygger organisatoriske kompetencer til implementering af ny teknologi, ændrede arbejdsgange og innovation i praksis.

Samlet skal indsatsen bidrage til signaturindsatsen *Kvalificeret arbejdskraft*, der har til formål at styrke virksomhedernes adgang til relevante kompetencer og øge borgernes muligheder for livslang læring. Projekterne under ESF+ 1.2 skal dermed understøtte et mere kompetent, fleksibelt og inkluderende arbejdsmarked, hvor læring i arbejdet er en naturlig del af både erhvervslivets og den offentlige sektors udvikling. Fokus er særligt på kompetenceudvikling inden for grøn og digital omstilling mhp. at understøtte virksomhedernes omstilling ved at sikre dem de nødvendige kompetencer, så de er bedre i stand til at gribe potentialer i nye tendenser.

11.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt 10 projekter inden for ESF+ 1.2 *Kompetenceløft og livslang læring*, hvoraf 9 på tidspunktet for denne evaluering er blevet midtvejsevalueret, mens et sidste (*VISER - Velfærdsteknologisk Implementering, Skalering og Erhvervsfremme*) var i proces med evalueringen. For dette projekt indgår alene data fra interview med projektholder.

Tabel 22: Overblik over projekterne inden for ESF+ 1.2 Kompetenceløft og livslang læring

Projekttitle	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
SMV: Vækstpilot	Erhvervshus Sjælland	45,0 (44 %)	15,0 (15 %)	41,0 (40 %)	1,3 (1 %)	102,3 (100 %)	Virksomhedsprogrammet	Ja
Kompetencer til et grønt Danmark	Copenhagen Capacity	25,8 (44 %)	15,2 (26 %)	6,6 (11 %)	10,9 (19 %)	58,6 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
SMV: Grønne Kompetencer	Erhvervshus Nordjylland	50,0 (36 %)	28,4 (20 %)	61,0 (44 %)	0 (0 %)	139,4 (100 %)	Virksomhedsprogrammet	Ja
CO2Vision 2.0 Kompetence	Erhvervshus Nordjylland	3,4 (16 %)	11,5 (53 %)	6,4 (30 %)	0,4 (2 %)	21,8 (100 %)	Erhvervs fyrtårne	Ja
Kvalificeret Arbejdskraft til Fyrtårn Syd	Work-Live-Stay Southern Denmark	1,2 (14 %)	5,0 (56 %)	0 (0 %)	2,7 (30 %)	8,9 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Femern Fyrtårn II kvalificeret arbejdskraft	CELF	17,1 (40 %)	13,0 (30 %)	10,0 (23 %)	2,9 (7 %)	43,0 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Water Valley Wise Workforce	Erhvervshus Midtjylland	3,0 (43 %)	1,8 (25 %)	1,9 (27 %)	0,4 (5 %)	7,1 (100 %)	Erhvervsfyrtårne	Ja
Implementering af velfærdsteknologi gennem innovationspartnerskaber på kliniske hospitalsafdelinger	Region Hovedstaden	4,4 (47 %)	1,2 (13 %)	0,8 (9 %)	2,9 (31 %)	9,4 (100 %)	-	Ja
VISER - Velfærdsteknologisk Implementering, Skalering og Erhvervsfremme	UCL Erhvervsakademi & Professionshøjskole	2,3 (40 %)	0,6 (10 %)	0 (0 %)	2,9 (50 %)	5,8 (100 %)	-	Nej*
PIT - Paradigmeskifte for Implementering af velfærdsteknologi	Zealand Business College	4,4 (42 %)	2,9 (28 %)	0 (0 %)	3,1 (30 %)	10,5 (100 %)	-	Ja
Total		156,7 (39 %)	94,7 (23 %)	127,7 (31 %)	27,6 (7 %)	406,7 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej. *VISER - Velfærdsteknologisk Implementering, Skalering og Erhvervsfremme' var på tidspunktet for dataindsamlingen til denne rapport endnu ikke midtvejsevalueret.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Som udgangspunkt har alle projekter under ESF+ 1.2 Kompetenceløft og livslang læring et naturligt direkte ophæng i signaturindsatsen *Kvalificeret arbejdskraft*, da deres formål netop er at styrke virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft, herunder inden for specifikke områder i form af digitale og grønne kompetencer. Blot ét af de ti projekter, som indgår i denne evaluering, er dog koblet direkte til signaturindsatsen *Kvalificeret arbejdskraft*. De øvrige ni har andre ophæng: to af projekterne til *Virksomhedsprogrammet*, fire til *erhvervsfyrtårnene*, og tre projekter til annoncering om *velfærdsteknologi*, som ikke er en selvstændig signaturindsats i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi.

De to største bevillinger er givet til de to projekter under *Virksomhedsprogrammet* med tilsagn fra ESF+ og fra Decentrale Erhvervsfremmemidler på henholdsvis 45 og 15 mio. kroner for *SMV:Vækstpilot* og 50 og 28,4 mio. kr. for *SMV:Grønne Kompetencer*.

11.3 Status for implementeringen

Indsatterne under ESF+ 1.2 har generelt god fremdrift og leverer aktiviteter i forventet omfang. De ti evaluerede projekter, der indgår i denne evaluering, spænder bredt fra erhvervsrettede initiativer til kompetenceudvikling i velfærdssektoren, men deles af et fælles sigte om at styrke arbejdsstyrkens kvalifikationer, tilpasningsevne og læringskultur. Vi kan dog konstatere variationer i tempo og tyngdepunkt. Projekter, hvor kompetenceudvikling udgør et centralt formål, har generelt større fremdrift og klarere resultater, mens projekter,

hvor kompetencekomponenten er indlejret i mere komplekse partnerskaber (som nogle erhvervsfyrårnsindsatser), bruger længere tid på at finde fælles retning.

Input og organisering

Projekterne under ESF+ 1.2 er gennemgående præget af stærke organisatoriske forudsætninger. De ledes af erfarne operatører med indgående kendskab til målgrupper og etablerede netværk i erhvervsfremme-, uddannelses- og velfærdssektoren. Denne tværsektorielle sammensætning styrker relevansen og sikrer adgang til både virksomheder og medarbejdere, men øger samtidig styringskompleksiteten.

Evalueringerne viser, at bredt sammensatte partnerskaber kan skabe stor faglig kvalitet, men at mange ligestillede aktører ofte fører til uklar ansvarsfordeling, langsom opstart og ressourcekrævende koordinering. Projekter med én tydelig hovedoperatør og klart ledelsesmandat når hurtigere fremdrift og opnår bedre sammenhæng mellem strategi og aktiviteter. Hvor kompetenceudvikling er tænkt som projektets egentlige kerneopgave – og ikke et tillæg til andre temaer – fremstår organiseringen mest fokuseret og handlekraftig.

Tilhørsforholdet til signaturindsatser forklarer nogle af forskellene. Projekter i standardiserede programmodeller, hvor mange virksomhedsforløb følger en fælles model som fx i *Virksomhedsprogrammet*, har tydelige procedurer og effektiv styring, men mindre fleksibilitet. Partnerskabsprojekterne inden for *kvalificeret arbejdskraft* og *erhvervsfyrårne* har høj faglig spændvidde og er ofte koblet til specifikke områder med større fokus på innovation, men er styringstunge og kræver vedvarende koordinering for at bevare retning og fremdrift. I den henseende er organisatorisk styrke og kompleksitet to sider af samme sag.

Samlet viser evalueringerne, at enkelhed og klar rollefordeling ikke blot letter administrationen, men direkte fremmer læring og resultatskabelse. Projekter, hvor styring, faglighed og implementering hænger tæt sammen, omsætter hurtigere idéer til praksis og sikrer bedre udnyttelse af ressourcerne.

Rekruttering

Rekruttering er et gennemgående implementeringsvilkår og et af de mest udfordrende elementer i projekterne under ESF+ 1.2. Midtvejsevalueringerne viser, at de fleste projekter har måttet tilpasse deres tilgang undervejs, fordi målgruppen viste sig sværere at aktivere end forventet. Projekterne forventer fortsat at nå de planlagte deltagertal, men kun gennem intensiv opsøgende indsats og løbende justering af værditilbuddet til deltagerne.

I de virksomhedsrettede indsatser er interessen størst blandt virksomheder med en vis organisatorisk modenhed og erfaring med udviklingsprojekter, mens mindre modne SMV'er er vanskeligere at rekruttere – præcis den udfordring, som annonceringen *Kompetencer til den grønne omstilling i SMV'er* søgte at adressere ved at opfordre ansøgerne til at tilbyde *"fleksible og målgruppeorienterede forløb, der tager højde for små virksomheders tid og kapacitet"*. Krav om medfinansiering, tidsregistrering og administrative procedurer har i praksis afskrækket nogle af de virksomheder, der var tiltænkt som primær målgruppe. Dermed bliver merværdien i forhold til den ønskede målgruppe lavere end forventet, men til gengæld er deltageres engagement og implementeringsevne højere.

I projekterne under *erhvervsfyrårnene* viser rekrutteringen en anden dynamik. Her er det ikke individuelle virksomheder, men ofte klyngeorganisationer, erhvervsnetværk og

uddannelsesaktører, der udpeger deltagere. Denne model giver bred dækning og lokal forankring, men reducerer det direkte ejerskab hos de enkelte virksomheder.

I de offentlige projekter er rekruttering typisk ledelsesstyret og relativt effektiv, fordi man her i højere grad er i stand til at *udpege* relevante medarbejdere i de berørte afdelinger frem for at skulle rekruttere individuelt. Til gengæld udfordres disse projekter ofte af travlhed i driften og manglende sammenhæng mellem læringsforløb og daglige arbejdsopgaver.

På tværs af de evaluerede projekter lykkes rekruttering bedst, når projekterne kommunikerer i deltagernes egen logik: for virksomheder i form af forretningsudvikling og konkurrenceevne, og for medarbejdere i virksomheder eller offentlige organisationer i form af bedre faglig praksis. Projektevalueringerne viser, at personlig kontakt, lokale netværk og tydeligt udbytte er afgørende for at omsætte interesse til reelt engagement og deltagelse.

Virkemidler

Midtvejsevalueringerne viser, at de ønskede effekter ikke skabes af et enkelt virkemiddel, men af måden, flere elementer spiller sammen. Projekterne opnår de bedste resultater, når strategisk rådgivning, praksisnær læring og efterfølgende implementering hænger tæt sammen. Den form for sammenhæng giver deltagerne mulighed for både at tilegne sig ny viden og omsætte den til konkrete ændringer i arbejdsgange, produkter og beslutninger. Effekten er tydeligst i projekter, hvor kompetenceudviklingen ikke optræder som et særskilt kursusforløb, men integreres i den løbende udviklingsproces i virksomheden eller organisationen – uanset sektor.

I de virksomhedsrettede projekter fungerer dette typisk som en trinvis proces: først afdækkes virksomhedens behov gennem rådgivning, derefter tilbydes de målrettede læring, og endelig støttes virksomheden i at anvende de nye kompetencer i praksis. Når denne sammenhæng er tydelig, ser det ud til, at det fører til både hurtigere adfærdsændringer og større organisatorisk forankring. Modellen er mest udviklet i projekter under annonceringen *Kompetencer til den grønne omstilling i SMV'er*, hvor kravene netop betoner, at ledelsesrådgivning og medarbejderudvikling skal kombineres. Det har resulteret i forløb, hvor strategiske beslutninger om grøn omstilling kobles direkte til kompetenceløft i produktion, drift og ledelse. I *Virksomhedsprogrammet* er denne sammenhæng yderligere understøttet af standardiserede værktøjer og procedurer, hvilket giver hurtig gennemførelse og høj målelighed – men til gengæld mindre fleksibilitet i forhold til særlige behov hos virksomhederne, da format og forløb i høj grad er centralt fastlagt og giver begrænset rum for lokale tilpasninger eller længerevarende modningsforløb. Evalueringerne peger desuden på, at denne sammenhæng mellem rådgivning, læring og implementering virker bedst, når ledelsen aktivt understøtter læring som en del af virksomhedens udviklingskultur. Projekter, der arbejder bevidst med organisatoriske greb som mentorordninger, interne læringsambassadører eller planlagte læringspauser i arbejdstiden, oplever succes med adfærdsændringer og bedre fastholdelse af ny viden. Dette tegner et billede af, at kompetenceløft først får reel effekt, når det bliver en del af organisationens måde at arbejde og tænke på, fordi det understøtter strategiske beslutninger og fokus i virksomheden – og ikke blot er et midlertidigt projektforsløb.

I projekterne under *erhvervsfyrårnene* er denne sammenhæng vanskeligere at fastholde, fordi disse primært indeholder store, teknologitunge innovationsprojekter med fokus på

udvikling af nye løsninger, produkter og partnerskaber. I disse tilfælde har læring og kompetenceudvikling ofte en mere understøttende rolle. Det betyder, at de grønne og teknologiske læringsaktiviteter i højere grad bidrager indirekte til erhvervsmæssig kapacitetsopbygning end til konkrete adfærdsændringer i den enkelte virksomhed. Til gengæld opstår der betydelig videndeling mellem erhverv, uddannelse og offentlige aktører, som på længere sigt kan skabe strukturel effekt. Denne forskydning af fokus skyldes den måde, *erhvervsfyrtårnene* er udformet på: kompetenceaktiviteterne blev integreret som et støttende spor i bredere innovationsprojekter, hvor hovedformålet var teknologisk udvikling og erhvervssamarbejder. Det har givet stærke partnerskaber og stor videndeling fx i form af fælles kompetencekortlægninger, fælles undervisningsstandarder eller faste samarbejdsfora, men gjorde det vanskeligere at fastholde et selvstændigt fokus på læring og kompetenceeffekt i de deltagende virksomheder.

I de offentlige og velfærdsteknologiske projekter viser virkemidlerne en anden dynamik. Her handler kompetenceudvikling ikke kun om ny faglig viden, men om at kombinere teknologisk indsigt med organisatorisk forandringskapacitet. Projekterne udvikler læringsforløb, hvor medarbejdere først får konkret forståelse for ny teknologi og derefter arbejder med, hvordan den påvirker samarbejde, ansvar og arbejdsprocesser. Denne dobbelte tilgang gør medarbejderne mere trygge i implementeringen og styrker ledelsens evne til at gennemføre forandringer i praksis. Annonceringen *Implementering og skalering af velfærdsteknologi* understøttede netop denne tankegang ved at kræve, at projekterne kobled kompetenceudvikling med organisatorisk implementering. Værdien viser sig her primært som forbedret samarbejde, tværfaglighed og innovationskapacitet frem for som målbare kursusresultater.

Et andet centralt kendetegn ved de evaluerede projekter under dette indsatsområde er evnen til at skabe varig læring gennem forankring i uddannelses- og videnssystemet. Projekter med tætte koblinger til erhvervsskoler, universiteter eller klyngeorganisationer har omsat deres erfaringer til undervisningsmoduler, kompetenceprofiler og vejledningsmaterialer, som videreføres efter projektperioden. Denne institutionaliserede læring sikrer, at de udviklede metoder og kompetencer bliver tilgængelige for nye deltagere og aktører, og at viden forankres regionalt. Dette ser vi især i grønne og fyrtårnsprojekter, hvor det fra start var et eksplicit mål at etablere regional kompetenceinfrastruktur.

Forankring

Forankring i projekterne under dette indsatsområde handler i høj grad om, hvorvidt kompetenceudviklingen bliver en del af den måde, organisationer arbejder og udvikler sig på – ikke blot om videreførelse af enkeltstående aktiviteter. Det handler om kompetenceopbygning helt tæt på praksis: i virksomheder, på produktionsgulve, i kliniske afdelinger og i offentlige enheder, hvor kompetencer og drift skal udvikles samtidigt.

Midtvejsevalueringerne viser, at forankringen lykkes bedst, når kompetenceudviklingen er integreret i organisationens egne strukturer. I projekter som *SMV:Vækstpilot* og *Kompetencer til et grønt Danmark* har forankringen været tydeligst dér, hvor læringen har ført til nye procedurer, roller eller faste mødefora – fx ved at grønne kompetenceplaner og rådgivningsforløb videreføres som en del af virksomhedens strategiske HR-arbejde. I projekterne inden for *velfærdsteknologi* ses forankringen typisk i form af lokale kompetencenetværk og "superbrugere", som viderefører viden til kolleger efter projektets afslutning.

På organisatorisk niveau gør partnerskabsmodellen i mange af de evaluerede projekter under dette indsatsområde forankringen både lettere og mere kompleks. Lettere, fordi erfaringer hurtigt spredes mellem uddannelsesinstitutioner, erhvervshuse og virksomheder; mere kompleks, fordi ansvaret for at videreføre resultaterne ofte deles mellem mange aktører uden fælles driftsstruktur. Projekterne, der allerede tidligt planlagde, hvordan aktiviteterne skulle forankres – fx ved at udvikle undervisningsmoduler, værktøjskasser eller rådgivningskoncepter, der efterfølgende er integreret i erhvervsskoler, rådgivningsprogrammer eller faglige netværk – står stærkest ved afslutningen.

Forenkling og forbedring

Midtvejsevalueringerne af projekterne under ESF+ 1.2 viser, at forenkling i praksis handler om at skabe fleksible og tilpassede rammer, så kompetenceudvikling kan finde sted inden for de vilkår, der gælder i virksomheder og offentlige driftsenheder. Forenkling er dermed i regi af ESF+ 1.2 i høj grad et spørgsmål om at designe læringsforløb, der passer ind i arbejdet – ikke kun om at reducere krav.

Et tydeligt eksempel findes i projektet *SMV:Grønne Kompetencer*, hvor de deltagende virksomheder fremhæver, at forløbene fungerede bedst, når undervisning og rådgivning blev integreret i konkrete udviklingsopgaver frem for afholdt som særskilte kursusdage. Den tilgang reducerede tidsforbruget og gjorde det lettere for medarbejdere at omsætte læringen direkte i praksis. Det peger på, at forenkling under dette indsatsområde ofte ligger i den pædagogiske og organisatoriske tilrettelæggelse – ikke kun i administrationen.

Et andet centralt fund på tværs af evalueringerne er behovet for differentierede administrative rammer. I de grønne SMV-projekter viser evalueringerne, at de mindre virksomheder bliver udfordret af krav om medfinansiering og tidsregistrering. Operatørerne håndterer det ved at centralisere administrationen og tilbyde fælles værktøjer, som letter byrden for deltagerne. Den model opleves af virksomhederne som mere brugervenlig og afspejler Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi om en tillidsbaseret og brugervenlig administration, hvor kravene skal stå i rimeligt forhold til deltagernes kapacitet.

Endelig viser evalueringerne, at forenkling i de store partnerskaber – både under *Kvalificeret arbejdskraft* og *Erhvervsfyrårnene* – først lykkes, når koordineringen bliver fælles og systematisk. Flere operatører har arbejdet med faste beslutningspunkter, standardiserede dokumenter og fælles digitale registreringssystemer for at undgå dobbeltarbejde og styringsmæssig træghed. I nogle projekter er der indført korte, fælles planlægningsmøder, hvor partnere løbende synkroniserer opgaver og afklarer overlap. Erfaringen fra disse projekter er, at kompleksitet ikke nødvendigvis er en barriere, hvis processerne er gennemsigtige, forudsigelige og tillidsbaserede.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser

Projekterne under ESF+ 1.2 bidrager i praksis til flere af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser. Deres indhold er alle relevante for *Kvalificeret arbejdskraft*, men de fleste indgår i *Erhvervsfyrårnene* og *Virksomhedsprogrammet*. For signaturindsatsen *Kvalificeret arbejdskraft* er der både i design og implementering en tydelig sammenhæng mellem Socialfondens mål om livslang læring og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses ambition om at styrke arbejdsstyrkens kompetencer i takt med erhvervslivets behov. I flere tilfælde – fx under *Virksomhedsprogrammet* og *Kompetencer til et grønt Danmark* – har vi set konkrete

eksempler på, at kompetenceforløb og rådgivning har ført til grønne investeringer, nye roller og mere systematisk HR-praksis, som fortsætter efter projektafslutning.

I projektet under annonceringen *Kompetencer til den grønne omstilling i SMV'er* er sammenhængen særlig tydelig: kompetenceudvikling anvendes som et redskab til at gøre virksomhederne i stand til at omsætte grøn viden til forretningsmæssige beslutninger. Her ligger koblingen mellem Socialfondens fokus på læring og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses fokus på bæredygtig vækst meget tæt, idet projekterne både adresserer kvalificeret arbejdskraft og grøn omstilling som to sider af samme udviklingsproces.

For projekterne under *Erhvervsfyrårnene* har koblingen til signaturindsatserne primært handlet om regional kapacitetsopbygning og videndeling. Partnerskaberne har skabt nye samarbejdsflader mellem erhverv, uddannelse og myndigheder, som styrker den lokale læringsinfrastruktur. Samtidig viser evalueringerne, at den brede partnerskabsstruktur har krævet betydelig koordinering og konceptudvikling, hvilket til tider har flyttet fokus fra de konkrete lærings- og kompetenceaktiviteter i virksomhederne til det mere strategiske samarbejde på tværs af aktører.

De velfærdsteknologiske projekter, som alene er forankret i signaturindsatsen *Kvalificeret arbejdskraft*, demonstrerer, hvordan Socialfondens kompetenceindsats kan understøtte den offentlige sektors omstillingsevne. Projekterne bidrager til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses målsætning om at sikre kvalificeret arbejdskraft gennem bedre udnyttelse af medarbejdernes kompetencer og teknologiske færdigheder, særligt i sundheds- og omsorgssektoren.

11.4 Mål og effekter

Programmålene for ESF+ 1.2 Kompetenceløft og livslang læring

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ESF+ 1.2 *Kompetenceløft og livslang læring*. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i programmet for Socialfond Plus for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 23: Status for de fælles indikatormål inden for ESF+ 1.2 Kompetenceløft og livslang læring

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal deltagere	8.300	10.323	5.451 (53 %)
Antal mikro, små og mellemstore virksomheder, der modtager støtte	2.500	2.573	1.896 (74 %)
Antal deltagere, der opnår uformelle kvalifikationer umiddelbart efter deltagelsen	6.500	8.726	4.546 (42 %)
Antal deltagere, der gennemfører beskæftigelsesrettede forløb	900	1.074	1.418 (+100 %)

*Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 21. *De aggregerede projektmål inden for ESF+ 1.2. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.*

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser en god fremdrift på både programfastsatte output- og resultatmål per juni 2025 for indsatsområdet. På outputniveau har projekterne samlet set realiseret omkring halvdelen af målene for individuelle deltagere og knap tre fjerdedele af måltallet for SMV'er, der modtager støtte. På resultatniveau har foreløbigt 42 % af deltagerne på tværs af projekterne opnået uformelle kvalifikationer efter deltagelse. Det vurderer vi som positivt, da flere af projekterne fortsat er i implementerings- eller afslutningsfasen, og da niveauet derfor må forventes at lande endnu højere. Samtidig er indikatoren for gennemførte beskæftigelsesrettede forløb allerede indfriet. Vi hæfter os desuden ved, at projekternes aggregerede projektmål ligger højere end målsætningerne i programmet. Af dette tolker vi primært, at støttemodtagerne i deres projektudvikling har vurderet, at de for midlerne er i stand til at inddrage flere deltagere end vurderet i programmet.

De projektspecifikke outcomes inden for ESF+ 1.2 Kompetenceløft og livslang læring

Projekterne under ESF+ 1.2 har samlet bidraget til at styrke både medarbejdernes og organisationernes kapacitet til læring, innovation og omstilling – i tråd med indsatsens formål om at fremme livslang læring og gøre kompetenceudvikling til en integreret del af arbejds livet. Midtvejsevalueringerne viser, at de bedste resultater skabes, når kompetenceudviklingen kobles tæt til konkrete udviklings- og driftsopgaver i virksomhederne, og når ledelsen aktivt understøtter læringen som en del af organisationens strategi. Det er samtidig en gennemgående erfaring, at resultaterne realiseres mest tydeligt i organisationer med en vis modenhed og organisatorisk kapacitet, mens mindre modne SMV'er i højere grad opnår individuelle kompetencegevinster frem for varige organisatoriske ændringer.

De virksomhedsrettede projekter har skabt konkret værdi i form af styrket viden om grøn og digital omstilling, udvikling af grønne handlingsplaner og reduktioner i ressourceforbrug. I nogle projekter har virksomheder allerede igangsat eller planlagt konkrete grønne initiativer, herunder CO₂-beregninger og energibesparelser som direkte følge af deres deltagelse. I en række af projekterne har over halvdelen af deltagerne opnået nye eller udvidede kvalifikationer, og virksomhederne angiver, at kompetenceudviklingen er bedre matchet til identificerede kompetencebehov. Nogle operatører vurderer, at den kombinerede tilgang, hvor strategisk rådgivning og medarbejdertræning foregår sideløbende, har skabt varige organisatoriske læringsmekanismer. Det er en tværgående erfaring, som nævnt i afsnittet om 'virkemidler', at læringen får størst gennemslagskraft, når rådgivning, træning og implementering hænger sammen. Denne kobling vurderer vi som det mest effektive virkemiddel på tværs af projekterne.

I projekterne under *Erhvervsfyrtårnene* har den tværsektorielle organisering været en styrke og projekterne har skabt nye samarbejder mellem erhverv, klyngeorganisationer og uddannelsesinstitutioner, der er resulteret i fælles kompetenceprofiler og læringsforløb rettet mod den grønne og digitale omstilling. Disse har styrket den regionale kapacitetsopbygning og skabt et grundlag for en mere langsigtet kompetenceinfrastruktur, selvom de konkrete individuelle kompetenceløft udvikles mere gradvist. Et konkret eksempel er, at etableringen af interne læringsplaner og systematiske HR-processer allerede har ført til varige strukturelle ændringer, som planlægges videreført efter projektafslutning - fx faste årlige kompetencekortlægninger, brug af HR-værktøjer til planlægning af medarbejderudvikling og oprettelse af interne læringsfora, som videreføres efter projektafslutning.

De offentlige og velfærdsteknologiske projekter har skabt et klart udbytte i form af øget teknologiforståelse, forbedret samarbejde på tværs af faggrupper og større tryghed i

anvendelse af nye løsninger. Flere institutioner har allerede implementeret nye læringsmodeller, e-læringsforløb og superbrugerstrukturer, der dermed videreføres efter projekters afslutning. Vores evalueringer peger blandt andet på, at kombinationen af ledelsesforløb og praksisnær træning har styrket medarbejdernes evne til at anvende teknologi i hverdagen – hvilket har potentiale for at effektiviteten i pleje- og behandlingsforløb. Der er dog endnu ikke tegn på, at indsatserne har bidraget til at frigive medarbejderressourcer.

Generelt viser projekterne tydelige tegn på at bidrage med outcomes i form af styrkede medarbejderkompetencer, større ledelsesopmærksomhed på kompetenceudvikling og begyndende organisatoriske ændringer. Særligt for projekterne under *Virksomhedsprogrammet* og *Kvalificeret arbejdskraft* har vi god dokumentation for, at kompetenceforløb har ført til konkrete grønne initiativer og bedre strukturer for kompetencestyring, hvilket peger mod de ønskede effekter om øget omstillingsevne og produktivitet.

For flere projekter er sammenhængen mellem outcome og effekt dog endnu usikker. Vores evalueringer viser, at mange forandringer stadig er hos individuelle medarbejdere snarere end udtryk for reelle forandringer i deltagende virksomheder og organisationer, og at mindre virksomheder ofte mangler ressourcer til at implementere læringen varigt. I projekterne under *Erhvervsfyrårnene* er effekten især indirekte – gennem netværk og partnerskaber – og det er for tidligt at vurdere, om dette fører til varig kompetenceopbygning i virksomhederne. Desuden ønsker vi at fremhæve, at en del af effektskabelsen afhænger af forhold uden for projekterne, fx ledelsesprioritering, økonomisk råderum og efterfølgende investeringer. Derfor vurderer vi, at de nuværende outcomes kan udvikle sig til effekter på 3-5 års sigt, men kun hvis de følges op af fortsat ledelsesfokus og organisatorisk støtte efter projektperioderne.

Omkostningseffektivitet

Tabellen nedenfor viser forskelle i de teoretiske omkostninger per deltager på tværs af projekterne under ESF+ 1.2. Beregningerne er vejledende og baseret på projektbudgetter og måltal for antal deltagere, og ikke på faktisk forbrug eller realiserede aktiviteter.

Tabel 24: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ESF+ 1.2.

Indikator	SMV: Vækst-pilot	Kompetencer til et grønt Danmark	SMV: Grønne Kompetencer	CO2Vision 2.0 Kompetence	Kvalificeret Arbejdskraft til Fyrtårn Syd	Total
Antal deltagere (mål)	455	2.415	2.979	1.100	225	10.323
Samlet finansiering (mio. kr.)	102,3	58,6	139,4	21,8	8,9	406,7
Omkostning / deltager (mio. kr.)	0,22	0,02	0,05	0,02	0,04	0,04
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	60,0	41,0	78,4	15,0	6,3	251,4
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (mio. kr.)	0,13	0,02	0,03	0,01	0,03	0,02
Indikator	Femern Fyrtårn II kvalificeret arbejdskraft	Water Valley Wise Workforce	Implementering af velfærdsteknologi	VISER	PIT	Total
Antal deltagere* (mål)	1.350	149	100	600	950	10.323
Samlet finansiering (mio. kr.)	43,0	7,1	9,4	5,8	10,5	406,7
Omkostning / deltager (mio. kr.)	0,03	0,05	0,09	0,01	0,01	0,04
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	30,1	4,8	5,6	2,9	7,3	251,4
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (mio. kr.)	0,02	0,03	0,06	0,01	0,01	0,02

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Der er betydelige forskelle i de beregnede omkostninger per deltager på tværs af projekterne under ESF+ 1.2. De laveste omkostninger findes i projekter med store deltagergrupper og standardiserede forløb, mens projekter med komplekse partnerskaber og tværsektorielle indsatser har de højeste. Forskellene afspejler primært variationer i målgruppe, organisering og indsatsintensitet. Det betyder, at forskelle i enhedsomkostningerne ikke i sig selv siger noget om den reelle omkostningseffektivitet, da projekter med højere intensitet eller mere sammensatte målgrupper nødvendigvis vil have højere omkostninger per deltager.

De offentlige og velfærdsteknologiske projekter har de laveste beregnede omkostninger per deltager, hvilket skyldes store planlagte deltagerantal og relativt korte læringsforløb. Modsat har projekter med større partnerskaber og længere forløb højere omkostninger. Konkret har SMV:Vækstpilot en beregnet omkostning på omkring 225.000 kr. per deltager, hvilket dels skyldes, at indsatsen består af længerevarende individuelle udviklingsforløb og tæt rådgivning, samt at projektet omfatter flere faser med virksomhedsanalyse, læring og implementering.

12 ESF+ 1.3 Social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse

11.1 Formål og indsats typer

Det overordnede formål med indsatsen ESF+ 1.3 *Social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse* (herefter *social inklusion*) er at skabe aktiv inklusion, der fremmer lige muligheder, modvirker forskelsbehandling og styrker borgernes muligheder for at deltage aktivt i samfunds- og arbejdsliv. Indsatsen har et særligt fokus på at forbedre beskæftigelsesegnetheden blandt udsatte og ugunstigt stillede grupper.

Udgangspunktet er både borgerens behov og potentialer samt virksomhedernes muligheder, kompetencer og incitamenter til at inkludere og fastholde borgere på kanten af arbejdsmarkedet. Indsatserne omfatter:

- *Virksomhedsrettede indsats*: Fx mentorordninger, vidensformidling samt støtte til ledere og medarbejdere, der modner virksomheder til at tage imod udsatte borgere.
- *Borgerrettede indsats*: Fx afklaringsforløb, kompetenceudvikling og socialfaglig støtte, der gør borgere klar til indslusning i en virksomhed.
- *Match og fastholdelse*: Fx tiltag, der sikrer det rette match mellem borger og virksomhed, og som understøtter fastholdelse gennem fleksible ordninger som fleksjob, deltidsstillinger eller løntilskud.

Indsatsen under ESF+ 1.3 skal bidrage til øget beskæftigelse og aktiv inklusion af personer på kanten af arbejdsmarkedet. Formålet flugter med Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi 2024–2027 og bidrager indirekte til at understøtte virksomhedernes omstilling og styrke danske erhvervspositioner gennem et grønt og bæredygtigt fokus. Vi vurderer dog, at effektkæden for denne indsats er længere end for flere af de øvrige indsatsområder, og at bidraget til virksomhedernes omstilling derfor må forventes at have et længere tidsperspektiv.

11.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt syv projekter inden for ESF+ 1.3, hvoraf fem projekter er blevet midtvejsevalueret. Projekterne *Startblokken* og *Arbejdskraft nu og i fremtiden* er ikke langt nok til, at det giver mening at inkludere dem i midtvejsevalueringen af EU-programmerne. Derfor indgår de alene i tabellen og ikke i den efterfølgende vurdering af implementering, effekt m.v.

Tabel 25: Overblik over projekterne inden for ESF+ 1.3 Social Inklusion

Projekttitle	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Social inklusion i sønderjyske virksomheds omstilling	Jobcenter Aabenraa	5,9 (40 %)	6,7 (45 %)	0 (0 %)	2,2 (15 %)	14,9 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
NextGen All Inclusive	Erhvervshus Fyn	10,5 (38 %)	10,2 (37 %)	0 (0 %)	6,9 (25 %)	27,5 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
Den grønne bølge i midt	AOF Midt	2,9 (40 %)	2,7 (38 %)	0 (0 %)	1,5 (22 %)	7,1 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
Mod job og uddannelse	Holbæk Kommune	15,6 (60 %)	6,5 (25 %)	0 (0 %)	3,9 (15 %)	26,0 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
Grøn omstilling - en nøglebrik til social bæredygtighed	Cabi	6,7 (23 %)	10,9 (38 %)	0,4 (1 %)	10,8 (37 %)	28,9 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Ja
Arbejdskraft nu og i fremtiden	Cabi	49,5 (42 %)	38,5 (33 %)	27,9 (24 %)	1,5 (1 %)	117,3 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Nej
STARTBLOKKEN - idrætten skaber livs-kaber	Danmarks idrætsforbund	40,5 (42 %)	31,5 (33 %)	3,6 (4 %)	20,4 (21 %)	117,3 (100 %)	Kvalificeret arbejdskraft	Nej
Total		131,6 (41 %)	107,1 (34 %)	31,9 (10 %)	47,2 (15 %)	317,8 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Alle projekter under ESF+ 1.3 indgår i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsats *Kvalificeret arbejdskraft*. Projekterne har søgt midler gennem delprogrammet *Social inklusion til den grønne omstilling* under annonceringen *En arbejdsstyrke til den grønne omstilling i SMV'er*. Midlerne er koncentreret på få, brede projekter med flere deltagerkommuner, hvilket understøtter en strategisk tilgang til kapacitetsopbygning og videndeling på tværs af kommuner og regioner, hvor der tages højde for lokale/regionale behov, udfordringer og muligheder.

Tilsammen er der bevilliget 131,6 mio. kr., hvoraf EU-midler udgør 41 %. *Arbejdskraft i fremtiden* er det eneste projekt med betydelig privat medfinansiering, hvilket indikerer at projektholderne typisk er afhængige af offentlig støtte for at kunne gennemføre denne type indsatser.

12.3 Status for implementeringen

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne under ESF+ 1.3 generelt har en fin fremdrift på deres aktivitetsmål. Dog oplevede flere projekter i opstartsfasen udfordringer med partnerskaber og rekruttering af både borgere og virksomheder, hvilket har forsinket etableringen af bæredygtige matches. De største udfordringer knytter sig fortsat til rekruttering, virksomhedernes engagement og behovet for samtidighed i matchprocessen. Disse forhold er afgørende for projekternes effektskabelse og forankring, men erfaringerne fra midtvejsevalueringerne viser positive bevægelser i retning af øget deltagelse og bedre samspil mellem aktørerne. I de tilfælde hvor rekrutteringen er lykkedes, skyldes det typisk, at kombinationen af et grønt og socialt fokus opleves meningsfuld for både virksomheder og deltagere.

Input og organisering

Erhvervsstyrelsen har i annonceringen stillet krav om brede tværgående kommunale og regionale partnerskaber i projekterne. Derfor er projekterne under ESF+ 1.3 også kendetegnet ved store partnerkredse. De fleste projekter har formålet at etablere relevante partnerkredse på tværs af sektorer, hvilket alt andet lige styrker indsatsens faglige bredde, legitimitet og lokale forankring. Samtidig øger den tværgående organisering styringskompleksiteten og gør fremdriften mere afhængig af klare roller og effektiv koordinering. Flere projekter har i opstartsfasen oplevet udfordringer med rollefordeling og intern koordinering som følge af uklarhed omkring projektgennemførelse, hvilket har medført forsinkelser i en række indledende aktiviteter.

Midtvejsevalueringen viser, at partnerskabernes forskellighed i form af varierende arbejdsgange, opgaveforståelser og kendskab til målgruppen, sammen med projektholdernes forskellige kapacitet, har medført implementeringsudfordringer, som særligt i opstartsfasen har krævet længere tilpasningsforløb og justeringer efter projektstart. Evalueringerne viser desuden betydelige forskelle på tværs af kommuner, hvor lokale prioriteringer, ressourcer og organisatoriske strukturer påvirker implementeringsforløbene. I flere tilfælde har det gjort implementeringen mere ressourcekrævende end forventet, særligt hvor samarbejdet med virksomheder i indslusningsforløb har været udfordret. Erfaringerne fra projekterne er desuden, at modning, visitation og rekruttering af borgere og virksomheder fylder langt mere end planlagt. En større andel af de allokerede ressourcer anvendes på disse forudsættende aktiviteter, hvilket udfordrer tidsplaner og reducerer projekternes mulighed for at skabe de forventede effekter. Erfaringerne peger samlet set på, at projekter med store partnerskaber kræver længere forberedelsestid for at skabe fælles forståelse, kapacitet og retning, særligt hvis projekterne skal udvikle sig til bæredygtige indsatser, der reelt styrker både social inklusion og arbejdsmarkedsdeltagelse. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på dette, når Erhvervsstyrelsen laver annonceringer, definerer projektlængder m.v.

Rekruttering

Indsatsen under delprogrammet *Social inklusion til den grønne omstilling* (som de fem projekter er en del af) retter sig mod både borgere på kanten af arbejdsmarkedet og virksomheder, der kan omlægge arbejdsopgaver i en grønnere retning. Midtvejsevalueringerne viser, at dette dobbelte fokus gør timing afgørende for rekrutteringssucces. Borgernes behov for beskæftigelse skal møde virksomhedernes efterspørgsel på samme tid. Denne gensidige afhængighed skaber dog et betydeligt frafald, fordi virksomhedernes behov ændrer sig løbende, eller fordi borgere finder alternative veje til job eller uddannelse.

Flere projekter har erfaret, at en del af de visiterede borgere stod for langt fra arbejdsmarkedet til at kunne deltage meningsfuldt i forløbene. Det hænger sammen med, at indsatsen i begyndelsen var rettet mod aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, og at der manglede systematisk visitation og forventningsafstemning mellem de involverede parter. Det grønne fokus fungerede indledningsvis som en løftestang for legitimitet og partnerskaber, men bidrog samtidig til kompleksitet, fordi definitionen af *grøn omstilling* ikke var klart afgrænset. Flere projekter har derfor fortolket rammerne mere fleksibelt i dialog med Erhvervsstyrelsen, hvilket har medført en vis nedtoning af det grønne element, men samtidig gjort det lettere at rekruttere bredere og skabe mere stabile forløb. Et enkelt projekt er lykkedes særligt godt, fordi det har formålet at kombinere opkvalificering med grønne arbejdsopgaver som redskab til social inklusion, hvilket har styrket både borgernes beskæftigelsesegnethed og virksomhedernes engagement.

Rekrutteringen af virksomheder har i flere projekter vist sig mere udfordrende end forventet. Det skyldes dels, at en række af de virksomheder, der oprindeligt indgik i ansøgningen, efterfølgende ikke fandt deltagelse relevant – blandt andet fordi den personbårne kontakt, der bar relationen, ikke længere var tilgængelig. Dertil kommer, at kommunikationen i nogle projekter har været uklar i forhold til begreber som *substitution* og *grøn omstilling*, hvilket har gjort det vanskeligt at skabe forståelse for projektets formål og relevans for virksomhederne. Omvendt viser erfaringerne, at rekrutteringen lykkes dér, hvor indsatsen opleves som direkte relevant for virksomhedernes arbejde med grøn omstilling og bæredygtighed. Succesfulde projekter har desuden haft en tydelig og struktureret formidling, der konkretiserer virksomhedernes muligheder for deltagelse, fx virksomhedspraktik, løntilskud og støttet beskæftigelse, som samtidig tager hensyn til virksomhedernes travlhed og driftsvilkår.

Samlet set viser evalueringerne, at projekterne (efter indledende opstartsvanskeligheder) er lykkedes bedre med at rekruttere borgere på kanten af arbejdsmarkedet og styrke deres forudsætninger for deltagelse i arbejdslivet. Rekruttering af virksomheder har dog vist sig mere udfordrende på grund af højkonjunktur, travlhed og et uklart værditilbud. At skulle rekruttere to målgrupper parallelt og samtidig skabe grønne matches stiller store krav til indsatsen. Det viser, at kvalitet og timing i rekrutteringen er afgørende for at realisere formålet om aktiv inklusion og varig beskæftigelsesegnethed. For at lykkes med at sikre kvalitet og timing i rekrutteringen bør projekter i kommende indsatser arbejde mere strategisk og koordineret med rekrutteringsindsatsen fra start. Det indebærer bl.a. tidlig planlægning og afstemning mellem parterne, tydelig kommunikation af værditilbuddet til virksomhederne samt systematisk visitation af deltagere.

Virkemidlerne

Projekterne under ESF+ 1.3 bygger på en effektkæde, der skal fremme aktiv inklusion og styrke både borgernes beskæftigelsesegnethed og virksomhedernes evne til at inkludere udsatte grupper. Indsatserne er efterspørgselsdrevne og forudsætter ikke blot, at virksomheder har behov for arbejdskraft, men også at de er åbne for at imødekomme dette behov på andre måder. Fx gennem substitution, tilpasning af opgaver eller opkvalificering af medarbejdere. Samtidig forudsætter indsatserne, at borgere på kanten af arbejdsmarkedet er motiverede for at deltage og kan indgå i et forløb, der matcher virksomhedernes behov.

Projekternes virkemidler omfatter bl.a., modning af virksomhedernes parathed, afdækning af behov og modning mht. at tage imod borgere på kanten af arbejdsmarkedet, rekruttering og motivation af borgere, opkvalificeringsforløb af borgere, match samt fastholdelsesforløb. Helhedstækningen i virkemidlerne er en styrke, fordi den giver en klar progression fra afklaring til beskæftigelse og mulighed for individuel støtte undervejs.

Kravet om, at forløbene skal kobles til grønne arbejdsopgaver, har givet indsatsen større samfundsrelevans, men også øget kompleksiteten. Erhvervsskolernes tilbud, virksomhedernes behov og borgernes kvalifikationer matcher ikke altid, hvilket gør det vanskeligt at skabe reelle grønne opkvalificeringsforløb.

Enkelte projekter har haft gode erfaringer med *vertikal substitution*, hvor ledige overtager enklere opgaver for at frigive ressourcer hos faglærte medarbejdere – et virkemiddel, der både styrker deltagernes læring og virksomhedernes motivation. Tilgangen fungerer bedst, når den tager udgangspunkt i virksomhedernes konkrete behov og udvikles i tæt dialog, så

opgaverne opleves som relevante og værdiskabende. Erfaringerne viser dog også, at nogle virksomheder i praksis foretrækker at skabe nye funktioner frem for at omfordele eksisterende opgaver. Det understreger, at substitution virker bedst, når den tilpasses virksomhedernes kontekst og behov for fleksibilitet, frem for at anvendes som et standardiseret greb.

Erfaringerne peger samtidig på, at en varig beskæftigelseseffekt kun opstår, når virksomhederne oplever et reelt udbytte af deres deltagelse (ud over det sociale engagement). Projekter, der formår at koble inklusionsindsatsen til udvikling af virksomhedens drift, produktivitet eller grøn omstilling, skaber større ejerskab og mere bæredygtige resultater. Substitution rummer her et særligt potentiale, fordi det kan forene sociale og forretningsmæssige hensyn og dermed styrke incitamentet til langsigtet deltagelse. Samtidig viser interviewdata, at deltageraktiviteter ofte motiveres af sociale og værdimæssige hensyn snarere end et erhvervsøkonomisk rationale, hvilket udfordrer rekruttering af virksomheder og fastholdelsen blandt de inkluderede personer. Dette understreger behovet for, at projekterne tydeliggør den forretningsmæssige værdi af deltagelse, hvis indsatsen skal skabe varige effekter.

Flere projekter oplever desuden, at virkemidlerne skal justeres i mødet med virkeligheden. Mellemstore og store virksomheder har sjældent behov for støtte, mens 78 % af deltageraktiviteterne er mikro- og små virksomheder med begrænsede ressourcer til længerevarende udviklingsforløb. Samtidig har højkonjunktur og lav ledighed betydet, at mange borgere i målgruppen står så langt fra arbejdsmarkedet, at jobmatch kræver mere tid og støtte, end projekterne oprindeligt var designet til.

Erfaringerne viser, at virkemidlerne skaber væsentlig forudsætning for aktiv inklusion, men at effekten afhænger af, hvor godt koblingen mellem virksomhedernes behov og borgernes udvikling lykkes. Evalueringerne indikerer også et behov for mere fleksible rammer og længere forberedelsestid, så partnerskaber og metoder kan modnes. Det vil styrke virkemidlernes potentiale til at skabe både sociale og arbejdsmarkedsmæssige effekter uden at svække indsatsens grønne og inkluderende formål.

Forankring

Forankringen af viden og erfaringer i projekterne under ESF+ 1.3 sker på flere niveauer. På individniveau styrkes borgernes kompetencer og beskæftigelsesegnethed, når de opnår nye kvalifikationer og bliver bedre rustet til arbejdsmarkedet. Dette kan på sigt hjælpe dem med at få fodfæste på arbejdsmarkedet. På organisatorisk niveau bidrager projekterne til læring og kapacitetsopbygning hos partnerne, blandt andet gennem uddannelse af medarbejdere i grøn omstilling og social inklusion, hvilket styrker lokal forankring af viden og praksis. Flere projekter arbejder aktivt på at videreføre metoder, værktøjer og samarbejdsformer, mens andre søger politisk og økonomisk opbakning til en bredere implementering – især de projekter, hvor rekruttering og virksomhedsinddragelse er lykkedes bedst. På system- og strukturelt niveau er forankringspotentialet mere usikkert. Det er sandsynligt, at relevante metoder og værktøjer kan forankres i enkelte kommuner, hvis projekterne formår at dokumentere resultater og synliggøre driftsmæssige og forretningsmæssige gevinster ved deltagelsen. Enkelte projekter har inddraget jobcentre, der strategisk arbejder med substitution, grønne job og virksomhedsbehov, hvilket kan styrke den strukturelle forankring på længere sigt. Samtidig er der projekter, hvor forankringen fortsat er uafklaret, fordi manglende match mellem borgere og virksomheder har hæmmet værdiskabelsen og dermed svækket grundlaget for videreførelse.

På tværs af indsatsområdet er der opnået væsentlig læring om de organisatoriske, partnerskabs- og målgruppeforudsætninger, der skal være til stede for at lykkes med social inklusion. Erfaringerne viser, at succesfulde indsatser bygger på klare aftaler, tydelige roller og særligt tilstrækkelig forberedelsestid, så projektholderne kan sammensætte de rette partnere og sikre fælles retning. Partnerskaberne fungerer bedst, når der er fælles ejerskab og løbende koordination mellem aktørerne, og målgruppen nås mest effektivt gennem grundig visitation og individuel støtte, mens virksomhederne har behov for et tydeligt og veldefineret værditilbud.

Forenkling og forbedring

Et strategisk mål for alle Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser er at bidrage til et mere forenklet og brugervenligt erhvervsfremmesystem. Virksomhederne skal opleve det som enkelt at deltage og have høj tilfredshed samt øget kendskab til relevante tilbud. Midtvejsevalueringen viser, at virksomhederne har blandede erfaringer. Mange oplever værditilbuddet som meningsfuldt og relevant, men enkelte fravælger deltagelse, fordi projekterne opfattes som administrativt tunge og præget af registreringskrav. Det indikerer et behov for at reducere bureaukratiske processer og styrke den praktiske brugervenlighed, hvis indsatsen skal leve op til målet om forenkling – eller alternativt at projekterne lykkes med at kommunikere, at det ikke nødvendigvis er svært og tungt at deltage i projekterne.

Blandt de deltagende borgere tegner evalueringen et mere positivt billede. Spørgeskemaundersøgelser fra midtvejsevalueringerne viser, at de generelt er tilfredse med forløbene, oplever at have fået ny viden og vurderer, at aktiviteterne er tilpasset deres behov og forudsætninger. Det indikerer, at indsatsen på borgerniveau i højere grad lever op til målet om enkelhed og relevans.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser

Projekterne under ESF+ 1.3 ligger tæt op ad Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsats *Kvalificeret arbejdskraft*. Den grønne omstilling har fungeret som en ramme og et vilkår for indsatsen, men har ikke i sig selv drevet resultaterne. Midtvejsevalueringerne viser, at det grønne fokus har givet projekterne politisk og tematisk relevans, men samtidig kompliceret rekruttering og match, fordi definitionen af "grønne opgaver" har været uklar, og fordi mange virksomheder ikke oplever et konkret behov for grøn arbejdskraft. Samtidig har en del borgere haft behov for social og faglig stabilisering, før de kan deltage i sådanne opgaver.

Hvis indsatsen skal bidrage fuldt ud til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategiske mål, kræver det, at den grønne dimension anvendes mere fleksibelt og praksisnært – som en ramme for social inklusion snarere end som et styrende krav til projekternes indhold. Det betyder, at den grønne dagsorden bør fungere som en langsigtet orientering for udvikling af kompetencer og arbejdspladser, men ikke som et snævert mål for hver enkelt indsats. Erfaringerne viser, at for specifikke krav til grønne kompetencer eller opgaver kan hæmme rekruttering og deltagelse, fordi virksomhederne ofte først skal se et forretningsmæssigt incitament i den grønne omstilling, før de kan integrere sociale formål som inklusion og substitution. Det er derfor vigtigt, at fremtidige udmøntninger giver plads til, at virksomhederne selv kan definere, hvordan grøn omstilling kobles til deres udviklingsbehov og sociale ansvar.

Det er vores vurdering, at signaturindsatsens kvalificeret arbejdskraft kun i begrænset omfang har understøttet implementeringen af ESF+ 1.3. Bidraget har været tematisk relevant og retningsgivende, men endnu ikke udnyttet til at skabe sammenhæng, kommunikation og betydelig fælles læring på tværs af indsatsområdet. Indsatsen har givet et tematisk afsæt og bidraget til at skabe retning for projekterne, men fremstår mindre sammenhængende end flere af de øvrige indsatser, hvilket har betydning for mulighederne for synergi mellem projekterne.

12.4 Mål og effekter

Programmålene for ESF+ 1.3.

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ESF+ 1.3. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i programmet for Socialfond Plus for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 26: Status for de fælles indikatormål inden for ESF+ 1.3 Social inklusion

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal deltagere	4.600	1.380	1.378 (100 %)
Antal ledige deltagere	1.800	1.375	1.368 (99 %)
Antal mikro, små og mellemstore virksomheder, der modtager støtte	220	543	193 (36 %)
Antal deltagere, der er jobsøgende umiddelbart efter deltagelsen	300	273	57 (21 %)
Antal deltagere, der er i beskæftigelse, umiddelbart efter deltagelsen	700	450	131 (29 %)
Antal deltagere, der er i uddannelse umiddelbart efter deltagelsen	1.600	49	30 (61 %)

*Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 24. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ESF+ 1.3. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner. Arbejdskraft nu i fremtiden og Startblokken indgår ikke, da de per juni 2025 endnu ikke havde indsendt en afrapportering. Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.*

Bemærk at indikator *Antal deltagere, der er i beskæftigelse, umiddelbart efter deltagelsen* efter en dialog med EU-kommissionen er ændret til *Antal personer, der er i ordinær beskæftigelse eller i beskæftigelse på særlige vilkår (fx fleksjob) umiddelbart efter deltagelsen*.

Projekterne har samlet set opfyldt måltallene for antal deltagere og antal ledige deltagere. Det viser en solid rekrutteringsindsats og en bred tilslutning, men erfaringer fra midtvejs-evalueringerne tyder på, at nogle deltagere reelt står uden for den tiltænkte målgruppe, fordi de var for langt fra arbejdsmarkedet og i praksis ikke kunne varetage gældende opgaver, hvilket svækker præcisionen i forhold til indsatsens formål. Denne tendens skyldes primært den aktuelle højkonjunktur med høj beskæftigelse og lav ledighed, som har betydning hvilke kompetencer, udfordringer m.v. gruppen af ledige har.

Når det gælder deltagernes videre færd, viser resultaterne, at 57 er jobsøgende umiddelbart efter deltagelsen og 131 i beskæftigelse. Det svarer til en målopnåelse på hhv. 21 % og

29 %. Hertil kommer, at 30 deltagere umiddelbart efter deltagelsen er i uddannelse, hvilket svarer til en målopnåelse på 61 %. Denne fremdrift viser, at i hvert fald nogle deltagere bliver rykket tættere på arbejdsmarkedet, men også at resultatopnåelsen indtil videre er begrænset, når vi sammenholder med det store antal deltagere. En del af dette skyldes formentlig, at der er en tidsmæssig forskydning i hvornår output- og resultatindikatorerne opgøres. Men det hænger sandsynligvis også sammen med, at projekterne, som tidligere nævnt, har vanskeligt ved at aktivere SMV'er. 193 virksomheder har modtaget støtte, hvilket svarer til 36 % af måltallet. Hertil kommer at projekterne i forskelligt omfang har engageret yderligere virksomheder, som ikke indgår i opgørelsen af indikatoren for antal deltageraktiviteter, da de ikke vurderes at få økonomisk gevinst af indsatsen, hvorfor den reelle virksomhedsinvolvering er større end 193. Involveringen af virksomheder har stor betydning for indsatsens potentiale til at skabe varige beskæftigelseseffekter. Baseret på midtvejsevalueringerne og erfaringer med lignende projekter vurderer vi, at det er sandsynligt, at en del af de 131 deltagere, som er i beskæftigelse umiddelbart efter deltagelsen, ikke har opnået varig beskæftigelse.

Projektspecifikke outcomes inden for ESF+ 1.3

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne under ESF+ 1.3 på flere måder har styrket borgere på kanten af arbejdsmarkedets forudsætninger for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Deltagerne oplever et tydeligt personligt og fagligt udbytte – især i form af øget trivsel, større afklaring og styrkede sociale kompetencer. Mange fremhæver, at de har fået mere overskud i hverdagen, bedre indsigt i egne styrker og en fornyet tro på at kunne finde en plads på arbejdsmarkedet. Indsatserne har dermed haft en mærkbar effekt på deltagernes selvtillid, motivation og sociale inklusion – centrale forudsætninger for øget beskæftigelsesegnethed.

Resultaterne af den direkte erhvervsrettede og grønne opkvalificering er derimod mere begrænset. Kun få deltagere oplever at have opnået egentlige grønne kompetencer eller erfaringer med grønne arbejdsopgaver. Det grønne fokus fungerer derfor primært som ramme og motivationsfaktor frem for adgang til grønne jobs. Denne forskydning afspejler, at projekterne i højere grad har prioriteret at skabe sociale og personlige forudsætninger for beskæftigelse snarere end at levere direkte kompetenceløft til specifikke brancher eller fagområder. Datagrundlaget om virksomhedernes udbytte er begrænset, men kvalitative indsigter indikerer, at nogle virksomheder oplever indsatsen som meningsfuld og ser deltagelsen som et bidrag til lokal rekruttering og social ansvarlighed. Samtidig viser erfaringerne, at virksomhedernes engagement ofte drives af sociale og værdimæssige hensyn snarere end et erhvervsøkonomisk rationale, hvilket begrænser potentialet for varig forankring. Der er relativt få eksempler med vellykket vertikal substitution, hvor ledige overtager udvalgte opgaver for at frigive tid hos faglærte medarbejdere. Men hvor denne model anvendes, styrker den både deltagernes læring og virksomhedernes motivation. Substitution rummer dermed et væsentligt, men underudnyttet, potentiale til at koble sociale og forretningsmæssige mål.

Samlet set peger evalueringerne på, at projekterne har styrket borgernes forudsætninger og i nogen grad lagt grundlag for mere inkluderende praksisser i virksomhederne. Vi vurderer dog, at effektskabelsen er begrænset på kort sigt, da mange deltagere fortsat står et stykke fra ordinær beskæftigelse, og flere forløb primært har ført til midlertidige eller støttede ansættelser. Den lange effektkæde fra social stabilisering til varig beskæftigelse betyder, at meget kan gå tabt undervejs, særligt når virksomhedsdeltagelsen ikke er drevet af

et klart forretningsmæssigt incitament. Det er en forudsætning for langsigtet og bæredygtig inklusion, at det ikke drives af virksomheders gode hjerte, men at virksomheder også kan se de forretningsmæssige potentialer, fx ESG og CSR-markedsføring, men særligt også substitution i de tilfælde, hvor de mangler arbejdskraft. Det er på nuværende tidspunkt ikke vores vurdering, at projekterne er lykkedes med dette, selvom indsatserne har få eksempler på substitution.

Omkostningseffektivitet

Tabellen nedenfor viser forskelle i de teoretiske omkostninger per deltager på tværs af projekterne under ESF+ 1.3. Beregningerne er vejledende og baseret på projektbudgetter og måltal for antal deltagere, og ikke på faktisk forbrug eller realiserede aktiviteter.

Tabel 27: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ESF+ 1.3.

Indikator	Social inklusion i sønderjyske virksomheders grønne omstilling	NextGen All Inclusive	Den Grønne Bølge i Midt	Mod job og uddannelse	Grøn omstilling - en nøglebrik til social bæredygtighed	Total
Antal deltagere (mål)	400	105	200	175	500	1.380
Samlet finansiering (mio. kr.)	14,9	27,5	7,1	26,0	28,9	104,4
Omkostning / deltager (mio. kr.)	0,04	0,26	0,04	0,15	0,06	0,08
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	12,6	20,7	5,6	22,1	17,6	78,6
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (mio. kr.)	0,03	0,20	0,03	0,13	0,04	0,06

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

De laveste omkostninger findes i projekter med store deltagergrupper og lokal forankring, mens projekter med komplekse, individuelt tilpassede forløb og små målgrupper har de højeste. Forskellene afspejler primært variationer i målgruppe, virkemidler og indsatsintensitet. *NextGen All Inclusive* har en beregnet omkostning på ca. 260.000 kr. per deltager. Vi kan ikke umiddelbart se et rationale for, hvorfor dette projekts deltageromkostninger ligger så betydeligt over de øvrige. En medvirkende forklaring er dog, at måltallet for antal deltagere efter midtvejsevalueringen er blevet nedjusteret (ikke proportionelt), så projektet arbejder med et lavere antal deltagere med et næsten uændret budget.

Midtvejsevalueringerne viser, at rekruttering og fastholdelse har været mere ressourcekrævende end forventet, særligt i de grønne og virksomhedsrettede dele af indsatsen. Samlet vurderer vi, at projekterne har opnået en rimelig omkostningseffektivitet i forhold til målgruppernes kompleksitet, men der er behov for yderligere viden om, hvordan ressourcer anvendes mest effektivt i lignende sociale inklusionsprojekter. Herunder særligt hvordan rekrutteringen og fastholdelse kan gøres mere effektivt.

13 ESF+ 2.1 Kompetencer til fremtiden

13.1 Formål og indsats typer

Regionerne og regionsrådene har ansvaret for at udvælge og indstille projekter under ESF+ 2.1 *Kompetencer til fremtiden*. Formålet med indsatsområdet er at forbedre gymnasiale og erhvervsrettede uddannelsers kvalitet og arbejdsmarkedsrelevans og derved understøtte unges tilegnelse af nøglekompetencer.

Uddannelse er et vigtigt fokusområde for regionerne, fordi en veluddannet befolkning styrker regional udvikling og bosætning. Samtidig står regionerne over for flere fælles udfordringer mht. uddannelse og kvalificeret arbejdskraft. Deriblandt faldende ungdomsårgange og mangel på bestemte typer af faglærte og STEM-kompetencer (på alle uddannelsesniveauer), bl.a. relateret til grøn omstilling, digitalisering og sundhed. Udfordringer som øger behovet for rekruttering og fastholdelse på relevante kvalitetsuddannelser, der ruste de unge til at løse fremtidens udfordringer.

Under dette indsatsområde kan der søges midler til projekter, der sigter på at fremme:

- *Bæredygtighed og grønne kompetencer*: Indsatser der giver unge kompetencer til at agere bæredygtigt (fx via grønne undervisningsforløb på uddannelserne eller opkvalificering af undervisere).
- *STEM-kompetencer*: Indsatser der sporer flere unge – særligt kvinder – ind på STEM-uddannelser (fx via undervisningsforløb med fokus på teknologiforståelse, bedre vejledning eller brug af praktik).
- *Flere faglærte*: Indsatser der understøtter relevant indhold og kvalitet i uddannelserne samt øger søgning og fastholdelse på uddannelserne (fx via opkvalificering af uddannelsesvejledere, oplysning blandt elever/lærere/forældre om mulighederne i EUD, styrket matchmaking mellem lærlinge/elever og lærepladser).
- *Nye og fleksible uddannelses- og læringsformer*: Indsatser der udnytter nye teknologiske muligheder og understøtter de unges digitale forståelse og kompetencer (fx via open-source undervisningstilbud, brug af webinarer og interaktive digitale undervisningsformer).

Projekter under ESF+ 2.1 udvælges og indstilles af regionerne, der fungerer som bemyndiget organ. Erhvervsstyrelsen har ansvar for administrationen og EU-rapporteringen, og varetager den løbende dialog med projektholderne, men sparrer løbende med regionerne om det faglige indhold.

13.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt ni projekter inden for ESF+ 2.1 *Kompetencer til fremtiden*, hvoraf fem er blevet midtvejsevalueret. Ingen af projekterne indgår i en signaturindsats, men deres fokus understøtter signaturindsatsen *Kvalificeret arbejdskraft*.

Tabel 28: Overblik over projekterne inden for ESF+ 2.1. Kompetencer til fremtiden

Projektstitel	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Complementum Region Midt	SOSU STV	5,6 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	8,4 (60 %)	14,0 (100 %)	-	Ja
Copenhagen Skills	TEC	11,1 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	16,7 (60 %)	27,8 (100 %)	-	Ja
Fremtidens kloge hænder	NEG	14,5 (60 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	9,7 (40 %)	24,2 (100 %)	-	Ja
Grøn omstilling	Tietgenskolen	6 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	9 (60 %)	15 (100 %)	-	Ja
Aktiv indføring til EUD (<i>lukket</i>)	ZBC	2,5 (58 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1,8 (42 %)	4,3 (100 %)	-	Ja
Trivsel i Faglige Læringsfællesskaber	Tietgenskolen	7,1 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	10,7 (60 %)	17,8 (100 %)	-	Nej
Professionsrettet Egedal Gymundervisning på HF	nasium og HF	2,9 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	4,3 (60 %)	7,2 (100 %)	-	Nej
Nye broer til flere faglærte	SOSU H	8,0 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	12,0 (60 %)	20,0 (100 %)	-	Nej
Uddannelses-Ø Bornholm	Campus Bornholm	4,6 (40 %)	0 (0 %)	2,3 (20 %)	4,7 (40 %)	11,6 (100 %)	-	Nej
Total		64,3 (44 %)	0 (0 %)	2,3 (2 %)	80,3 (54 %)	146,9 (100 %)	-	Nej

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej. Et enkelt projekt yderligere har fået finansiering under indsatsområdet, men indgår ikke i temaevalueringen, da det er et projekt med et lille budget, som ikke er indmeldt til evaluering. Det er (B)STEM-kompetencer med verdensmålene, bæredygtighed og praksis i undervisningen.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Generelt er indsatsområdet kendetegnet ved mange projekter, der har et budget på mellem 10 og 25 mio. kr. *Copenhagen Skills* er det budgetmæssigt største projekt på 27,8 mio. kr., mens det mindste igangværende projekt er *Professionsrettet undervisning på HF*, der har et budget på 7,2 mio. Et af projekterne (*Aktiv indføring til EUD*) er lukket ned midtvejs i projektperioden, og der fremgår kun budget for den periode, hvor projektet endnu var aktivt. Projekterne beløber sig samlet til knap 150 mio. kr., hvoraf regionerne har finansieret lidt over halvdelen, mens den anden halvdel kommer fra EU. Kun i ét projekt indgår privat medfinansiering. Regionerne har generelt oplevet interesse efter midlerne, og i enkelte tilfælde er der givet afslag eller delvise tilsagn.

13.3 Status for implementeringen

De midtvejsevaluerede projekter under ESF+ 2.1 har generelt god fremdrift i forhold til de opstillede aktivitetsmål. Kun ét projekt (*Aktiv indføring til EUD*) var på tidspunktet for midtvejsevalueringen udfordret med at levere de aftalte aktiviteter og er efterfølgende blevet lukket (jf. tabellen ovenfor). Selvom hovedparten af projekterne på evalueringstidspunktet udviser tilfredsstillende fremdrift, er der dog variation i tempoet. Den største fremdrift ses i projekter, der bygger på stærke relationer til institutioner, som arbejder tæt på målgruppen i det daglige, og hvor ledelsen er aktivt involveret.

Input og organisering

Partnerkredsen bag alle projekter omfatter ungdomsuddannelsesinstitutioner, og især erhvervsskoler deltager i mange projekter som enten tilsagnsmodtager eller partnerskole. I nogle projekter indgår også andre aktører på uddannelsesområdet, deriblandt gymnasier,

VUC, kommunale uddannelsesvejledninger og videregående uddannelsesinstitutioner. I projekterne indgår et sted mellem 3 og 11 partnere, og flere af projekterne gennemføres altså i store partnerskaber. Det skal ses i lyset af, at regionerne bl.a. lægger vægt på stærke partnerskaber og samarbejde i udvælgelsen af projekter. Informationsmøder ifm. annonceringer fungerer her som vigtige fora for netværksdannelse og idéudveksling mellem aktørerne.

I alle midtvejsevaluerede projekter er organiseringen bygget op omkring én uddannelsesinstitution med det overordnede projektledelsesansvar, suppleret af lokale tovholdere hos hver partner. Disse tovholdere har ansvar for implementeringen enten på den enkelte skole eller inden for specifikke aktivitetsområder. Midtvejsevalueringerne tegner et billede af velfungerende samarbejder på tværs af projekternes partnerkredse, som understøttes af jævnlige møder i partnerkredsen. Flere projekter involverer organisationer og medarbejdere med solid erfaring i at drive socialfondsprojekter, hvilket regionerne også har tillagt værdi i vurderingen af ansøgninger.

Trods velfungerende samarbejder og jævnlige møder, er det dog vores indtryk, at flere projekter i en vis udstrækning drives som små separate indsats på de enkelte partnerskoler, der har hvert sine fokusområder og aktiviteter. Dette skal formentlig ses i lyset af skolernes forskellige uddannelsesprofiler, størrelse, elevgrundlag, opland, mv. men vi vurderer dog, at det kan være relevant at overveje, om projekterne kan have gavn af større samspil og synergi – både på tværs af partnerskoler inden for samme projekt, men også på tværs af projekter (fx i forskellige regioner), som arbejder med samme problemstillinger.

De primære opmærksomhedspunkter i midtvejsevalueringerne relaterer sig til ressourceallokering og ledelsesopbakning i de projekter, som involverer kompetenceudvikling blandt undervisere. Flere partnerskoler oplever, at det kan være svært at finde sammenhængende tid blandt lærere til kompetenceudvikling, da de ofte har en travl hverdag med mange skemalagte timer. Denne udfordring forstærkes på skoler, hvor ledelsens opmærksomhed på projektet er mere begrænset. Til gengæld har et projekt som *Grøn omstilling* haft positive erfaringer med at etablere et særligt ledesspor mhp. at understøtte, at skoleledelserne er informeret om og prioriterer ressourcer til kompetenceudvikling af lærerne.

Rekruttering

Projekterne henvender sig bredt til unge, som står overfor et kommende uddannelsesvalg og/eller er i gang med en ungdomsuddannelse. Det kan både være unge i grundskolen eller på EUD og gymnasier. Det kan også være unge voksne, som har afsluttet en ungdomsuddannelse (fx sabbatister) eller går på VUC. Udover de unge i målgruppen, beskæftiger projekterne sig også med de undervisere og fagprofessionelle, som til daglig arbejder med de unge. Typisk er fokus på at udvikle deres kompetencer mhp. at kvalificere deres daglige arbejde med de unge.

Målgrupperne betyder, at rekrutteringen i disse projekter ofte har en anden karakter end projekter under andre indsatsområder. I de fleste midtvejsevaluerede projekter deltager de unge som led i den almindelige undervisning på deres uddannelse, og deltagelsen er derfor ikke frivillig. Dette betyder også, at projekterne generelt ikke har rekrutteringsudfordringer og har en fornuftig fremdrift på antal deltagere (se afsnit 13.4).

Samtidig peger flere midtvejsevalueringer på, at vellykket rekruttering i denne type projekter afhænger af stærke relationer til de institutioner, der til daglig arbejder med unge. Det gælder både, når institutionerne selv indgår som partnere i projektet, og når partnerkredsen i forvejen har et etableret samarbejde. Fx har partnerkredsen bag *Copenhagen Skills* et solidt netværk til regionens erhvervsskoler, mens én af partnerskolerne i *Fremtidens kloge hænder* har en samarbejdsaftale med kommunen, som giver adgang til lokale folkeskoler. Disse relationer har haft stor betydning for rekrutteringen. Omvendt har projekt *Aktiv indføring til EUD* været udfordret, bl.a. fordi der ikke var etablerede samarbejdsflader til fx kommunale ungeenheder og foreningslivet – som ellers var tænkt som indgange til målgruppen.

Endelig peger midtvejsevalueringer af de samme tre projekter på, at det kan være udfordrende at komme igennem til eleverne på gymnasierne med aktiviteter, som informerer om mulighederne for at tage en EUD. Dels fordi partnerkredsen (der primært består af erhvervsskoler) mangler stærke relationer til gymnasierne. Dels fordi gymnasierne ser det som deres kerneopgave at uddanne til de videregående uddannelser (jf. gymnasieloven) og ikke til EUD, og måske kan være bange for at miste deres elever.

Virkemidlerne

Projekterne under ESF+ 2.1 rummer særligt aktiviteter, der understøtter indsatsområdets og regionernes fokus på at styrke rekruttering til og fastholdelse af unge på bestemte uddannelser (herunder særligt EUD på STEM- og velfærdsområdet). Nogle projekter arbejder med at tiltrække elever fra grundskoler, gymnasier, VUC mv. til EUD eller professionsrettede uddannelser. Andre har fokus på at fastholde de unge på den ungdomsuddannelse, som de allerede er i gang med. Projekterne rummer dog i mindre grad aktiviteter, som handler om at udvikle nye og fleksible undervisningsformer, som udnytter ny teknologi og understøtter de unges teknologforståelse.

Projekterne arbejder med forskellige typer af virkemidler, som ofte er en blanding af:

- Kompetenceudvikling blandt undervisere og fagprofessionelle på de unges uddannelsesinstitutioner, som fx skal styrke deres kompetencer til at: 1) Integrere grøn omstilling i eksisterende uddannelser, 2) understøtte elever med sproglige/faglige udfordringer (fx ordblindhed) og 3) fremme elevernes trivsel, relationer og fællesskab fx i klasserummet 4) arbejde mere praksisfagligt og professionsorienteret (både i grundskolen og på gymnasiet).
- Udvikling og afprøvning af nye undervisningsforløb, som typisk tager afsæt i kompetenceudviklingsforløb. De afprøver ny viden/værktøjer i praksis, enten på de enkelte skoler eller i et bredere samarbejde mellem undervisere på tværs af skoler (fx på tværs af grundskole og EUD).
- Udvikling af nye/forbedrede koncepter for kollektive arrangementer, der skal understøtte karrierelæring og viden blandt unge (både i grundskole, på gymnasier, FGU, mv.) om de muligheder, som EUD rummer.
- Brobygningsforløb og brug af rollemodeller/mentorer, hvor fx elever fra FGU, VUC eller gymnasiet er i praktik på en erhvervsuddannelse for at få et indblik i uddannelserne og hverdagen på skolerne.
- Etablering af videnbanker med diverse undervisnings- og vejledningsmaterialer som knytter sig til de temaer, projekterne har fokus på (se pkt. 1).

De midtvejsevaluerede projekter viser, at virkemidlerne i langt de fleste tilfælde er velfungerende. Undervisere oplever, at kompetenceudviklingen rammer et behov. Bl.a. fordi særligt erhvervsskolerne arbejder med en ungemålgruppe med mange forskellige og sammensatte udfordringer (fx diagnoser og sproglige udfordringer). Samtidig er det en nyere opgave for EUD-faglærere at tænke grøn omstilling ind i undervisning, ligesom mange lærere i grundskolen endnu er usikre på, hvordan de kan få mere praksisfaglighed ind i undervisningen. På samme vis udtrykker de fleste elever, at styrkede kompetencer hos undervisere og brug af nye værktøjer i undervisningen gør en positiv forskel for deres læring og trivsel på uddannelserne.

Hvad angår de kollektive arrangementer og brobygningsforløb er erfaringerne fra de midtvejsevaluerede projekter også overvejende positive. Undervisere er generelt tilfredse med de materialer og metoder, der knytter sig til arrangementerne, som aktiverer og vækker elevernes interesse for EUD. Samtidig får eleverne større viden og et mere positivt syn på erhvervsuddannelserne. Dog har projekt *Aktiv indføring til EUD* været udfordret mht. at udvikle fælles koncepter for kollektive vejledningsarrangementer, bl.a. fordi partnerskolernes uddannelsesprofiler er meget forskellige.

Evalueringerne peger også på en række udfordringer for, at aktiviteterne virker efter hensigten, herunder at:

- Kompetenceudviklingsforløb henvender sig til en bred målgruppe af undervisere (fra forskellige fag/uddannelser og med forskellig erfaring), hvilket gør det svært at målrette undervisningen, så den er relevant for alle.
- Nogle undervisere har svært ved at omsætte ny viden fra kompetenceudviklingsforløb i undervisningen. Fx fordi de mangler erfaring med at udvikle undervisningsmateriale (særligt på EUD) eller tid i hverdagen til at udvikle nye forløb.
- Nogle elever har svært ved at se, hvorfor der er behov for at indføre nye værktøjer eller tiltag i undervisningen, og hvordan det gavner deres skolegang.
- Erhvervsskoler rummer en bred palette af uddannelser, hvilket gør det svært at udvikle kollektive arrangementer og tilhørende vejledningsmateriale, som kan favne mangfoldigheden uden at blive for generisk.
- Elever deltager "for sent" i karrierelæringsaktiviteter (fx i gymnasiet), og er derfor vanskelige at påvirke i deres uddannelsesvalg.

Forankring

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne ofte fører til forankring af ny viden og styrkede kompetencer hos både undervisere og elever. Gennem kompetenceudvikling bliver undervisere bedre klædt på til fx at integrere grøn omstilling i undervisningen og til at skabe inkluderende læringsmiljøer for unge med sproglige eller trivselsmæssige udfordringer. Samtidig får eleverne nye færdigheder og perspektiver – fx styrkede kompetencer til at arbejde med den grønne omstilling inden for deres fag eller et mere positivt og nuanceret syn på erhvervsuddannelserne.

Selvom der sker læring og udvikling, vurderer vi, at der er en vis risiko for, at der ikke sker en varig forankring. Flere evalueringer viser, at fortsat drift af visse aktiviteter kræver ekstra ressourcer, fx fordi nye undervisningsformer som co-teaching forudsætter mere planlægning og flere undervisere, eller fordi udvikling af nyt undervisningsmateriale tager tid.

Enkelte evalueringer påpeger, at erfaringen fra tidligere indsatser er, at nye praksisser kan være vanskelige at fastholde, når projektmidlerne ophører.

Evalueringerne fremhæver samtidig en række faktorer, der kan styrke forankringen. For projekter med fokus på kompetenceudvikling og nye undervisningsforløb er det afgørende, at skoleledelserne tager ejerskab til de udviklede tilgange og aktivt understøtter en kulturændring i måden, man arbejder på. Det kræver både ledelsesmæssig prioritering og en bevidst tildeling af tid og ressourcer til underviserne – herunder adgang til faglig sparring og mulighed for fortsat udvikling. For projekter, der bygger på kollektive arrangementer og brobygningsaktiviteter, er det desuden vigtigt, at de gode erfaringer og materialer formidles videre til skoler og kommuner uden for projektsamarbejdet, så resultaterne kan brede sig og skabe varig effekt.

Forenkling og forbedring

Det er vores vurdering, at det er relativt nemt for undervisere og unge at deltage i de aktiviteter, der gennemføres som led i projekterne. Ofte finder aktiviteterne sted som led i de unges almindelige undervisning. Dog viser flere midtvejsevalueringer, at det kan være vanskeligt at frigøre sammenhængende tid til, at lærerne kan deltage i udviklingsaktiviteter, da de ofte har en travl hverdag med mange skemalagte timer, jf. afsnit 13.3 om input. Ét projekt (033. *Grøn omstilling*) har dog god erfaring med at adressere problemet ved at involvere skoleledelser gennem særlige ledelsesspor, så de bakker op om og afsætter ressourcer til udviklingsaktiviteter i projektet.

13.4 Mål og effekter

Programmålene for ESF+ 2.1. Kompetencer til fremtiden

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfaste indikatorer på output- og resultatniveau for ESF+ 2.1. *Kompetencer til fremtiden* som helhed. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i programmet for Socialfond Plus for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud. Da der på dette indsatsområde er mange projekter, som endnu ikke er midtvejsevaluerede, sonderer vi mellem projekter der er midtvejsevaluerede, og projekter der ikke er.

Tabel 29: Status for de fælles indikatormål inden for ESF+ 2.1

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Projekter der er blevet midtvejsevalueret			
Antal deltagere	7.000	15.955	10.351 (65 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder	84	116	42 (36 %)
Antal deltagere, der har gennemført forløb	5.300	14.133	10.116 (72 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning	55	95	10 (11 %)
Projekter der ikke er blevet midtvejsevalueret			
Antal deltagere	7.000	9.441	936 (10 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder	84	44	3 (7 %)
Antal deltagere, der har gennemført forløb	5.300	8.696	693 (8 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning	55	44	0 (0 %)

Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 27. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ESF+ 2.1. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Samlet set viser tabellen, at de midtvejsevaluerede projekter klarer sig relativt godt på indikatorerne for antal deltagere og antal deltagere, der har gennemført forløb. På begge indikatorer har projekterne indfriet knap tre fjerdedele af de totale projektmål, og projektmåltallene ligger betydeligt over programmålene. Projekterne har en mere begrænset fremdrift i udviklingen af nye værktøjer, strukturer og metoder, hvilket skal ses i lyset af at mange projekter endnu er i gang og vedvarende arbejder med at udvikle og tilpasse værktøjer.

De projekter, som endnu ikke er blevet midtvejsevalueret, har naturligt en mere begrænset fremdrift på output- og resultatindikatorerne, og flere af dem har endnu ikke afleveret en afrapportering.

De projektspecifikke outcomes inden for ESF+ 2.1. Kompetencer til fremtiden

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne på flere måder styrker de unges forudsætninger for at fortsætte på og gennemføre deres uddannelse eller for at søge ind på en af de uddannelser, som de specifikke projekter ønsker at styrke søgningen til. Det kommer til udtryk på flere måder:

- Underviserne oplever, at de får styrket deres kompetencer (via kompetenceudviklingstiltag) til at fremme de unges trivsel, læring og faglighed på uddannelserne. Det kan fx være via nye værktøjer og pædagogiske tilgange, der skal styrke fællesskaber og relationer mellem elever/lærere, såsom co-teaching, cooperative learning og relationspædagogik. Det kan også være gennem undervisningsforløb med særligt fokus på grøn omstilling eller praksisfaglighed.

- Underviserne får styrkede relationer til fagprofessionelle fra andre uddannelsesinstitutioner, fx i grundskolen. Det styrker deres viden om ungemålgruppen, herunder hvordan man kan (sam-)arbejde målrettet om at motivere deres interesse for bestemte uddannelser (fx på EUD).
- De unge får større viden om, hvilke muligheder der findes på EUD, og de får et mere positivt syn på uddannelserne. En mindre gruppe elever bliver også mere motiveret for at tage en EUD, men for de fleste ændrer projekterne kun i begrænset omfang ved deres uddannelsesplaner. Det er "nemmere" at rykke ved de yngre grundskoleelevers motivation end de ældre gymnasieelevers.
- De unge oplever øget trivsel og får større viden om fx grøn omstilling inden for den branche, som deres uddannelse retter sig mod, og mange får større lyst til at træffe bæredygtige valg i fremtidige jobs.

Vi vurderer, at det er sandsynligt, at de styrkede forudsætninger (nævnt ovenfor) ikke eller kun i mindre grad var opnået uden projekterne. Flere erhvervsskoler oplever, at skolernes økonomi er presset, hvilket gør det svært at finde ressourcer til bl.a. kompetenceudviklingstiltag. Det er dog muligt, at visse efteruddannelses tiltag var gennemført uanset, idet skolerne er underlagt krav til erhvervspædagogisk efteruddannelse blandt undervisere, der ikke har den uddannelse ved ansættelse (jf. bekendtgørelse om erhvervsuddannelser).

Selvom flere projekter styrker de unges viden om EUD, hvilket øger nogle deltageres motivation for at vælge en faglært uddannelse, er det pba. midtvejsevalueringerne vanskeligt at konkludere, i hvilken grad projekterne har en effekt på de unges faktiske uddannelsesvalg. Dels fordi effekten ofte først vil vise sig på lang sigt (særligt for de projekter, der retter sig mod unge i grundskolen). Dels fordi der ikke laves systematiske opsamlinger på deltageres senere uddannelsesvalg (hvilket formentlig også vil være vanskeligt). Og endelig fordi det er vanskeligt at isolere effekten af aktiviteter i projekterne, idet de unges uddannelsesvalg formes af mange faktorer, herunder nære relationer til familie og venner.

Interview med sagsbehandlere i ERST og regionerne peger også på, at der (inden for de regionale indsatsområder, herunder også ESF 2.2) mangler bedre metodiske greb og indikatorer til at sige noget mere håndfast om effekterne af denne type projekter. Det gør det vanskeligt for sagsbehandlerne at vurdere kvaliteten af projekterne.

Dog viser en tidligere effektmåling (Erhvervsstyrelsen, 2024), at denne type projekter kan øge søgningen til EUD, men har begrænset effekt på fastholdelsen. Målingen omfatter otte projekter fra den tidligere programperiode, som alle hørte under prioritetsakse 4 (Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse). Effektmålingen viser, at ca. 30 % af projektdeltagerne (i form af grundskoleelever) påbegynder en erhvervsuddannelse, mod ca. 20 % i en sammenlignelig kontrolgruppe. Fastholdelses- og gennemførelsesgraden er derimod den samme i begge grupper (ca. 68 %). Alle otte projekter havde til formål at få flere grundskoleelever til at vælge en erhvervsuddannelse og mindske frafaldet.

Omkostningseffektivitet

For at få en overordnet indikation af omkostningsniveauet per deltager i projekterne under ESF + 2.1 *Kompetencer til fremtiden* har vi i tabellen herunder lavet en beregning af projekternes samlede finansiering i forhold til deres måltal for antal deltagere. Det skal understreges, at der er tale om en teoretisk beregning, som ikke er baseret på projekternes faktiske forbrug og aktiviteter.

Tabel 30: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ESF+ 2.1 Kompetencer til fremtiden

Indikator	Complementum	Copenhagen Skills	Fremtidens kloge hænder	Grøn omstilling	Aktiv indføring til EUD
Antal deltagere (mål)	800	9.675	1.830	2.700	950
Samlet finansiering (mio. kr.)	14	27,8	24,2	15	4,3
Omkostning / deltager (DKK.)	18.000	3.000	13.000	6.000	5.000
Bevilling fra EU (mio. kr.)	5,6	11,1	14,5	6,0	2,5
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (DKK.)	7.000	1.000	8.000	2.000	3.000
Indikator	Trivsel i faglige læringsfællesskaber	Professionsrettet undervisning på HF	Nye broer til flere faglærte	Uddannelses-Ø Bornholm	
Antal deltagere (mål)	3.800	396	4.545	100	
Samlet finansiering (mio. kr.)	17,8	7,2	20,0	11,5	
Omkostning / deltager (DKK.)	5.000	18.000	4.000	115.000	
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	7,1	2,9	8,0	4,6	
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (DKK.)	2.000	7.000	2.000	46.000	

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Som det fremgår af tabellen, er der nogen forskel på de samlede og bevillingsmæssige omkostninger per deltager, når der ses på tværs af de ni projekter.

Ét projekt skiller sig ud ved at have særligt høje omkostninger per deltager sammenlignet med de øvrige projekter (*Uddannelses-Ø Bornholm*). Her er omkostningen 115.000 kr. per deltager. Det er uklart, hvorfor dette projekts deltageromkostninger ligger betydeligt højere end for de øvrige projekter, men det skyldes måske, at projektet skal løse en vanskelig udfordring (at tiltrække og fastholde unge mennesker til EUD og videregående uddannelser i et udkantsområde med et lille studiemiljø). På samme vis har et lignende projekt (*Uddannelsesbroen Bornholm*) under det regionale indsatsområde ESF+ 2.2 *Uddannelse til alle* høje deltageromkostninger sammenlignet med de øvrige projekter.

For de øvrige projekter ligger de samlede omkostninger på ca. 3.000-18.000 kr. per deltager. Projekterne har altså generelt lave omkostninger per deltager sammenlignet med øvrige indsatsområder, hvilket formentlig skyldes mange kollektive aktiviteter (fx ifm. holdundervisning). Særligt *Copenhagen Skills* har lave omkostninger, hvilket måske skal ses i lyset af, at dette projekt har mange kollektive arrangementer, en erfaren partnerkreds og stærke relationer til regionale uddannelsesmiljøer.

Forskellene på projekternes omkostninger per deltager bør naturligvis ses i lyset af projekternes forskellige karakter, både hvad angår formål, målgrupper og virkemidler. Vi vurderer dog, at det kan være relevant at skabe større klarhed over årsagerne til forskellene i deltageromkostninger på tværs af projekterne.

14 ESF+ 2.2 Uddannelse til alle

14.1 Formål og indsats typer

De danske regioner og regionsrådene udvælger og indstiller projekter under indsatsområdet ESF+ 2.2 *Uddannelse til alle*. Formålet er at fremme lige adgang til og færdiggørelse af kvalitetsuddannelse (på alle niveauer), særligt for udsatte grupper. Uddannelse er et vigtigt fokusområde for regionerne, fordi en veluddannet befolkning styrker regional udvikling og bosætning. Samtidig står regionerne over for flere fælles udfordringer mht. uddannelse og kvalificeret arbejdskraft. Deriblandt faldende ungdomsårgange, øget mistrivsel blandt unge og mangel på bestemte typer af arbejdskraft. Udfordringer som øger behovet for, at alle får uddannelse og job – uanset deres forudsætninger.

Under dette indsatsområde kan der søges midler til projekter, der sigter på at skabe:

- *God uddannelsesdækning i hele regionen*: Indsatser der understøtter samarbejde på tværs af uddannelsesinstitutioner (fx om deling af undervisere, sociale arrangementer eller andre fastholdelsesinitiativer) og fleksible undervisningsformer (fx via blended learning eller decentrale læringscentre).
- *Attraktive uddannelsesmiljøer med høj trivsel og fastholdelse*: Indsatser der kan understøtte både faglige og sociale fællesskaber (fx via faglige forløb på tværs af uddannelsesinstitutioner) og forebygge frafald (fx via metoder til tidlig opsporing og handling på mistrivsel blandt unge).
- *Uddannelsesmuligheder for ugunstigt stillede grupper*: Indsatser der hjælper unge videre fra FGU til ungdomsuddannelse (fx via tidlig afprøvning af jobfunktioner eller mentorordninger) og tilfører ufaglærte voksne kompetencer til at gennemføre en uddannelse eller opkvalificering (fx via ordblindeundervisning).

Projekter under ESF+ 2.2 udvælges og indstilles af regionerne, der fungerer som bemyndiget organ. Erhvervsstyrelsen har ansvar for administrationen og EU-rapporteringen, og varetager den løbende dialog med projektholderne, men sparrer løbende med regionerne om det faglige indhold.

14.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt 10 projekter inden for ESF+ 2.2 *Uddannelse til alle*, hvoraf fem er blevet midtvejsevalueret.

Tabel 31: Overblik over projekterne inden for ESF + 2.2 Uddannelse til alle

Projekttitle	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Fastholdelse på EUD gennem Social Bæredygtighed	Tradium	13,1 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	19,7 (60 %)	32,8 (100 %)	-	Ja
Professionalisering af FGUs inkluderende læringspraksis	FGU Østjylland	4,2 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	6,4 (60 %)	10,6 (100 %)	-	Ja
På FGU er jeg velkommen i klubben. Derfor kommer jeg!	FGU Vestegnen	3,2 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	4,8 (60 %)	8 (100 %)	-	Ja
Fra FGU til EUD	AMU Nordjylland	9,9 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	14,9 (60 %)	24,9 (100 %)	-	Ja
Ung 360 – den fælles indsats	FGU Syd- og Vestsjælland	7,9 (60 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	5,3 (40 %)	13,2 (100 %)	-	Ja
Uddannelsesbroen Bornholm	Campus Bornholm	1,0 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	1,5 (60 %)	2,5 (100 %)	-	Nej
Inkluderende læringsmiljøer for fremtidens unge	Høje-Taastrup Gymnasium	3,2 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	4,8 (60 %)	7,9 (100 %)	-	Nej
Broen til fremtiden - Styrkelse af overgangene fra FGU til EUD	FGU Trekanten	7,5 (40 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	11,3 (60 %)	18,8 (100 %)	-	Nej
Mental sundhed og hverdagstrivsel i Region Sjælland	CELF	13,0 (60 %)	0 (0 %)	0,5 (2 %)	8,2 (38 %)	21,7 (100 %)	-	Nej
Fremtiden i Fokus	ZBC	5,8 (60 %)	0 (0 %)	1,7 (16 %)	2,4 (24 %)	9,9 (100 %)	-	Nej
Total		68,8 (43 %)	0 (0 %)	2,2 (1 %)	79,3 (56 %)	150 (100%)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Samlet set er indsatsområdet karakteriseret ved mange projekter, der har relativt små budgetter på mellem 10 og 25 mio. kr. Dog har *Fastholdelse på EUD gennem social bæredygtighed* et større budget på knap 33 mio. kr., mens *Uddannelsesbroen Bornholm* har et mindre budget på 2,5 mio. kr. Regionerne har generelt oplevet interesse efter midlerne, og i enkelte tilfælde er der givet afslag eller delvise tilsagn.

14.3 Status for implementeringen

Projekterne under ESF+ 2.2 har generelt fin fremdrift, og fire ud af de fem midtvejsevaluerede projekter er ca. halvvejs eller længere med de planlagte aktiviteter på evalueringstidspunktet. Et enkelt projekt (*Ung 360 – den fælles indsats*) er dog knap så langt som de øvrige, hvilket bl.a. skyldes udfordringer med at opnå nødvendige myndighedsgodkendelser. Typisk er projekterne længst med de aktiviteter, der knytter sig til ansættelse og kompetenceudvikling af fagprofessionelle, som arbejder med projekternes målgrupper til daglig, men ikke lige så langt med elevrettede aktiviteter.

Input og organisering

Partnerkredsen bag alle projekter består af ungdomsuddannelsesinstitutioner, herunder primært erhvervsskoler og FGU-institutioner, som har den direkte kontakt med unge under uddannelse (deriblandt frafaldstruede og sårbare unge). Et enkelt projekt omfatter en videregående uddannelsesinstitution (Absalon) i partnerkredsen. Selvom VUC-sektoren er central for indsatsområdets fokus på ufaglærte voksne med behov for styrkede basale færdigheder (fx ift. læsning, skrivning, it), indgår VUC ikke i nogen af projekterne.

I projekter med større budgetter er der tale om en bred partnerkreds (op mod 14 skoler), mens de mindre projekter typisk udgøres af 2-5 partnerskoler. Ofte går en bredere kreds af aktører sammen om at udvikle konkrete projektidéer, og regionerne lægger bl.a. vægt på stærke partnerskaber og samarbejde i udvælgelsen af projekter. Informationsmøder ifm. annonceringer fungerer her som vigtige fora for netværksdannelse og idéudveksling mellem aktørerne.

I alle midtvejsevaluerede projekter – uagtet antallet af partnerskoler – har én skole ansvar for at lede det samlede projekt (projektholder), mens tovholdere på hver af partnerskolerne er ansvarlige for den lokale implementering af projektet. Den overordnede ledelse af projekterne er professionel og kompetent. Der er generelt et godt samarbejde på tværs af skolerne i de enkelte projekter, som understøttes af jævnlige møder på tværs af partnerkredsen (typisk hver anden uge eller månedligt). Ofte har de enkelte partnerskoler betydelig frihed til at implementere projektet på en måde, som passer til skolens måde at arbejde på (både til udvikling/afvikling af aktiviteter samt involvering/ansættelse af ressourcepersoner). Enkelte projekter har dog oplevet udfordringer med den lokale implementering, og de lokale tovholdere efterspørger mere central styring og retning for projektet – enten fra projektholder eller styregruppe.

Rekruttering

Projekterne henvender sig til ugunstigt stillede målgrupper, som er en del af målgruppen på indsatsområdet. Dog har projekterne altovervejende fokus på unge/unge voksne og i mindre grad voksne (over 30 år), som mangler basale færdigheder for at kunne gennemføre en uddannelse eller blive opkvalificeret.

Konkret beskæftiger de midtvejsevaluerede projekter sig med to hovedmålgrupper. Dels elever på FGU og EUD, som er i en sårbar situation og i risiko for at falde fra et gangværende skoleforløb. Dels undervisere og andre fagprofessionelle på FGU og EUD, som får mulighed for at udvikle deres faglige kompetencer og undervisningspraksis mhp. at kvalificere deres daglige pædagogiske arbejde med sårbare unge.

Målgrupperne betyder, at rekruttering i disse projekter har en lidt anden karakter end i mange andre projekter. Deltagelse er typisk ikke frivillig for eleverne, men derimod en del af deres ordinære undervisning og skolegang (der er dog også undtagelser, fx i projekter der samarbejder tæt med elevråd om frivillige sociale arrangementer). På elevsiden er rekrutteringsopgaven altså begrænset. Det betyder, at flere projekter har en god fremdrift på output- og resultatindikatorer vedrørende antal deltagere (se nedenfor). Enkelte evalueringer viser dog, at den brede rekrutteringsstrategi (hvor elever deltager i projektet som led i deres skolegang) kan have som konsekvens, at projektets aktiviteter er meget relevante for nogle, og knap så relevante for andre, hvilket kan reducere værdi, kvalitet og effektskabelse af det samlede tilbud. Vi vurderer på den baggrund, at projekterne bør forholde sig målrettet til, hvilke dele af målgruppen der har det største behov og potentiale for effekt, så ressourcerne anvendes dér, hvor de gør mest gavn.

Omvendt er der en større rekrutteringsopgave med hensyn til underviserne, da deltagelse i aktiviteter (såsom kompetenceudvikling) som udgangspunkt er frivillig. Projekterne er generelt godt med, hvad angår rekruttering af undervisere og andre medarbejdere, men flere midtvejsevalueringer viser, at det ikke altid er let. Det kan fx være vanskeligt at finde tid til kompetenceudvikling blandt undervisere, som i forvejen har mange andre opgaver på

skolen. Derudover er der forskel på undervisernes motivation og imødekommenhed, når det handler om at lære om nye metoder og tilgange, som kræver ændringer i deres pædagogiske praksis. Det kan i nogle tilfælde betyde, at projekterne ikke altid lykkes med at rekruttere de undervisere, for hvem deltagelse er mest relevant.

Virkemidlerne

Projekterne indeholder særligt aktiviteter, som understøtter indsatsområdets fokus på at styrke kvalitet, trivsel og fastholdelse på ungdomsuddannelser samt understøtte gode overgange i et uddannelsesforløb. Fx via tiltag der kan understøtte faglige/sociale fællesskaber og opfange mistro blandt eleverne. Modsat indeholder projekterne i mindre grad aktiviteter, som skal understøtte god uddannelsesdækning i hele regionen.

Alle midtvejsevaluerede projekter har aktiviteter, som retter sig mod både undervisere, medarbejdere og elever på skolerne. Blandt undervisere/medarbejdere har alle projekter fokus på kompetenceudvikling, som introducerer til temaer, værktøjer og metodiske tilgange (fx mental sundhed, værktøjer til relationskompetence, brug af recovery/rehabilitering og psykoedukation i arbejdet med unge, mv.). Ofte er et vigtigt mål med kompetenceudviklingen også, at undervisere får udviklet et fælles sprog og forståelse for elevernes udfordringer samt delt viden og erfaring om forskellige tilgange til de unge. Et enkelt projekt gennemfører kompetenceudviklingen ved at ansætte projektmedarbejdere med viden om de særlige metoder, som ønskes udbredt.

Alle projekter kombinerer kompetenceudviklingen med praktiske elevrettede elementer. Det kan fx handle om, at undervisere skal afprøve nye tilgange og metoder fra kompetenceudviklingsforløbet i deres egen undervisning. Det kan også handle om at udvikle nye værktøjer, som skal afprøves og videreudvikles som led i projektet. De konkrete tilgange, metoder og værktøjer, som afprøves blandt eleverne, varierer fra projekt til projekt. Det kan fx være aktiviteter, som understøtter eleverne ifm. opstart og overgange i deres uddannelsesforløb (fx overgange fra FGU til EUD eller fra GF1 til GF2). Det kan også være aktiviteter, som skal fastholde eleverne i et igangværende uddannelsesforløb (fx individuelle eller kollektive fastholdelsesforløb på FGU, hvor eleverne lærer teknikker til at mestre hverdagen).

To projekter supplerer kompetenceudvikling og praktisk afprøvning med online mikromålinger, hvor de løbende beder eleverne besvare et spørgeskema vedrørende deres trivsel, så undervisere har et opdateret indblik i, hvor der udfordringer og behov for indsatser. Skolerne oplever, at målingerne giver personalet bedre indsigt og fælles sprog for elevernes trivsel, ligesom eleverne får bedre mulighed for at udtrykke frustrationer og udfordringer. Dog viser evalueringerne også, at der mangler en veludviklet praksis for, hvordan skolerne skal drøfte og handle på de nye indsigter, så resultaterne omsættes til gavn for eleverne (dette uddybes neden for).

Fælles for projekterne er således, at de bygger på en antagelse om, at styrkede kompetencer og indsigt hos undervisere/medarbejdere kombineret med konkrete pædagogiske tiltag blandt eleverne tilsammen kan bidrage til, at flere unge trives, fastholdes og i sidste ende gennemfører deres uddannelse. Overordnet bekræfter midtvejsevalueringerne, at antagelserne i projekternes effektkæder ser ud til at holde stik (de specifikke outcomes og effekter uddybes i afsnittet neden for om mål og effekter), og at aktiviteterne er blevet modtaget

positivt af både undervisere og elever. Evalueringerne peger dog også på en række udfordringer for, at aktiviteterne virker efter hensigten. Det kan fx handle om, at:

- Undervisere ikke bringer ny viden/værktøjer/materialer i spil i praksis, som de har fået adgang til via kompetenceudvikling. Fx fordi det kan være svært at gå fra teori til praksis, eller der kan være modstand ift. at ændre egen praksis.
- Der mangler et vedvarende fokus på kompetenceudvikling, for at nye pædagogiske tilgange forankres og bliver en del af kulturen på en skole. Udfordringen forstærkes, når der er tale om tilgange, som underviserne ikke har benyttet før.
- Undervisere er i tvivl om, hvordan de skal tilgå, fortolke og bruge resultater fra mikromålinger til at sætte aktivt og målrettet ind de steder, hvor elever oplever udfordringer. Fx fordi der mangler en systematisk opfølgning på trivselsmålinger.
- Visse kollektive kompetenceudviklingsaktiviteter har deltagelse af en bred målgruppe (både undervisere og ledere), og at kompetenceudviklingen i mindre grad har taget bestik af deres forskellige behov, hvorfor udbyttet varierer.
- Mange elever viser sig at have mere komplekse udfordringer end først antaget, og derfor adresserer aktiviteter i projektet ikke nødvendigvis fuldt ud alle elevers behov for støtte.
- Projekterne kan afhænge af elever (fx i elevråd) til at udvikle og afvikle arrangementer, som er relevante og understøtter fællesskaber blandt de unge, og at elevernes engagement på de enkelte skoler varierer.

Samlet er det vores vurdering, at projekterne tager mange relevante virkemidler i brug, som falder inden for indsatsområdet, og har potentiale til at skabe effekt blandt deltagerne. Samtidig er det dog væsentligt, at projekterne er opmærksomme på og løbende adresserer ovenstående udfordringer, der kan spænde ben for, at potentialerne realiseres.

Forankring

Midtvejsevalueringerne viser samlet, at der sker en gradvis forankring af nye pædagogiske tilgange, metoder og værktøjer på skolerne. Medarbejderne oplever øget viden og bedre samarbejde gennem fælles kompetenceudvikling, sparring og erfaringsudveksling – blandt andet via ordninger som sparringsmakkere og jobshadowing. Flere nye værktøjer, såsom motivationsprofiltest, kompetencestafet og gruppeforløb for elever, anvendes allerede aktivt i undervisningen og vurderes at kunne leve videre efter projekternes afslutning.

Sandsynligheden for varig forankring afhænger dog af flere forhold. Den styrkes, når underviserne har gode erfaringer med de nye metoder i praksis, og når tiltagene er konkrete og lette at integrere i en travl hverdag. Evalueringerne viser, at forankring ikke sker automatisk, men afhænger af skoleledelsernes villighed til at afsætte ressourcer til det fortsatte arbejde med nye tilgange, metoder og værktøjer. Det kan fx være i form af løbende opkvalificering blandt underviserne, eller ved at udpege "ambassadører" blandt underviserne med ansvar for at holde fokus på nye metoder og værktøjer. Det kan også ske ved at forlænge ansættelsen af de ressourcepersoner, som projektet har ansat, så de fortsat kan bidrage med deres ekspertise inden for fx brug af recovery, rehabilitering og psykoedukation blandt eleverne.

Forenkling og forbedring

Både de regionale udviklings- og uddannelsesplaner og indsatsområdet lægger vægt på, at adgang til uddannelse skal være enkel og overskuelig for alle – både geografisk

(uddannelses tilbud tæt på), strukturelt (tydelige karriereveje og vejledning) og gennem fleksibilitet (fx digital eller hybrid undervisning). Flere projekter fokuserer på at støtte unge i deres uddannelsesvalg og overgange (fx fra FGU til EUD), men i mindre grad på unges behov for uddannelser tæt på bopælen og fleksible undervisningsformer, når afstanden er stor. En undtagelse er projekt *Uddannelsesbroen Bornholm*, der søger at tiltrække og fastholde elever på øens erhvervsuddannelser for at opretholde et lokalt uddannelsesudbud.

Det er vores vurdering, at det er relativt nemt for både undervisere og elever at deltage i aktiviteter, der er gennemført som led i de midtvejsevaluerede projekter (hvilket også afspejles i projekternes output- og resultatindikatorer nedenfor). Både undervisere og elever har deres daglige gang på skolerne, hvor aktiviteterne finder sted, og i mange projekter er de elevrettede aktiviteter en del af deres ordinære undervisning, jf. afsnit om rekruttering. I enkelte projekter har man desuden forsøgt at gøre rekruttering og koordinering forbundet med aktiviteter på tværs af skoler nemmere ved at indskrive alle nyopstartede elever i projektet. I det konkrete projekt betyder det fx, at alle elever på FGU's metalhold automatisk kommer i brobygning på EUD som smed el.lign. som led i deres FGU-forløb.

14.4 Mål og effekter

Programmålene for ESF+ 2.2 Uddannelse til alle

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ESF + 2.2 *Uddannelse til alle*. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i programmet for Socialfond Plus for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud. Da der på dette indsatsområde er mange projekter, som endnu ikke er midtvejsevaluerede, sonderer vi mellem projekter der er midtvejsevaluerede, og projekter der ikke er.

Tabel 32: Status for de fælles indikatormål inden for ESF + 2.2 Uddannelse til alle

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Projekter der er blevet midtvejsevalueret			
Antal deltagere	2.600	7.207	7.143 (99 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder	45	62	23 (37 %)
Antal deltagere, der har gennemført forløb	1.800	5.165	5.356 (+100 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning	27	54,00	16 (31 %)
Projekter der ikke er blevet midtvejsevalueret			
Antal deltagere	2.600	3.289	65 (2 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder	45	26	0 (0 %)
Antal deltagere, der har gennemført forløb	1.800	2.055	49 (2 %)
Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning	27	23	0 (0 %)

Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 30. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ESF+ 2.2. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Samlet set viser tabellen, at de midtvejsevaluerede projekter har en god fremdrift på indikatorerne for antal deltagere og antal deltagere der har gennemført forløb. På begge indikatorer har projekterne indfriet deres måltal, og projektmåltallene ligger betydeligt over programmålene. Den høje fremdrift skal formentlig ses i lyset af, at mange deltagere medvirker i projekterne som led i deres almindelige undervisning på deres uddannelse (hvilket reducerer rekrutteringsopgaven). Fremdriften dækker dog også over, at nogle projekter har en betydelig overperformance mht. antal deltagere, mens et enkelt projekt stadig er et stykke fra at realisere sine måltal. Projekterne har en mere begrænset fremdrift, hvad angår nye værktøjer, strukturer og metoder, hvilket skal ses i lyset af, at mange projekter endnu er i gang og vedvarende arbejder med at udvikle og tilpasse værktøjer.

Nyere projekter (der endnu ikke er blevet midtvejsevalueret) er – ikke overraskende – knap så langt mht. antal deltagere og nye værktøjer, strukturer og metoder.

De projektspecifikke outcomes inden for ESF + 2.2 Uddannelse til alle

Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne på flere måder er med til at skabe rammer omkring de mest udsatte elever på de involverede skoler, som styrker deres forudsætnin-ger for at gennemføre den uddannelse, som de er i gang med eller skal overgå til (fx ved overgange fra FGU til EUD). Det kommer til udtryk på flere måder:

- Undervisere på skolerne får større indsigt i elevmålgrupperne og får styrket deres kompetencer (via kompetenceudviklingstiltag) til at arbejde med de mest udsatte unge. Vha. nye pædagogiske værktøjer/metoder kan de tilgå eleverne på nye måder, der både styrker relationen til de unge og hæver kvaliteten af undervisningen.

- Undervisere og ledere på skolerne får bedre indsigt i trivselsudfordringer (via mikromålinger) blandt eleverne. Det giver undervisere/ledere et fælles billede og sprog for aktuelle trivselsudfordringer, og det styrker deres muligheder for at iværksætte målrettede indsatser blandt eleverne. Samtidig får eleverne mulighed for at udtrykke frustrationer og ønsker via målingerne.
- Elever oplever styrket trivsel og mestring af hverdagslivet via deltagelse i elevrettede aktiviteter (fx fastholdelsesforløb eller særlige undervisningsforløb). Det kan fx handle om, at de er blevet bedre til at komme i skole, er glade for deres hold/klasse, føler sig trygge ved at deltage i undervisningen og har en god relation til underviserne.
- Elever oplever større afklaring og mod på uddannelse og job (fx via brobygningsforløb). Det kan fx handle om, at de er blevet mere afklarede med, hvilken uddannelse de gerne vil have, og at de føler sig mere parate, trygge og motiverede for at starte på en uddannelse efter FGU.

Det er vores vurdering, at det er sandsynligt, at de styrkede rammer og forudsætninger (nævnt ovenfor) i mange tilfælde ikke var opnået uden projekterne. Vi vurderer desuden, at hvis der skal gøres en særlig indsats på skolerne for at understøtte arbejdet med udsatte unge på FGU og EUD, så vil det formentlig kræve tilførsel af ressourcer. Det er dog muligt, at det i fremtiden vil blive nemmere for erhvervsskolerne selv at finansiere lignende tiltag målrettet undervisere og elever som følge af den nye politiske aftale om investeringer til at styrke erhvervsuddannelserne.

Selvom projekterne styrker elevernes forudsætninger for at gennemføre en uddannelse, er det pba. midtvejsevalueringerne vanskeligt at konkludere entydigt, om projekterne har en positiv effekt på elevernes faktiske gennemførelse af den uddannelse, som de er i gang med eller overgår til ifm. projektet. Dels fordi midtvejsevalueringerne typisk gennemføres på et tidspunkt, hvor mange deltagere er et stykke fra at afslutte deres uddannelse. Dette vanskeliggør en opgørelse af frafald/fastholdelse blandt elever, der har deltaget i projekterne (holdt op imod elever der ikke har deltaget i projekterne). Dels fordi det kan være svært at isolere effekten af de tiltag, der er gennemført som led i projekterne (mange forskellige faktorer vil formentlig spille ind på de unges frafald/fastholdelse). Projekterne indsamler dog oplysninger om deltagerne i form af CPR-nummer, som på sigt gør det muligt at undersøge gennemførelsesgraden blandt deltagergruppen sammenlignet med en kontrolgruppe. Interview med Erhvervsstyrelsens sagsbehandlere på dette indsatsområde peger også på, at indikatorerne er relativt løst defineret, og at det er vanskeligt at bruge dem til at vurdere kvaliteten og projekterne.

En tidligere effektmåling (Erhvervsstyrelsen, 2024) viser dog, at denne type projekter kun har haft begrænset effekt på fastholdelsen i erhvervsuddannelserne (EUD). Målingen omfattede otte projekter fra den forrige programperiode, der alle hørte under prioritetsakse 4 *Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse*. Effektmålingen viste, at fastholdelses- og gennemførelsesgraden blandt de elever, der deltog i projekterne (i dette tilfælde grundskoleelever), var på niveau med en sammenlignelig kontrolgruppe – omkring 68 % i begge grupper. I den nuværende strukturfondsperiode er der naturligvis tale om nye projekter, sandsynligvis med andre aktører og virkemidler. Ikke desto mindre vurderer vi, at det er relevant at følge op på fastholdelses- og frafaldsgraden i lyset af resultaterne fra effektmålingen i 2024.

Omkostningseffektivitet

For at få en overordnet indikation af omkostningsniveauet per deltager i projekterne under ESF + 2.2 *Uddannelse til alle* har vi i tabellen herunder lavet en beregning af projekternes samlede finansiering i forhold til deres måltal for antal deltagere. Det skal understreges, at der er tale om en teoretisk beregning, som ikke er baseret på projekternes faktiske forbrug og aktiviteter.

Tabel 33: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ESF + 2.2 *Uddannelse til alle*

Indikator	Fastholdelse på EUD gennem social bæredygtighed	Professionalisering af FGUs inkluderende læringspraksis	På FGU er jeg velkommen i klubben. Derfor kommer jeg!	Fra FGU til EUD	Ung 360 – den fælles indsats
Antal deltagere (mål)	4.500	120	600	1.180	807
Samlet finansiering (mio. kr.)	32,8	10,6	8,0	24,9	13,2
Omkostning / deltager	7.000	88.000	13.000	21.000	16.000
Bevilling fra EU (mio. kr.)	13,1	4,1	3,2	9,9	7,9
Bevillingsmæssig omkostning / deltager	3.000	34.000	5.000	8.000	10.000
Indikator	Uddannelsesbroen Bornholm	Inkluderende læringsmiljøer for fremtidens unge	Broen til fremtiden - Styrkelse af overgangene fra FGU til EUD	Mental sundhed og hverdagstrivsel i Region Sjælland	Fremtiden i Fokus
Antal deltagere (mål)	30	215	1.200	1.284	560
Samlet finansiering (mio. kr.)	2,6	7,9	18,8	21,7	9,9
Omkostning / deltager	85.000	37.000	16.000	17.000	18.000
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	1,0	3,2	7,5	13,0	5,8
Bevillingsmæssig omkostning / deltager	34.000	15.000	6.000	10.000	10.000

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Som det fremgår af tabellen, er der både forskel på de samlede omkostninger per deltager og de bevillingsmæssige omkostninger per deltager på tværs af de 10 projekter. Det er fælles for alle projekter, at antal deltagere dækker over elever (ikke undervisere), som indgår i projektet.

To projekter skiller sig ud ved at have relativt høje omkostninger per deltager (*Professionalisering af FGUs inkluderende læringspraksis* samt *Uddannelsesbroen Bornholm*). For begge projekter ligger den samlede omkostning per deltager på over 85.000 kr. Det er uklart, hvorfor disse projekters deltageromkostninger ligger betydeligt højere end de øvrige projekter, men det skal måske ses i lyset af, at de retter sig mod særligt sårbare målgrupper (frafalds-truede FGU-elever) og skal løse en vanskelig udfordring (at tiltrække og fastholde unge mennesker til erhvervsuddannelser i et udkantsområde). Et enkelt projekt (*Fastholdelse på EUD gennem social bæredygtighed*) har modsat relativt lave omkostninger sammenlignet med de øvrige projekter. Samme projekt har derudover haft et betydeligt højere antal deltagere gennem projektet, end måltallene foreskriver, og de reelle omkostninger er således lavere endnu. Det skyldes formentlig, at projektet primært indeholder kollektive, elevrettede aktiviteter, hvor det er muligt at have mange elever igennem på én gang.

Forskellene på projekternes omkostninger per deltager bør naturligvis ses i lyset af projekternes forskellige karakter, både hvad angår formål, målgrupper og virkemidler. Vi vurderer dog, at det kan være relevant at skabe større klarhed over årsagerne til, at nogle projekter skiller sig ud med betydeligt højere deltageromkostninger end andre. Samtidig bør det bemærkes, at der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem deltageromkostninger og evnen til at skabe reelle effekter på længere sigt.

15 ESF+ 3 Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed

15.1 Formål og indsattstyper

Det overordnede formål med indsatsen ESF+ 3 *Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed* (herefter hjemløshed) er at fremme social integration af mennesker, der er truet af fattigdom eller social udstødelse, herunder de socialt dårligst stillede personer og børn. Indsatsen retter sig mod borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed og er bygget op om tre målgrupper: unge i risiko for hjemløshed, hjemløse der udskrives fra medicinsk eller psykiatrisk behandling, samt gadesovere. Fælles for indsatsen er, at den skal forbedre målgruppernes livsbetingelser med initiativer, som supplerer allerede eksisterende og fremtidigt planlagte indsatser på hjemløshedsområdet.

- *Indsatsen rettet mod udsatte unge* har til formål at forebygge, at de havner i hjemløshed, samt hjælpe de unge, som allerede er i en hjemløshedssituation. Aktiviteter kan fx handle om at styrke udsatte unges netværk, at rådgive og støtte tidligere anbragte, udsatte unge, om økonomiske, sociale og juridiske anliggender, eller om at styrke de unges mentale sundhed med fokus på behandling af traumer.
- *Indsatsen rettet mod hjemløse, som udskrives til gaden efter behandling*, kan fx handle om at opsøge og kommunikere med indlagte borgere om deres ønsker og behov efter udskrivelse, samt at rådgive og støtte den del af målgruppen, som ikke får den hjælp og støtte, de har behov for i de nuværende indsatser.
- *Indsatsen rettet mod gadesovere* har fokus på at tilbyde en intensiv, specialiseret og fleksibel social, behandlingsfaglig og administrativ støtte, der er tilpasset den enkeltes behov. Aktiviteter kan fx handle om at inkludere målgruppen i aktiviteter, der udvider deres netværk, giver dem mulighed for at bidrage til fællesskaber gennem frivillighed, gør dem i stand til at benytte eksisterende tilbud og bringer dem tættere på uddannelse og beskæftigelse.

Projekter under ESF+ 3 udvælges og indstilles af Social- og Boligstyrelsen, der fungerer som bemyndiget organ. Erhvervsstyrelsen har ansvar for administrationen og EU-rapporteringen, og varetager den løbende dialog med projektholderne, men sparrer løbende med Social- og Boligstyrelsen om det faglige indhold.

15.2 Bevillingerne og projekterne

Indtil nu er der givet bevilling til tre projekter under ESF+ 3, hvoraf to er blevet midtvejs-evalueret.

Tabel 34: Overblik over projekterne inden for ESF+ 3 Hjemløshed

Projekttitle	Tilsagnsmodtager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
Kompasset Kirkens Korshær	Kirkens Korshær	6,2 (90 %)	0 (0 %)	0,7 (10 %)	0 (0 %)	6,9 (100 %)	Nej	Ja
Pakhuset - Trin for Trin	Frelsens Hær	7,5 (72 %)	0 (0 %)	2,9 (28 %)	0 (0 %)	10,4 (100 %)	Nej	Ja
Styrket indsats til unge i hjemløshed	Københavns Kommune	8,1 (90 %)	0 (0 %)	0,9 (10 %)	0 (0 %)	9,0 (100 %)	Nej	Nej
Total		21,8 (83 %)	0 (0 %)	4,5 (17 %)	0 (0 %)	26,3 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Indsatsområdet er kendetegnet ved et lille antal projekter med relativt beskedne budgetter i størrelsesordenen 7-10 mio. kr. De tre igangsatte projekter udgør samlet ca. 26 mio. kr., hvoraf langt størstedelen er finansieret af EU-midler, mens den private medfinansiering kun udgør en mindre del. Denne fordeling kan tilskrives, at ESF+ kun kræver 10 % national medfinansiering under dette indsatsområde. Der var begrænset konkurrence om midlerne på indsatsområdet, og ansøgerkredsen indeholdt primært NGO'er, der arbejder med social og velgørende formål. Det relativt komplekse administrative setup stiller krav til organisatorisk kapacitet og erfaring med EU-projekter, hvilket betød, at nogle ansøgere havde større gennemslagskraft end andre.

15.3 Status for implementeringen

Projekterne under ESF+ 3 har generelt god fremdrift og gennemfører aktiviteter i et omfang, der svarer til – og flere steder overstiger – de opstillede målsætninger. Den positive fremdrift afspejler både en høj efterspørgsel i målgruppen og en solid implementeringskapacitet hos projektholderne. De tre projekter arbejder med forskellige målgrupper, som alle befinder sig i udsatte positioner, men med varierende grader af kompleksitet og behov. Det er vores vurdering, at helhedsorienterede og mere intensive indsatser har den største effekt på deltagernes trivsel og stabilitet. Der er dog fortsat et betydeligt spænd mellem projekternes aktiviteter og indsatsområdets overordnede mål om social integration, som typisk kræver længerevarende og kontinuerlige forløb. Vi vurderer derfor, at aktiviteterne primært bidrager til et fundament for, at hjemløse får kontakt med systemet, og dermed på sigt kan få hjælp til at bevæge sig mod større social og økonomisk selvstændighed.

Input og organisering.

Det gælder for alle tre projekter under indsatsen, at de er drevet af enkle partnerskabsmodeller, ofte kun med én projektholder eller et begrænset antal partnere. Denne organisering adskiller dem fra øvrige indsatsområder, hvor partnerskaberne typisk er bredere og mere komplekse, og den ser ud til at passe godt til ESF+ 3. Organiseringen af indsatsområdet bygger delvist på erfaringer fra det tidligere program FEAD, som blev administreret af Social- og Boligstyrelsen. De NGO'er, der aktuelt står bag projekterne under ESF+ 3, deltog også i FEAD og har gennem dette arbejde opbygget indgående viden om målgruppen – en viden, som de nu bruger aktivt i indsatserne målrettet gadesovere og EU-migranter. Det tredje projekt, drevet af Københavns Kommune, retter sig mod unge i hjemløshed – en målgruppe, som kommunerne generelt har vanskeligt ved at rekruttere, og hvor indsatsen

har til formål at forbedre de unges sociale og boligmæssige situation. Midtvejsevalueringerne viser, at projekterne generelt besidder de nødvendige grundkompetencer – især et solidt kendskab til og erfaring med målgruppen – men samtidig har et vedvarende behov for sproglige ressourcer, juridisk bistand og indsigt i komplekse systemiske regler. Behovet afspejler, at indsatsområdet er præget af strukturelle barrierer som lange sagsgange, komplekse regelværk og afhængighed af eksterne aktører som SKAT, CPR-registre og et presset boligmarked.

Særligt de NGO-drevne projekter er udfordret af disse rammevilkår. De bruger en uforholdsmæssig stor del af deres ressourcer på at navigere i administrative processer fremfor på kerneopgaven. Organiseringen er samtidig sårbar, fordi ressourcerne er begrænsede, og ansvaret ofte hviler på få nøglemedarbejdere.

Vi vurderer, at det vil være fordelagtigt, hvis NGO-projekterne indgår mere formaliserede partnerskaber med centrale offentlige instanser som SKAT, kommuner (herunder jobcentre) og boligmyndigheder. Sådanne samarbejder kan styrke rådgivningen, reducere sagsbehandlingstider og skabe bedre koordination mellem sektorer – og dermed frigøre ressourcer til det, der er indsatsens kerne, nemlig at understøtte tillid, stabilitet og social integration for borgere i (risiko for) hjemløshed. Det vil også alt andet lige understøtte forankringen af indsatserne, hvis NGO'er indgår partnerskaber med kommuner og regioner, som økonomisk har bedre mulighed for at videreføre effektfulde indsatser, end NGO'erne.

Rekruttering

Projekterne henvender sig til borgere, der ofte har begrænset tillid til det offentlige system. I de NGO-drevne projekter, der arbejder med gadesovere og EU-migranter med særlige behov, sker rekrutteringen primært gennem mund-til-mund-metoden, hvor migranter deler viden om tilbud i deres netværk, samt gennem samarbejdspartnere som herberger og væresteder, der henviser borgere videre. Denne form for organisk rekruttering vidner om høj relevans og tillid til projekterne blandt målgruppen. Der er dog væsentlige forskelle i, hvordan projekterne screener og afgrænser målgruppen. I ét projekt gennemføres screening, hvor deltagere skal være jobparate og uden aktivt misbrug. Det betyder, at projektet i højere grad arbejder med migranter, der har ressourcer til at tage skridtet mod beskæftigelse. I et andet projekt er målgruppen bredere og mere udsat, idet de også hjælper EU-migranter (også nogle uden engelskundskaber) med misbrug eller uden andre steder at søge støtte. Denne variation påvirker både graden af sårbarhed i deltagergruppen og projekternes muligheder for at skabe hurtige resultater.

I det kommunale projekt, der fokuserer på unge i hjemløshed, foregår rekrutteringen struktureret via kommunale enheder i Socialforvaltningen, jobcentre, psykiatrien, uddannelsesinstitutioner, fængsler og NGO'er. Rekrutteringen tager udgangspunkt i den unges aktuelle parathed og behov. For mange unge handler deltagelse først om at anerkende eget behov for hjælp, og projektets tværfaglige tilgang og samarbejde mellem sektorer gør det muligt at skabe denne tillid. Erfaringerne viser, at mange unge hjemløse har ubehandlede helbredsproblemer, og at mødet med projektet ofte fører til, at de sluses videre til behandling og andre sociale tilbud – et centralt eksempel på den helhedsorienterede og opsporende tilgang, som indsatsen tilstræber.

Samlet set fungerer rekrutteringen fint i alle projekter, men på forskellige præmisser. NGO-projekterne når de mest udsatte borgere og bidrager til at skabe adgang og tillid, mens de

mere strukturerede kommunale indsatser sikrer sammenhæng og videre forløb. Hvor ét projekt hurtigere kan dokumentere progression mod job og stabilitet, arbejder et andet med de mest sårbare, hvor vejen til effekter er længere. Projekterne komplementerer på sin vis også hinanden ved at favne både unge, gadesovere og migranter – og dækker dermed en stor del af spektret af borgere i (risiko for) hjemløshed.

Virkemidler

Fælles for projekterne under ESF+ 3 er, at de kombinerer opfyldelse af basale behov med relationsbåret og helhedsorienteret støtte, der adresserer både beskæftigelse, sociale forhold og adgang til rettigheder. På trods af dette fælles udgangspunkt varierer indhold og organisering. NGO-projekterne tilbyder både intensive og mindre intensive forløb med adgang til mad, seng, bad og rådgivning om registrering, jobsøgning og bankforhold, mens det kommunale projekt arbejder mere tværfagligt og struktureret med fire borgerrettede aktiviteter; brobygning, myndighedsindsats, beskæftigelse og civilsamfundsdeltagelse. Det kommunale projekt adskiller sig fra tidligere indsatser ved særligt at have civilsamfundet med i en bærende rolle. Det stiller særlige krav til rekrutteringen, da projektet arbejder med unge mennesker med komplekse udfordringer og større behov end dem de typisk møder i socialforvaltningen.

Midtvejsevalueringerne viser, at virkemidlerne virker efter hensigten. Dækning af basale behov skaber tryghed og gør deltagerne mere modtagelige for rådgivning. Tillidsfulde relationer mellem medarbejdere og deltagere er afgørende for fastholdelse og progression, og den helhedsorienterede tilgang matcher målgruppens komplekse behov. Medarbejdernes erfaring og kendskab til målgruppen styrker indsatsen, mens samarbejde med eksterne aktører er en vigtig forudsætning for rekruttering og videre støtte.

Udfordringerne knytter sig især til rammevilkårene. Når basale tilbud og rådgivning ikke længere er samlet ét sted – som hos Kompasset efter tab af egne faciliteter – svækkes kontakten til borgerne. Pakhusets intensive forløb opleves tilsvarende som for korte til at skabe varig stabilitet. Ressourceknaphed og mangel på specialiserede kompetencer gør organiseringen sårbar, og forskellig målgruppeafgrænsning betyder, at nogle projekter når de mest udsatte, mens andre risikerer at afvise de svageste, hvilket understreger behovet for tæt koordinering og sammenhængende indsatser.

Samlet set viser erfaringerne, at virkemidlerne fungerer efter hensigten, og at projekterne lykkes med at få fat i målgruppen, skabe tillid og tryghed samt motivere borgerne til at tage imod hjælp. Det fungerer særligt godt, når projekterne tiltrækker borgerne gennem opfyldelse af deres basale behov. Hverken projektholderne, Social- og Boligstyrelsen eller vi har imidlertid systematisk data på, hvad der sker med borgerne efter deres kontakt til projektet, herunder om de glider ud af systemet igen. Derfor er det også vanskeligt at udtrække viden om, hvilke virkemidler som er mest effektfulde på den lange bane. Det afhænger i høj grad af, hvilke virkemidler og andre indsatser, som de enkelte projekter følges op med.

Forankring

Forankring er en gennemgående udfordring på tværs af projekterne under prioritet 3 i ESF+, og særligt for de NGO-drevne indsatser. Fælles for projekterne er en afhængighed af midlertidige midler, da hverken fonde eller kommuner i udgangspunktet ønsker at påtage sig et varigt økonomisk ansvar for hjemløse. Særligt ikke for hjemløse EU-migranter, hvor tilbuddet af indsatser risikerer at tiltrække flere hjemløse til en kommune. Samtidig peger

projekterne på en manglende politisk opbakning til at sikre kontinuitet i arbejdet med målgruppen, hvilket bl.a. kommer til udtryk ved, at der ikke er andre statslige eller kommunale puljer, som NGO'erne kan søge midler fra.

NGO-projekterne arbejder aktivt med vidensdeling, metodeudvikling og intern standardisering som måder at bevare og videreføre erfaringer efter projektperioden. Ét projekt fokuserer på at udbrede metoder og værktøjer internt og til andre aktører, hvilket styrker den faglige arv, men ikke løser de økonomiske udfordringer. Et andet projekt arbejder mere formelt med daglige rapporter, handlings- og exit-planer samt løbende dialoger med kommunen, men står fortsat uden efterværn og uden sikker finansiering, når projekterne afsluttes.

Samlet set peger erfaringerne på, at projekterne kan forankres fagligt og metodisk – gennem vidensdeling, netværk og kompetenceopbygning – men ikke økonomisk og strukturelt. En varig forankring forudsætter, at kommuner eller regioner ser en social og økonomisk gevinst i at videreføre indsatsene, fx gennem reduceret pres på sociale systemer. Dette er dog vanskeligt, fordi lovgivningen begrænser kommunernes mulighed for at hjælpe EU-migranter, og fordi målgruppen ofte falder uden for det kommunale ansvarsområde. Dermed forbliver forankringen afhængig af midlertidige bevillinger og frivilligt engagement frem for faste offentlige strukturer, hvilket svækker kontinuiteten i indsatsen og muligheden for langsigtet social integration – og i sidste ende også effekt.

Forenkling og forbedring

Det er vores vurdering, at behovet for forenkling og forbedring ikke handler om at ændre projekternes grundlæggende virkemidler, men om at lette de rammer, som indsatsen udfolder sig inden for. Samtidig anerkender vi, at både Social- og Boligstyrelsen og Erhvervsstyrelsen har taget skridt i retning af at tilpasse systemet til målgruppens kompleksitet – fx ved at afsøge mere fleksible rammer og justere administrative krav, så indsatsen i højere grad understøtter de praktiske realiteter for projekter, der arbejder med borgere lang fra arbejdsmarkedet. Midtvejsevalueringerne peger på, at stærkere og mere formaliserede partnerskaber med offentlige instanser samt bedre adgang til specialiserede kompetencer (fx juridisk bistand) kan reducere de administrative barrierer, der i dag binder betydelige ressourcer. Der ligger dermed et væsentligt potentiale i at mindske den strukturelle kompleksitet, så projekternes sparsomme ressourcer i højere grad kan frigøres til kerneopgaven. Samtidig er dette dog en opgave, der rækker udover det enkeltes projekt handlemuligheder og afhænger af, hvordan systemet omkring indsatsen er organiseret og forvaltet.

15.4 Mål og effekter

Programmålene for ESF+ 3 hjemløshed

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ESF+ 3. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i programmet for Socialfond Plus for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

Tabel 35: Status for de fælles indikatormål inden for ESF+ 3 Hjemløshed

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal deltagere	2.300	750	758 (+100 %)
Antal deltagere, som anvender øvrige eksisterende tilbud efter de er stoppet i projektet	1.570	430	527 (+100 %)

*Noter: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 33. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ESF+ 3. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.*

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser, at projekterne under ESF+ 3 *Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed* samlet set har opnået en meget høj målopfyldelse midtvejs i programperioden og er lykkedes med rekruttere flere deltagere end forventet. Særligt *Pakhuset* har også en stor fremdrift i antallet af deltagere, som anvender øvrige eksisterende tilbud, efter de er stoppet i projektet. Det indikerer, at indsatsen har høj relevans og efterspørgsel i målgruppen samt et effektivt samarbejde med øvrige aktører. Vi vil dog bemærke, at det samlede programmål formentlig ikke nås, da der på nuværende tidspunkt ikke forventes igangsat flere projekter udover ét sjællandsk projekt. Det hænger sandsynligvis sammen med, at programmålene er baseret på erfaringerne fra FEAD, hvor indsatserne var kortere og indeholdt flere deltagere, end projekterne igangsat under prioritet 3 i ESF+ i den nuværende programperiode.

De projektspecifikke outcomes

De gennemførte midtvejsevalueringer viser, at projekterne samlet har bidraget til at styrke deltagernes sociale, økonomiske og personlige forudsætninger for et mere stabilt liv. Gennem opfyldelse af basale behov, tillidsfulde relationer og helhedsorienteret støtte har deltagerne opnået større tryghed, bedre trivsel og øget forståelse af det danske system. Projekterne har især bidraget til, at borgerne får adgang til centrale rettigheder som CPR-nummer, skattekort og bankkonto – grundlæggende forudsætninger for at kunne arbejde og deltage i samfundet. Derudover har mange deltagere modtaget konkret støtte til jobsøgning, CV-skrivning og ansættelse, hvilket for flere har ført til beskæftigelse eller tættere tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er samtidig vores vurdering, at projekterne under prioritet 3 i ESF+ i høj grad bør forstås som sociale og forberedende indsatser. Det overordnede mål er at mindske antallet af hjemløse og styrke borgernes sociale, økonomiske og bolig-mæssige stabilitet. Beskæftigelse indgår typisk som det næste led i effektkæden, når deltagerne har opnået en vis grad af stabilitet i tilværelsen. Projektholdere udtrykker desuden, at der er behov for at justere og supplere de fastsatte resultatmål, så projekternes reelle resultater afspejles mere retvisende. De oplever, at det giver et misvisende billede, når unikke brugere kun tælles én gang, selvom den samme deltager kan modtage flere forskellige forløb og dermed opnå et samlet større udbytte. Hertil kommer, at projekterne ikke indsamler CPR-numre, men baserer sig på kvalificerede skøn over antallet af deltagere. Dette gør det nemmere at nå målgruppen, da dele af den sandsynligvis vil være afvisende for at oplyse deres CPR-numre, men det reducerer også kontrolmulighederne og vanskeliggør systematisk opfølgning på, om deltagerne faktisk kommer i beskæftigelse.

Vi vurderer, at projekterne er forudsætningsskabende og skaber sociale og stabiliserende resultater, som er nødvendige for, at målgruppen på sigt kan bevæge sig mod

beskæftigelse og varig social integration. Den langsigtede effektskabelse afhænger i høj grad af, om indsatsen følges op af kommunale og tværgående indsats, der kan understøtte målgruppens næste skridt mod arbejdsmarkedet og en stabil tilværelse. Uden en sådan opfølgning – særligt for grupper som EU-migranter – er der en risiko for, at de opnåede stabiliserende resultater ikke omsættes til varige forbedringer i beskæftigelse eller livssituation

Omkostningseffektivitet

For at få en overordnet indikation af omkostningsniveauet per deltager i projekterne under prioritet 3 i ESF+ er der i tabellen herunder lavet en beregning af projekternes samlede finansiering i forhold til deres måltal for antal deltagere. Det skal understreges, at der er tale om en teoretisk beregning, som ikke er baseret på projekternes faktiske forbrug og aktiviteter.

Tabel 36: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ESF + 3 Hjemløshed

Indikator	Kompasset Kirkens Korshær	Pakhuset - Trin for Trin	Styrket indsats til unge i hjemløshed	Total
Antal deltagere (mål)	175	375	200	750
Samlet finansiering (mio. kr.)	6,9	10,4	9,0	26,3
Omkostning / deltager (mio. kr.)	0,04	0,03	0,05	0,04
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	6,2	7,5	8,1	21,8
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (mio. kr.)	0,04	0,02	0,04	0,03

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsvaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Tabellen viser, at der er mindre variation i omkostningen per deltager på tværs af projekterne under prioritet 3 i ESF+ trods forskelle i indsatsens varighed, organisering, intensitet og målgruppe profil. Set i lyset af at projekterne arbejder med en social og helbredsmæssigt udfordret målgruppe, udmærker indsatsområdet sig ved at have forholdsvis lave enhedsomkostninger. En mulig forklaring er, at projekterne ikke skal have så meget interaktion med en borger, før det er en deltager, fordi målet i første omgang er at etablere kontakt og skabe tillid hos borgerne, snarere end at gennemføre lange og ressourcekrævende forløb. Københavns Kommunes projekt har en lidt højere omkostning per deltager, hvilket hænger sammen med projektets langsigtede og strukturelle karakter, hvor fagprofessionelle medarbejdere arbejder systematisk med opfølgning, koordinering og integration. Dette kræver flere personaleressourcer, men sikrer til gengæld en høj grad af kontinuitet i indsatsen.

16 ESF+ 4 Iværksætteri

16.1 Formål og indsattstyper

Iværksættere udgør fundamentet for fremtidens erhvervsliv, da de medvirker til at skabe vækst og arbejdspladser samt bidrager med innovation og fornyelse, der kan skærpe de eksisterende virksomheders konkurrenceevne. Det overordnede formål med ESF+ prioritet 4 *Iværksætteri* er derfor at understøtte en kontinuerlig tilgang og udvikling af nye virksomheder og derved øge etableringsraten og overlevelsesraten for nye danske virksomheder.

Det kan være gennem:

- Indsatser der styrker miljøet/kulturen og kompetencerne inden for iværksætteri, fx tiltag der fremmer entreprenørskabsundervisning og inkubationsmiljøer på uddannelsesinstitutioner samt tematiske startup hubs og specialiseret rådgivning til videreudvikling af forretningsidéer.
- Individuelle og kollektive sparrings- og undervisningsforløb.
- Netværks- og matchmaking-aktiviteter med fx etablerede virksomheder og investorer.

Derudover er der både i Danmarks nationale program for ESF+ og i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi særligt fokus på at fremme diversitet og kvinder i iværksætteri samt mulighed for at gennemføre indsatser, der er særligt rettet mod socialøkonomisk, demokratisk og bæredygtigt iværksætteri. Det er desuden et særskilt mål i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi for 2024-2027 at flere iværksættere opnår høj vækst, hvilket dermed understøtter formålet for prioritet 4 i ESF+.

16.2 Bevillingerne og projekterne

Der er medio 2025 blevet givet bevillinger til i alt fire projekter inden for ESF+ 4 *Iværksætteri*, som alle er blevet midtvejsevalueret.

Tabel 37: Overblik over projekterne inden for ESF+ 4 *Iværksætteri*

Projektstitel	Tilsagnsmotager	Finansiering/tilskud (mio. kr.)					Indgår i signaturindsats	ME
		EU	DEM	Privat	Anden offentlig	Samlet		
IværksætterDK	Erhvervshus Hovedstaden	27 (46 %)	8,9 (15 %)	19 (32 %)	3,9 (7 %)	58,8 (100 %)	Iværksætterprogram	Ja
Growth...	Nordic Female Founders	7,7 (44 %)	2,5 (14 %)	7,2 (41 %)	0 (0 %)	17,4 (100 %)	Iværksætterprogram	Ja
Beyond Beta	Erhvervshus Hovedstaden	45 (44 %)	17,0 (16 %)	40,8 (39 %)	0,5 (0 %)	103,3 (100 %)	Iværksætterprogram	Ja
HIT	Dansk Kyst- og Naturturisme	5,0 (43 %)	3,0 (26 %)	1,3 (11 %)	2,3 (20 %)	11,6 (100 %)	Iværksætterprogram	Ja
Total		84,7 (44 %)	31,4 (16 %)	68,3 (36 %)	6,7 (4 %)	191,1 (100 %)		

Note: Kolonne ME viser, om projekterne er midtvejsevalueret eller ej.

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Alle projekter under prioritet 4 i ESF+ indgår i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsats *Iværksætterprogrammet*, der består af en bred og en specialiseret indsats. Den brede indsats er målrettet alle typer af iværksættere, og omfatter de to projekter *Iværksætterdanmark* og *Growth* med Nordic Female Founders. *Iværksætterdanmark* er med en samlet finansiering på 58,8 mio. kr. – heraf 36 mio. kr. i tilskud fra EU (27 mio. kr.) og DEM (8,9 mio. kr.) – det største af de brede iværksætterprojekter. Den specialiserede indsats er målrettet vækstorienterede iværksættere inden for de danske styrkepositioner, og består af projekterne *Beyond Beta 3.0* og *HIT* (Hub for Innovation in Tourism). *Beyond Beta 3.0* har en samlet finansiering på 103,3 mio. kr. – hvoraf 45 mio. kr. (44 %) kommer fra EU-tilskud og 17 mio. kr. (16 %) fra DEM – og er dermed det klart største af alle fire iværksætterprojekter. *HIT* udgør det andet af de to specialiserede iværksætterprojekter, og er med en samlet finansiering på 11,6 mio. kr. det mindste projekt. Udover den brede og specialiserede iværksætterindsats indeholder signaturindsatsen en pulje til iværksætterevents finansieret med centrale erhvervsfremmemidler (DEM).

Projekterne inden for ESF+ 4 *Iværksætteri* er således fordelt på en bred og en specialiseret indsats, der begge består af et stort og et mindre projekt. Som tabellen viser, udgør EU-tilskuddet lidt under halvdelen af alle projekternes samlede finansiering, og der er i samlet tilskud fra EU og DEM bevillet 46,1 mio. kr. til den brede indsats og 70 mio. kr. til den specialiserede indsats. Der er i alt afsat 168 mio. kr. i EU-midler til prioritet 4 i ESF+, hvoraf 84,7 mio. kr. (50 %) er blevet bevillet medio 2025.

Både *Iværksætterdanmark*, *Beyond Beta* og *HIT* bygger oven på tidligere versioner af projekterne, og prioritet 4 er dermed præget af veletablerede programmer, der er blevet videreudviklet og videreført. Medio 2025 har der været afholdt én annonceringsrunde for den brede og specialiserede iværksætterindsats. I begge tilfælde blev der modtaget to ansøgninger og givet to bevillinger, og der har dermed været begrænset konkurrence om midlerne i den første annonceringsrunde.

16.3 Status for implementeringen

Der har ved midtvejsevalueringerne været stor variation i fremdriften på projekterne inden for ESF+ 4 *Iværksætteri*. De to brede projekter – *Iværksætterdanmark* og *Growth* – er begge bagud på de opstillede måltal. Der har derimod været god fremdrift i de to specialiserede projekter – *Beyond Beta* og *HIT* – som generelt er kommet forholdsvis langt i forhold til de officielle måltal. Der er dog stadig en vis usikkerhed forbundet med indfrielsen af måltallet for antal startups i accelerationsforløb i *Beyond Beta* samt måltallene for diverse challenges og internationaliseringsaktiviteter i *HIT*.

Input og organisering

Størstedelen af de støttede projekter inden for ESF+ 4 (*Iværksætterdanmark*, *Beyond Beta* og *HIT*) er en videreførelse af etablerede programmer, der gennem flere år er blevet drevet af erfarne og kompetente operatører og projektholdere. Indsatsområdet er således karakteriseret af projekter, hvor der gennem længere tid er blevet skabt en velfungerende samarbejdsmodel og rollefordeling mellem partnerne, som har haft mange år til at lære hinanden at kende og afprøve forskellige samarbejdsformer. Midtvejsevalueringerne viser dog også, at det har krævet meget tid (ofte flere sammenhængende projektperioder) og mange ressourcer at få skabt en god og effektiv samarbejdsmodel i projekter med mange partnere. Det gælder både i *HIT*, *Beyond Beta* og *Iværksætterdanmark*, hvor der har været brugt

mange ressourcer på at skabe en velfungerende koordinering og arbejdsdeling mellem partnerne, som bl.a. udgøres af en bred kreds af forskellige destinationsselskaber, klyngeorganisationer, erhvervshuse, private virksomheder og lokal erhvervsservice. Midtvejsevalueringen af *Growth* viser desuden, at der også kan opstå væsentlige udfordringer i projekter uden formelle partnere eller samarbejdsaftaler med andre eksterne aktører, da det skaber begrænset ejerskab og usikkerhed om bidragene og leverancerne til projektet.

Samlet set er det erfaringen fra midtvejsevalueringerne, at det er en fordel, hvis projektlederrollen varetages af en erfaren aktør, men at færre faste partnere og øget anvendelse af eksterne leverandører kan give en større fleksibilitet i forhold til at iværksætte nye tiltag og honorere aktørerne efter deres bidrag. Men det er samtidig vigtigt, at der er klare og formaliserede aftaler med leverandørerne til projektet.

Rekruttering

Generelt har projekterne inden for ESF+ 4 *Iværksætteri* et tydeligt værditilbud og adresserer et behov i de forskellige målgrupper. Herunder den brede gruppe af iværksættere i *Iværksætterdanmark*, de kvindelige iværksættere i *Growth* samt de vækstorienterede iværksættere inden for de danske styrkepositioner i *Beyond Beta* og inden for turismeerhvervet i *HIT*. Især de to store projekter – *Iværksætterdanmark* og *Beyond Beta* – har desuden et synligt og velkendt brand, der er blevet opbygget gennem de mange forudgående projektperioder.

Overordnet set er der lykkedes at rekruttere de relevante målgrupper til projekterne inden for prioritet 4 i ESF+, men der har også været udfordringer. I den brede indsats har det bl.a. været svært at få rekrutteringssamarbejdet med den lokale erhvervsservice til at fungere optimalt, og i den specialiserede indsats har rekrutteringen bl.a. vist sig at kræve flere ressourcer og en mere håndholdt indsats end forventet. Det skyldes bl.a., at der er mange konkurrerende tilbud i det offentlige og private erhvervsfremmesystem, der henvender sig til den samme og relativt begrænsede målgruppe af vækstiværksættere. Herunder både private acceleratorer, universiteternes inkubationsmiljøer og Innovationsfondens Inno-founder.

Samlet set viser midtvejsevalueringerne, at rekrutteringen til iværksætterprojekterne har krævet relativt mange ressourcer, og at omfanget af interesserede og relevante deltagere i nogle tilfælde har været lavere end forventet. Derudover kan en del af rekrutteringsudfordringerne på den brede indsats tilskrives, at ca. en tredjedel af aktiviteterne som følge af EU-regler skal foregå i Region Sjælland. Fremadrettet kan Erhvervsstyrelsen derfor overveje, om nogle af projekternes omfang og måltal for antal af deltagere med fordel kan nedjusteres og/eller om de i ansøgningerne vil stille større krav til en analyse af målgruppens størrelse, behov m.v.

Virkemidlerne

Alle de fire iværksætterprojekter består af en kombination af kollektive og individuelle tilbud. Herunder fx kollektive inspirationsarrangementer og workshops i kombination med individuelle rådgivnings- og kompetenceudviklingsvouchers i *Iværksætterdanmark* samt fælles camps og workshops i kombination med dybdegående mentorsparring og specifik rådgivning i *Beyond Beta*.

Det er erfaringen fra midtvejsevalueringerne, at der grundlæggende er tale om en god kombination af virkemidler, men at det især er de skræddersyede og individuelle

virkemidler, der fungerer godt og udgør et unikt tilbud for målgruppen. I *Iværksætterdanmark* er det således især den individuelle interne vejledning og efterfølgende eksterne rådgivning (med voucherstøtte), der skaber værdi for deltagerne. Og i *Beyond Beta* er det særligt den individuelle sparring med både en erhvervshus- og klyngementor, der er værdiskabende for vækstiværksætterne. Det skyldes, at det herigennem er muligt at tage udgangspunkt i de enkelte iværksætteres behov, hvorimod de kollektive tilbud har en mere generisk og konceptuel karakter. Det er derfor svært at tilrettelægge et kollektivt tilbud, som er relevant for alle deltagerne, da der både inden for den brede og specialiserede indsats kan være stor forskel på iværksætterne i forhold til bl.a. branche, forretningsmodel, udviklingsstadiet/modenhed, videns-/kompetenceniveau og ambitioner.

Forankring

De støttede projekter under prioritet 4 i ESF+ er med til at forankre viden og kompetencer hos iværksætterne, som gennem projekterne får styrket deres forudsætninger for at arbejde videre med deres forretningsidé og vækstpotentiale. Blandt deltagerne i de to store projekter (*Iværksætterdanmark* og *Beyond Beta*) er der imidlertid en del af deltagerne (henholdsvis 22 % og 27 %), som har savnet at blive henvist til andre tilbud i erhvervsfremmesystemet. Selvom en stor andel af deltagerne er blevet henvist til andre tilbud, indikerer resultatet, at der er et potentiale for at styrke henvisningerne til andre tilbud. Og det gælder særligt for deltagerne i den brede indsats, der generelt har mindst erfaring og kendskab til erhvervsfremmesystemet (60–70 % af deltagerne i *Iværksætterdanmark* har ikke tidligere modtaget vejledning i erhvervsfremmesystemet mod 25 % i *Beyond Beta*).

Desuden viser midtvejsevalueringerne, at der ikke er en lineær sammenhæng mellem den brede og specialiserede indsats, da der er meget få deltagere i Next Step-indsatsen under *Iværksætterdanmark*, der søger videre til *Beyond Beta*. Det hænger sammen med, at der er væsentligt større krav til innovationshøjden og vækstpotentialet i den specialiserede indsats, og at programmerne dermed appellerer til relativt forskellige målgrupper. Springet fra Next Step til *Beyond Beta* fremstår således for stort. Hvis koblingen mellem de to indsatses skal styrkes, er det vores anbefaling, at det er kravene til deltagerne i den brede indsats der bliver hævet – og ikke kravene til deltagerne i den specialiserede indsats der bliver sænket. Ifølge Erhvervsstyrelsen er dette netop også blevet indarbejdet i den seneste annoncering (i efteråret 2025) for det næste iværksætterprogram.

Forenkling og forbedring

Det er vores vurdering, at det er hensigtsmæssigt og fungerer godt at adskille den brede og specialiserede iværksætterindsats, da der er tale om to forskellige målgrupper med forskellige behov. En oplagt forenkling vil dog være at koncentrere indsatserne om de to store projekter og eventuelt integrere de mindre og mere nicheorienterede projekter heri. Det vil gøre det mere enkelt for målgruppen at overskue de forskellige tilbud og kan skabe kompetence- og omkostningsmæssige synergier. Samtidig kan det overvejes at indsnævre partnerkredsen i projekterne og i stedet lægge op til øget anvendelse af eksterne leverandører. Det er vores vurdering, at dette kan være med til at styrke kvaliteten og fleksibiliteten i programmerne samt forbedre muligheden for at inddrage og honorere aktørerne efter deres bidrag og værdiskabelse.

Koblingen til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses signaturindsatser

Som det fremgår af tabellen i afsnit 16.2, er der ved midtvejsevalueringen blevet givet 31,4 mio. kr. i nationale medfinansiering til de fire iværksætterprojekter inden for ESF+ 4

*Iværksætter*i, hvilket svarer til 16 % af projekternes samlede finansiering. De fire iværksætterprojekter inden for ESF+ 4 *Iværksætter*i er således primært finansieret via EU-tilskud (44 %) og privat medfinansiering (36 %), og øvrige nationale tilskud har dermed haft en mindre betydning for den samlede finansiering af projekterne.

Det er vores vurdering, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses *iværksætterprogram* har været med til at skabe strategisk retning og kontinuitet i iværksætterindsatsen. Herunder i forhold til at bygge videre på eksisterende projekter og erfaringer samt sikre en systematik skellen mellem den brede og specialiserede indsats. Derudover har koblingen til de danske styrkepositioner og klyngeprogrammet gennem den specialiserede indsats i Beyond Beta været med til at understøtte iværksætternes adgang til sektorspecifikke økosystemer og netværk, (om end klyngeorganisationerne ikke nødvendigvis behøver at være formelle partnere i de specialiserede iværksætterprojekter, jf. forrige afsnit).

Det er derimod vores indtryk, at de hidtidige projekter kun i mindre grad har haft fokus på at understøtte sammenhængen til videns- og uddannelsesinstitutionernes entreprenørskabsundervisning og inkubationsmiljøer, selvom det fremhæves eksplicit både i det danske program for ESF+ 4 *Iværksætter*i samt i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses *iværksætterprogram* i strategien for virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024-2027.

16.4 Mål og effekter

*Programmålene for ESF+ 4 Iværksætter*i

Tabellen herunder giver et overblik over fremdriften på de programfastsatte indikatorer på output- og resultatniveau for ESF+ 4 *Iværksætter*i. Programmålene henviser til de samlede mål for indsatsområdet i programmet for Socialfond Plus for hele programperioden 2021-2027, mens kolonnen totalt projektmål henviser til de aggregerede måltal, som de igangsatte projekter har forpligtet sig på at nå ved afslutningen af deres projektperioder. Det er derfor naturligt, at projekterne per juni 2025 ikke har realiseret måltallene fuldt ud.

*Tabel 38: Status for de fælles indikatormål inden for ESF+ 4 Iværksætter*i

Indikator	Programmål	Totalt projektmål*	Realiseret medio 2025
Antal deltagere	17.300	3.989	1.558 (39 %)
Nye virksomheder der modtager støtte	2.100	2.715	681 (25 %)
Deltagere der etablerer virksomhed ifm. projektdeltagelsen	1.800	351	91 (26 %)
Deltagere der har gennemført et iværksætterkompetenceudviklingsforløb	11.700	3.201	665 (21 %)

*Note: Tabellen er baseret på måltal og fremdrift for de projekter, som indgår i tabel 36. *Dvs. de aggregerede projektmål inden for ESF+ 4. Vi skelner ikke mellem merudviklede- og overgangsregioner.*

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikatordata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni.

Samlet set afspejler tabellen, at der har været nogle forsinkelser i opstarten af flere af projekterne. Midtvejsevalueringerne af de enkelte projekter viser dog, at der efterfølgende generelt er kommet fin fremdrift i projekterne i forhold til de programfastsatte indikatormål.

*De projektspecifikke outcomes inden for ESF+ 4 Iværksætter*i

Både midtvejsevalueringen og Erhvervsstyrelsens effektmålinger tegner et billede af, at

den specialiserede indsats gennem *Beyond Beta* har en positiv effekt på deltagervirksomhedernes beskæftigelse og omsætning. Det skyldes, at især mentorsparringen giver deltagerne ny viden og indsigt, som er med til at udvikle og kvalificere deres forretningsmodel og vækststrategi. Dertil kommer, at klyngementorerne også er med til at styrke iværksætternes netværk og forståelse for den pågældende sektor/branche. Midtvejsevalueringen viser bl.a. også, at *Beyond Beta* bidrager til, at deltagerne søger funding til yderligere udvikling, men at det internationale fokus i programmet kan styrkes med henblik på at understøtte iværksætternes vækstpotentialer yderligere. Herunder fx ved at involvere udenlandske aktører i nogle af de kollektive forløb om internationalisering.

I forhold til den brede indsats viser Erhvervsstyrelsens effektmåling, at der ikke kan observeres en højere overlevelsrate blandt deltagerne i *Iværksætterdanmark* efter tre år, selvom det er en væsentlig del af det overordnede formål i henhold til annonceringsmaterialet fra december 2022. Midtvejsevalueringen viser dog, at *Iværksætterdanmark* i høj grad giver deltagerne afklaring samt ny viden og redskaber i forhold til at starte og udvikle deres virksomhed. Mere konkret er *Iværksætterdanmark* især med til at styrke deltagerens kompetencer i forhold til salg og markedsføring, og det er erfaringen, at det relativt lille tilskud til rådgivning (på op til 5.200 kr.) gennem Business Boost har en klar adfærdsadditionalitet. Dvs. at deltagerne ikke ville have investeret i en rådgiver, hvis ikke de havde fået tilskuddet, og at rådgivningen i de fleste tilfælde har ført til nye konkrete tiltag og forandringer.

Blandt vækstiværksætterne er *Beyond Beta* og *HIT* med til at fremskynde deres vækststrategier, men størstedelen vurderer, at de på længere sigt også ville have gennemført forandringerne uden indsatsen. At der tilsyneladende er en mindre adfærdsadditionalitet af den specialiserede indsats, kan skyldes, at målgruppen for denne indsats er mere afklarede om deres vækstambitioner inden de kommer med i indsatsen.

Samlet set er det dog erfaringen, at den specialiserede indsats kan forventes at skabe de største økonomiske effekter ved at fremskynde og kvalificere iværksætternes vækststrategier, men at den brede indsats har en stor adfærdsadditionalitet i den forstand, at deltagerne ikke ville have modtaget tilsvarende rådgivning uden indsatsen. Det er dog tvivlsomt, om den brede indsats reelt bidrager til indsatsområdets formål om at øge overlevelsrate, da der ikke kan observeres nogen statistiske effekter på dette efter tre år.

Derudover er det erfaringen fra projekterne under prioritet 4 i ESF+, at det er den (kvalificerede) individuelle sparring, der skaber størst værdi for deltagerne, samt at det især er de aktiviteter, der giver iværksætterne nye relationer til kunder og samarbejdspartnere, der kan forventes at medføre direkte økonomiske effekter. Desuden tyder det på, at effekterne af den brede indsats kan styrkes, hvis projekterne i højere grad hjælper deltagerne til at finde ud af, hvad der skal ske, når programmet stopper. Herunder fx ved at tilmelde sig nye forløb eller blive henvist til andre tilbud i erhvervsfremmesystemet, hvor de kan få yderligere støtte og vejledning, da det kan have afgørende betydning for iværksætternes videre udvikling og overlevelsrate.

Omkostningseffektivitet

For at få en overordnet indikation af omkostningsniveauet per deltager i de fire forskellige projekter er der i tabellen herunder lavet en beregning af projekternes samlede finansiering i forhold til deres måltal for antal deltagere. Det skal understreges, at der er tale om en teoretisk beregning, som ikke er baseret på projekternes faktiske forbrug og aktiviteter.

Tabel 39: Projekternes finansiering i forhold til deltagermålet for ESF+ 4 Iværksætter

Indikator	Iværksætter- danmark	Growth	Beyond Beta	HIT	Total
Antal deltagere (mål)	3.236	228	450	75	3.989
Samlet finansiering (mio. kr.)	58,8	17,4	103,3	11,6	191,1
Omkostning / deltager (kr.)	18.000	76.000	230.000	155.000	48.000
Bevilling fra EU og DEM (mio. kr.)	35,6	10,2	62	8	115,8
Bevillingsmæssig omkostning / deltager (kr.)	11.000	45.000	138.000	107.000	29.000

Kilde: Erhvervsstyrelsens opgørelse af indikator- og økonomidata til midtvejsevaluering af EU-programmer, ultimo juni

Tabellen viser, at der er markant forskel på omkostningerne per deltager i projekterne under ESF+ 4. Generelt er omkostningerne per deltager væsentligt større i den specialiserede end i den brede indsats. Og de to store projekter – *Beyond Beta* og *Iværksætterdanmark* – skiller sig yderligere ud med henholdsvis det klart største og klart laveste omkostningsniveau per deltager. Det afspejler naturligvis, at deltagerne i *Beyond Beta* får en væsentlig mere omfattende indsats i form af bl.a. sparring fra to mentorer, kollektive camps, workshops og events samt mulighed for tilskud til individuel ekstern rådgivning. Samtidig indikerer både midtvejsevalueringerne og Erhvervsstyrelsens effektmålinger også, at *Beyond Beta* skaber væsentlig større økonomiske effekter for deltagere end *Iværksætterdanmark*. Selvom resultaterne af den registerbaserede effektmåling naturligvis skal tages med forbehold for selektionsbias, viser spørgeskemaundersøgelsen i forbindelse med midtvejsevalueringen, at mellem cirka to tredjedele (64 %) og tre fjerdedele (76 %) af deltagerne vurderer, at *Beyond Beta* har eller vil have en positiv økonomisk effekt på deres virksomhed i forhold til produktivitet, eksport, beskæftigelse og omsætning.

Samlet set ligger *Beyond Betas* omkostningsniveau markant over de øvrige projekter inden for prioritet 4, men samtidig tyder det på, at programmet også skaber væsentlige effekter for deltagerne. Det er vores vurdering, at det høje omkostningsniveau i den specialiserede indsats bl.a. skyldes de store partnerkredse, og at programmerne indeholder mange forskellige typer af tilbud og aktiviteter. Fx i *Beyond Beta* hvor der bl.a. både tilbydes dobbelt mentorsparring, acceleratorforløb med Accelerace, deltagelse i events som TechBBQ, vouchers til tilkøb af ekstern rådgivning samt peer-to-peer sparring og netværk. En smallere partnerkreds samt mere enkle tilbud og færre aktiviteter vil derfor sandsynligvis kunne bidrage til at øge programmernes omkostningseffektivitet.

Bilag: Datagrundlag og metode

88 projekter var per oktober 2025 meldt ind til projektevaluering. Af disse var 60 projekter langt nok til at indgå i nærværende midtvejsevaluering af EU-programmerne. I de fleste tilfælde har projekterne været langt nok til at være midtvejsevalueret i egen ret. I enkelte tilfælde har vi været i gang med at udarbejde midtvejsevalueringerne, hvorfor vi har kunne trække på interview- og spørgeskemadata fra en projektevaluering, selvom den endnu ikke har været færdig. Endeligt er der enkelte tilfælde, hvor midtvejsevalueringen endnu ikke har været igangsat, men hvor projekterne har været langt nok til, at det har givet mening at gennemføre et interview med projektholder.

I nedenstående tabel viser vi et samlet overblik over antallet af projekter, som indgår i midtvejsevalueringen.

Tabel 40: Antal tilsagn og projektevalueringer

Område	Antal projekter meldt ind til evaluering per 1. oktober 2025 (ekskl. FRO og DEM)	Antal projekter som indgår i midtvejsevalueringen ^a
ERDF 1.1: Mere forskning og innovation i danske SMV'er ^b	8	8
ERDF 1.2: Digitale værktøjer	2	0
ERDF 1.3: Stærkere SMV'er gennem internationalisering, digitalisering og grøn omstilling	6	5
ERDF 2: Grøn omstilling i SMV'er	3	3
ERDF 3: Udvikling af turismeområder (UTO)	9	4
ERDF 4: Bæredygtig byudvikling	5	0
ERDF 5: Udvikling af styrkeposition for velfærdsteknologi	8 ^c	4
ESF+ 1.1: Erhvervsuddannelse og videregående uddannelse	6 ^c	5
ESF+ 1.2: Kompetenceløft og livslang læring	10	9
ESF+ 1.3: Social inklusion og styrket arbejdsmarkedsdeltagelse	7	5
ESF+ 2.1: Kompetencer til fremtiden (regional indsats)	7	5
ESF+ 2.2: Uddannelse til alle (regional indsats)	10	5
ESF+ 3: Indsatser til borgere i hjemløshed og risiko for hjemløshed	3	3
ESF+ 4: Iværksætteri	4	4
ESF+ 5: Social innovation	0	0
Samlet	88	60

Note: ^a: Projekter indgår i midtvejsevalueringen, hvis de enten er langt nok til at være midtvejsevalueret i egen ret, eller til at vi meningsfuldt har kunne indhente læring og erfaringer via et interview med projektholder. ^b: Innovationsbevillinger givet som en del af Klyngeprogrammerne 2021-2024 og 2025-2028 indgår ikke i opgørelsen, da denne signaturindsats ikke indgår i midtvejsevalueringen. ^c: Et projekt under hhv. ERDF 5 og ESF+ 1.1 er blevet annulleret forud for midtvejsevaluering.

For alle indsatsområderne har vi gennemgået programteksterne for det danske regional-fondsprogram og programmet for Socialfond Plus, ligesom vi har gennemgået Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi "Virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024-2027" for at få et indblik i formålet med de enkelte signaturindsatser. Vi har også gennemgået regionale uddannelsesplaner samt annonceringsmateriale for de annonceringer, som de 60 projekter har fået støtte gennem. Endeligt har vi gennemgået ansøgninger og midtvejsevalueringer for hvert af projekterne (herunder en tværgående temaevaluering af erhvervsfyrtårnene fra efteråret 2024) og i de tilfælde hvor det har været relevant performance reviews af de enkelte signaturindsatser.

Disse materialer har givet os et godt overblik over de enkelte projekters implementering, effektskabelse m.v. For at få et så dækkende datagrundlag som muligt, har vi imidlertid

suppleret dem med indikator- og økonomidata, spørgeskemadata og interviews. Vi uddyber disse datakilder nedenfor.

Indikator- og økonomidata

Erhvervsstyrelsen har sendt os et opdateret overblik over de enkelte projekters måltal, budgetter og fremdrift per juni 2025. Der er ofte tidsmæssig forskel på, hvornår projekter afrapporterer på output- og resultatmål, da outputmålene typisk indrapporteres ved starten af forløb, og resultatmålene ved afslutning af forløb. Vi har derfor heller ikke anvendt data til at konkludere hårdt på fremdriften. I stedet har anvendt data til at undersøge, om der er mønstre i, hvilke projekter som ser ud til at lykkes særligt godt med at realisere deres måltal på programfastsatte indikatorer. Det har givet hypoteser, som vi har kunne analysere og kvalificere nærmere med vores øvrige datakilder.

Vi har også brugt indikator- og økonomidata til at lave umiddelbare beregninger af projekternes omkostningseffektivitet. Mere specifikt omkostningen per deltager / deltagende virksomhed, hvis et projekt præcist indfrier sit måltal. Forskelle i omkostningseffektivitet, beregnet på baggrund af antal deltagere, kan afspejle forskelle i intensiteten i indsatsen, hvilket formentlig vil komme til udtryk i mindre effekt per output. Det er således ikke givet, at indsatser med høj omkostningseffektivitet målt på deltagere også har høj omkostningseffektivitet målt på effekter. I midtvejsevalueringen har vi derfor alene brugt estimerne af omkostningseffektivitet som et input til vores mere kvalitative effektvurderinger baseret på projektgennemgang, interviews og spørgeskemaresultater.

Spørgeskemadata

Hovedparten af vores projektevalueringer indeholder en spørgeskemaundersøgelse blandt den primære målgruppe for indsatserne. Alle de virksomhedsrettede indsatser indeholder en række obligatoriske spørgsmål, som bl.a. kan bruges til at vurdere deltagernes forventede effekt på omsætning, produktivitet, eksport og ESG samt de deltagende virksomhedernes oplevelser af de administrative krav.

I besvarelsen af spørgeskemaet indtænker respondenterne formentlig i begrænset omfang den kontrafaktiske situation – dvs. hvad der var sket, hvis ikke de havde deltaget i projektet – ligesom der i flere tilfælde er tale om forventninger til effekt, som nemt kommer til at overstige den faktiske effekt. Den indsamlede spørgeskemadata er ikke desto mindre de bedste data vi har til rådighed til at sige noget om den forventede værdi- og effektskabelse, da ERSTs registeranalyser pga. tilgængeligheden af registerdata gennemføres med en vis forsinkelse.

Spørgeskemaresultaterne indgår generelt i de enkelte projektevalueringer. Men vi har i nærværende midtvejsevaluering af EU-programmerne anlagt et mere tværgående blik på den skabte værdi inden for hvert indsatsområde.

Workshops og interviews

I designet af evalueringen har vi afholdt workshops med de ansvarlige teamledere og sagsbehandlere for indsatsområderne i Erhvervsstyrelsen. Konkret har vi afholdt ni workshops, som har givet input til relevante evalueringsspørgsmål, datakilder og

opmærksomhedspunkter inden for hvert af områderne. Derudover har vi i efteråret 2025 gennemført 16 supplerende interviews. Vi har fx gennemført interviews med:

- Projektholdere, hvis projekter endnu ikke er midtvejsevaluerede, men er langt nok til at have gjort sig relevante erfaringer og læringer
- Projektholdere, hvis projekter blev midtvejsevalueret for mere end ét år siden, og hvor det har været relevant med et opdateret billede af implementeringen, effektiviteten m.v.
- Teamledere og sagsbehandlere for de enkelte indsatsområder hos Erhvervsstyrelsen mhp. at drøfte foreløbige konklusioner og udfylde videnskuller
- Social- og Boligstyrelsen og regioner som har indstillingsret på hhv. ESF+ 3 og ESF+ 2.1/2.2, og derfor har gjort sig tanker om designet af annonceringer og udvælgelse af projekter, som det har været vigtigt for os at få adgang til

Vi har gennemført alle interviews ud fra en interviewguide tilpasset vores videnskuller inden for det relevante indsatsområde.

